

L. MÜLLER S. J.

Rozjímání

Preložil
JOZEF DUBSKÝ

II.

Dal nám příklad

(Prvá neděľa po Zjavení — Popolec.)

L. MOLLER S. J.

Dal nám príklad

1 9 4 8

P E T R A — P R E Š O V

S povolením prešovského biskupského ordinariátu zo dňa 4. novembra 1948, pod č. 2972/1948.

**Názov knihy v pôvodine: »Müller Lajos S. J.:
Példát adtam nektek.«**

**Kníha vyšla v roku 1938 nákladom Korda R. T.,
Budapest — s povolením ostrihomského arcibiskupského ordinariátu zo dňa 14. nov. 1938
pod čís. 4751/1938.**

I.**Obetovanie Pána v chráme I.****(Podľa Meschlera.)****1. Rozlúčka s Betlehemom,
cesta do Jeruzalema.**

Minula sa už doba 40 dní, strávených v Betleheme. Svätá rodina, ako vidno i z návštevy Mudrcov z východu, ktorí »vošli do domu, našli Dieťaťko«⁽¹⁾ prenajala si medzitým akýsi skromný byt. I prišiel čas, aby novorodeniatko obetovali podľa predpisu v chráme Pánovom, aby sa Panna Mária — ako Matka — podrobila obradom a priniesla predpísanú obeť. Svätá rodina lúči sa teda s domácimi a známymi, ďakujúc im za všetko dobré, čo u nich užili. A lúčia sa srdečne i s tými, ktorým boli azda i na ťarchu. Ďakujú Bohu za všetky radosti i strasti, ktorých sa im tu dostalo.

⁽¹⁾ Mt 2, 11.

A mali začo ďakovať. Veď tu sa im narodil Ježiš, tu sa odohrala poklona pastierov i mudrcov z východu. Boli i ťažkosti. Ale tie sú práve takým darom božím, ako radosti.

Vybrali sa teda na cestu do Jeruzalema. Sú už traja. Mária s Dieťaťom sedí na hoviadku, Jozef kráča vedľa. Cesta ide púšťou Refaim. Tou cestou išiel kedysi Abrahám, keď viedol Izáka na horu Moriah, aby ho obetoval. Tu spočinul kedysi Jakob, tu pochoval svoju manželku, Ráchel. Tu premohol David Filistincov a tou cestou chodieval Šalamún do záhrady Ethaim.

Krajina kvitne práve v jarnej nádhere. Keď svätá Rodina prechádzala okolo vybieleného hrobu Ráchel, malý Ježiš akiste pomyslel na Mláďatká; ale pomyslel i na svoju Matku, na druhú Ráchel...

A na čo asi myslela Mária? Ďakovala Bohu za všetky milosti, ktorých sa jej v Betleheme dostalo. Lebo vďaka je výkvetom lásky, ktorou je »matka krásneho milovania«^(*) celá predchnutá.

Uvedomila si, že zákon »očisty« sa na ňu, na Nepoškvrnenú, nevzťahuje a podro-

(*) Sir 24, 24.

biť sa tomu zákonu je pre ňu nesmiernym ponížením. Ona je však rozhodnutá, podrobiť sa predpisom. Je naplnená pokorou a svätou ochotou vyplniť všetko, čo od nej zákon požaduje. Táto ochota vyžaruje i zo srdca malého Ježiša, ktorý ako vtáča zpod listov stromu díva sa zpod závoja Matky na mesto, na chrám, na horu Olivovú...

2. Vchod do chrámu.

Mária a Jozef strávili noc v modlitbách, ráno sa sviatočne obliekli a vybrali sa do chrámu. Podľa Flavia táto »národná a náboženská pýcha Židov stála na strmom pahorku. Zovňajšok chrámu poskytoval oku všetko, čo si len zažiadalo: Chrám, pokrytý zlatom, skvel sa v žiari vychádzajúceho slnka ako oheň; zďaleka bol ako hora, pokrytá snehom, lebo čo nebolo pozlátené, skvelo sa bielym mramorom. Múry boli z kvádrov, miestami až 45 lakťov dlhých, 5 lakťov vysokých a 6 lakťov širokých; hlavný oltár bol 15 lakťov vysoký a 50 lakťov dlhý. Do svätyne, k oltáru mali prístup len kňazi svätého života, odetí purpúrom.« Toľkoto dejepisec... Spasiteľ vidí svojím telesným zrakom dom svojho Ot-

ca prvý raz. Vie dobre a cíti, že on je Synom a Dedičom, Pánom toho domu a vstupuje do neho s vedomím svojej dôstojnosti.

3. Simeon a Anna.

Starý Simeon čakal asi pri bráne »Nikanor«. Bol to úctyhodný starec prívetivej tvári, z ktorej sa zrači duševná vyrovnanosť a bázeň božia. Duch Svätý ho vyzval, aby sa vybral do chrámu, lebo prišiel čas, aby sa splnilo, čo mu bolo sľúbené.

Len čo zbadal Máriu s Dieťaťom a svätého Jozefa, hneď ich poznal. Pristupuje k Márii, pozdraví ju a pokloní sa Dieťaťu. Ježiš sa azda pozrel na Matku a dal jej tak na javo, že žiada sa starcovi na ruky. A Mária odovzdáva Dieťa Simeonovi, ktorý pozerá na Spasiteľa a vidí pred sebou tajomstvo vykúpenia, Bohočloveka. Vidí vychádzať Slnko sveta, ktoré ožiaruje pohanské krajiny, všetky časti sveta a nakoniec precitá aj Izrael, aby prijal spasenie.

Simeonovo starecké srdce omladne a zaspieva pieseň, ktorou Cirkev i teraz ďakuje za všetko, čo máme od Boha:

»Teraz prepustíš, Pane, svojho sluhu podľa svojho slova v pokoji, lebo moje oči

uvidely tvoju spásu, ktorú si pripravil pred tvárou všetkých národov, Svetlo na osvietenie pohanov a slávu Izraela, tvojho ľudu.«⁽³⁾

Potom odovzdal Dieťa Matke. A tu Simeon náhle zosmutnel a zvažnel. Ten je to teda, čo bude mnohým na spasenie a mnohým na záhubu; on to bude, ktorý rozdelí svet na dva tábory. A pred jeho prorockým zrakom zjavuje sa drevo kríža a pod ním bolestná Mať Božia... so srdcom, dýkou prebodnutým.

Medzitým prišla i staručká vdovica Anna. I ona, keď zbadala Spasiteľa i jeho Matku, akoby omládla, jej bývalá krása sa navrátila a oči jej zahorely plameňom nadšenia...

4. Obetovanie Pána a očistenie Panny Márie.

Svätý Jozef berie potom Dieťa do náručia a ide s tou večnou Sviecou na miesto, určené na obetovanie detí, odovzdáva ho kňazovi, ktorý ho pozdvihne pred tvárou Pánovou a vracia ho svätému Jozefovi.

⁽³⁾ Lk 2, 29—32.

Medzitým i Mária priniesla svoju obetu, miesto baránka — ako chudobná žena — dvoch holubov. Tento obrad bol symbolickým pokánim za dieťa, prichádzajúce na svet v dedičnom hriechu. A Panna Mária odchádza blažená, že i ona mohla rozplynúť v pokore medzi ženami, utisnutými na pokánie a očistenie.

Proroctvo, ktorým prorok povzbudzoval Židov, pamätajúcich ešte na krajší a vznešenejší chrám Šalamúnov, sa dnes splnilo: »Veľká bude sláva domu tohto, posledného viac ako toho prvého, hovorí Pán zástupov.«⁽⁴⁾ Všetky doterajšie symbolické obety sa naplnily a starý rád kňazský — majúci v rukách Spasiteľa — dosiahol vrcholu.

Prv, než by sme sa vhlbili do toho tajomstva, prejdime touto skvelou školou evanjeliových rád.

Je to predovšetkým tajomstvo p o s l u š n o s t i.

Duch Svätý nám stále pripomína a neprestáva zdôrazňovať, že Svätá Rodina činí všetko tak, »ako predpisuje zákon«,⁽⁵⁾

⁽⁴⁾ Ag 2, 10.

⁽⁵⁾ Lk 2, 23.

»ako káže zákon«,⁽⁶⁾ všetko »podľa obyčaje zákona«.⁽⁷⁾ Nechce byť výnimkou, i keď má na to dôvod...

A ďalej nádherný obraz chudoby.

Budúca kráľovná Nebies nemôže obeť viac, ako dvoch holubov.

A nakoniec omamujúca vôňa čistoty.

Jeruzalemský kňaz Timoteus píše, že Simeon, keď ho Duch Svätý zavolať, poznal Máriu, Matku Mesiášovu, podľa jej krásy a pokory.

Kiež by i nás poznávali podľa toho, že žijeme životom, zasväteným Bohu, že sme Bohu oddaní!

V rozhovore so svätými osobami tohto rozjímania porozprávajme im všetko, čo nás tu uchvátilo. Pýtajme od nich a cez nich pravého ducha pokory. A pri svätom prijímaní vmyslime sa do úlohy starého Simeona a Anny, ako prijímajú Spasiteľa. A keď sme ho prijali, čo iného by sme si mohli žiadať, než to, aby sme mu verne slúžili, svoje povolanie dokonale plnili, aby sme ho raz v nebi uvideli.

Vyberiem si niektorú z týchto čností, tú, v ktorej som azda najďalej od dokona-

(⁶) Lk 2, 24.

(⁷) Lk 2, 27.

losti, aby som sa v nej zdokonalil. A ktorá že je to čnosť? Či nie poslušnosť, láska k bližnému, alebo pokora?

PONDELOK.

II.

Obetovanie Pána v chráme II.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Keď sa minuly dni jej očisťovania podľa zákona Mojžišovho, priniesli ho do Jeruzalema, aby ho predstavili Pánovi... Žil vtedy v Jeruzaleme človek, menom Simeon. Tento človek bol spravodlivý a bohabojný, ktorý očakával útechu Izraela.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím si predovšetkým ducha pokory, prejavujúceho sa hlavne svätou čistotou.

1. Duch obetavosti.

Duch obetavosti je tým, čo naplňuje Srdce Ježišovo a Panny Márie, čo v tomto tajomstve najviac vyniká.

⁽¹⁾ Lk 2, 22—25.

Vidím to už v predobrazu tejto obety, v obeti Abrahámovej, keď Boh riekol Abrahámovi: »Vezmi svojho jednorodeného syna, ktorého miluješ, Izáka, a id' do zeme Videnia a obetuj ho tam v zápalnú obeť na jednej hore, ktorú ti ukážem. Vtedy vstal Abrahám za noci, osedlal svojho osla, vzal so sebou dvoch mládencov, i Izáka, svojho syna: a keď naštiepal dreva k zápalnej obeti, sobral sa na miesto, ktoré mu bol Boh určil. A keď takto oni dvaja spolu išli, riekol Izák svojmu otcovi: Otče môj! A on odpovedal: Čo chceš, synu? Hľa, rečie, oheň a drevo: kdeže je hoviadko k zápalnej obeti? Abrahám riekol: Boh si zaopatrí hoviadko k zápalnej obeti, synu môj. A prišli na miesto, ktoré mu Boh ukázal. Tu vystavil oltár a poukladal naň drevo. A keď poviazal Izáka, svojho syna, položil ho na oltár na drevo i vystrel ruku a chytil nôž, aby svojho syna na obeť usmrtil. Tu, hľa, anjel Pánov volal s neba a riekol: Nevystieraj svojej ruky na chlapca a ničoho mu neurob; viem už, že sa Boha bojíš a neušetril si jednorodeného svojho syna.«^(*)

(*) Gen 22, 2—12.

Abrahámovu obetavosť všetky národy obdivovali. I sv. Písmo s uznaním zaznamenáva, že »Abrahám zachovával zákon Najvyššieho a v pokušení našiel ho verným.«⁽³⁾ A to bol iba predobraz.

Toho pravého Izáka vidíme až teraz, v náručí Matky, ktorá dnes prináša obeť a zrieka sa svojho Syna v náš prospech.

Iná matka mohla zaplatiť a dostala syna nazpät, Mária však cíti, že ona má priniesť nie iba symbolickú, ale skutočnú obeť. Ak by bola išla Mária za hlasom svojho ľudského srdca, bola by iste dala radšej život než Dieťa.

Je to pre nás poučením a výzvou, aby sme v sebe vypestovali ducha obetavosti.

Čo je obetavosť? Je to dobrovoľná ochota dávať, konať alebo trpieť. Obetavosť hrá v duchovnom živote, pri formovaní charakteru veľmi dôležitú úlohu. Duch obetavosti pozdvihuje nás nad úroveň tuctového človeka, zušľachťuje nás a robí z nás hrdinov. Zviera nemôže obetovať, anjel na to nemá príležitosti. I Boh sa musel stať človekom, aby sa mohol obetovať. Svätci sa stali svätými hlavne obetavo-

⁽³⁾ Sir 44, 20—21.

stou. A práve táto čnosť akoby vymierala. Rodinné sväzky sa uvoľňujú a keď treba sebamenejšej obety, všetko sa rozpadáva. I výchova detí často smeruje k tomu, aby nebolo treba obetí. A každé sociálne nedorozumenie pramení práve v nedostatku obetavosti.

Vstúpim teraz do seba a opýtam sa, či aj ja, ktorý som sa na obetavosť azda i prisahou zaviazal, mám v sebe dosť obetavosti. Sú takí, ktorí urobia iba toľko, koľko je nevyhnutné... iní zas, i keď prinesú obeť, ťažko sa rozhodujú a rátajú. Väčšina je však takých, ktorí obeť najradšej obídu, vyhýbajú sa jej a svaľujú ju na iných. A práve títo obetujú najviac — na oltár márnivosti, chamtivosti a smyselnosti.

Pozrime na Ježiša, na Pannu Máriu! Či sa nás nepýtajú, že čo sme mohli pre nich urobiť a neurobili sme? Z ich príkladu čerpajme a budme obetaví: obetujme za Boha, za duše. Dobre porozumel toto učenie sv. Pavol, keď napísal: »Nehľadám vaše veci, ale vás... za vaše duše rád vynaložím všetko, ba aj samého seba.«⁽⁴⁾

⁽⁴⁾ 2 Kor 12, 14—15.

»Kto sa okúpala, potrebuje si iba nohy umyť, lebo je inak celý čistý«,⁽⁵⁾ povedal Ježiš, keď umýval apoštolom nohy. Tým Ježiš naznačoval, že i na tú najčistejšiu dušu časom nasadá prachu a treba sa jej očistiť. Výnimkou bola iba Panna Mária, o ktorej bolo predpovedané: »Si krásna, priateľka moja, a niet poškvرنy na tebe.«⁽⁶⁾ »Kto je to tá, ktorá kráča ako vychádzajúca dennica, krásna ako mesiac, výborná ako slnko?«⁽⁷⁾ Cirkev ju nazýva »speculum iustitiae — zrkadlom spravodlivosti.« Všetko je u nej čisté: rozum, vôľa i smysly... Čisté je jej počatie, narodenie i celý život.

Prečo sa teda podrobuje obradu očisťovania?

Aby nám bola výzvou na stále väčšiu a dokonalejšiu čistotu života. »Spravodlivý nech len koná spravodlivosť a svätý nech sa len posväcuje.«⁽⁸⁾

Spytujeme v tom smysle i svoje svedomie!

My katolíci sme živými údami Krista Ježiša, sme jeho živé tabernákulum, a to

(5) Jn 13, 10.

(7) Pies 6, 9.

(6) Pies 4, 7.

(8) Zjv 22, 11.

nás zaväzuje. Nie iba pre kňaza, ale pre každého z nás platí: »Kto smie vystúpiť na horu Pánovu: alebo kto smie stáť na jeho svätom mieste? Kto je nevinných rúk a čistého srdca.«⁽⁹⁾ I slová sv. Petra: »Vy ste však vyvoleným národom, kráľovským kňazstvom, svätým národom, jeho vlastným ľudom, aby ste zvestovali slávne skutky toho, ktorý vás zo tmy povolal do svojho podivného svetla«⁽¹⁰⁾ vzťahujú sa na nás všetkých.

Kto z nás môže povedať o sebe, že »Čisté je moje srdce, čistý som od hriechu?«⁽¹¹⁾ Nie nadarmo vzdychá Žalmista, hovoriac: »Poklesky — ktože ich zná? Od mojich tajných očisti ma!«⁽¹²⁾

Tri druhy žiadostivosti, predstierajúce často poctivosť, si ma podmanily. Hlavne nečistota je v tom majstrom. Koľkokrát sa ukrýva pod rúškom lásky, priateľstva, zdvorilosti a módy. »Prekopaj tú stenu!«⁽¹³⁾ hovorí prorok. Nedaj sa pomýliť zovňajškom.

(9) Ž 23, 3—4.

(10) 1 Pt 2, 9.

(11) Prís 20, 9.

(12) Ž 18, 13.

(13) Ez 8, 8.

Daj Boh, aby sa na nás nikdy nevzťahovali Kristove slová: »Beda vám... lebo čistite vonkajšok čaše a misy, ale vnútri sú plné nečistoty.«⁽¹⁴⁾

Všimni si, ako sa húževnato držíš svojich náhľadov, často aj na úkor pravdy a lásky. A či tvoje úmysly sú vždy úprimné? Čo tu všetko treba ešte napraviť. A to nielen vo vnútri, ale i zvonka. Aké je moje vystupovanie, pohľady, čo čítam? Či pozorujem, aby som bližnému na duši neuškodil? Ako že je to s mojou úprimnosťou?

Sviatok Očisťovania Panny Márie je pre mňa naozaj veľmi poučný. Horiaca svieca je mi školou obetavosti a očistenie výzvou na dokonalejšiu čistotu.

Rozhovor s Pánom. Prosím od neho milosti, aby som vedel splniť všetky dobré úmysly, ktoré vo mne toto rozjímanie vyvolalo.

(14) Mt 23, 25.

III.

Obetovanie Pána v chráme III.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Keď sa minuly dni jej očisťovania podľa zákona Mojžišovho, priniesli ho do Jeruzalema, aby ho predstavili Pánovi, ako predpisuje zákon Pánov: Každý mužský plod, čo otvára život matky, má byť zasvätený Pánovi, a aby priniesli obeť, ako to káže zákon Pánov, dve hrdličky alebo dve holubätá... Simeon ich požehnal a jeho matke Márii povedal: »Hľa, tento je ustanovený na pád a na povstanie mnohých v Izraeli a na znamenie, ktorému budú odporovať. A tvoju vlastnú dušu prenikne meč, aby sa zjavilo smýšľanie mnohých sŕdc.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosim Pána Ježiša i Pannu Máriu, aby mi dali ducha pokory a obetavosti.

⁽¹⁾ Lk 2, 22—35.

1. Akú obetu priniesla Mária?

a) Podrobila sa zákonu očisťovania. V dôsledku dedičného hriechu pôvod človeka má na sebe akúsi škvrnu, lebo každé narodenie rozmnožuje »deti hnevu« a potrebu zadosťučinenia so strany urazeného Boha. Zákon Mojžišov vytvoril preto matku načas z náboženskej spoločnosti a po uplynutí doby očisťovania v rámci predpísaných obradov vyhlásil ju za »očistenú«. Pri tejto príležitosti bolo treba priniesť aj obetu. Keď bola matka chudobná, priniesla dve hrdličky alebo dve holubätá, keď bola lepšie situovaná, jednu hrdličku alebo holuba nahradila baránkom. Ak išlo o prvorodeného syna, ktorý už v dávnote bol určený na službu Pánovu, bolo ho treba vymeniť.

Je jasné, že Panna Mária nepodliehala tomuto zákonu, a keď sa mu podrobila, nesmierne sa pokorila. Urobila to, lebo ani jej Syn sa nevyhýbal zákonu, ale splnil ho do ostatnej litery. »Lebo tak sa sluší splniť všetko, čo je správne.«⁽²⁾

⁽²⁾ Mt 3, 15.

b) Panna Mária sa pokorila aj tým, že priniesla predpísanú obeť. Nezatajovala — ako my radi robíme — svoju chudobu: nemala na baránka, iba na holuba. Mala však poklad: Syna. Iného pokladu nemá, ale to jej stačí, nič iné si nežiada. »Mne žiť je Kristus a zomrieť mi je zisk.«⁽³⁾

c) Mária sa však zrieka pre nás i toho najdrahšieho pokladu. Lúči sa s ním, keď ho odovzdáva kňazovi, kladie ho na oltár a cíti, že v tomto prípade nie je to iba obrazná, ale ozajstná obeť. A nebeský Otec prijal túto blahovonnú obeť a vracia jej Krista iba na čas.

Táto obeť je predobrazom všetkých, čo prisahali na Kristovo kráľovstvo, čo sa rozhodli ísť verne za Kristom. Tí všetci majú pokorne uznať, že sú hriešni a že sa majú predovšetkým »očistiť«, t. j. kajať sa. Hrešíme a robíme chyby každý deň. Svet sa priamo topí v hriechu. A keď Kristus robil pokánie, my by sme nemali? Niet takého svätého, ktorý by to nebol uznal. Všetci sa kajali, hlavne tí, čo zpočiatku žili hriešnym životom.

(*) Fil 1, 21.

Druhou obetou, ktorú aj my máme priniesť, je zrieť sa ľudských ohľadov. Nemám sa starať o to, čo si o mne pomyslia, čo o mne povedia ľudia, že sa držím Kristovho zákona poctivosti a česti do poslednej litery. »Nehanbím sa veru za túto blahozešť.«⁽⁴⁾ Kto chce dôjsť len tak ďaleko, ako sa to ľuďom páči, ten veru ďaleko nedôjde. Len čo sa bude správať inakšie ako priemer, hneď ho vyhlásia za podivína a farizeja. »Mne naozaj veľmi málo záleží, ako vy súdite alebo ktorýkoľvek ľudský súd. Pán sám ma súdi.«⁽⁵⁾ Podľa sv. Hieronyma »prvou čnosťou rehoľníka je: nedbať na mienku ľudí a pamätať na slová apoštolove: Ak by som sa páčil ľuďom, nebol by som sluhom božím.« — »Lebo, hľa, na nebi je môj svedok a znateľ môj na výsostiach.«⁽⁶⁾

A na toto je schopná iba pokorná duša.

d) Mária sa zrieka Ježiša. Ozajstný následovník Kristov má sa zrieť v istom smysle tiež Krista: Má sa zrieť jeho útech, má sa zrieť pokoja. Ba čo viac, kto ide do boja za Krista, toho ani menšie rany ne-

⁽⁴⁾ Rim 1, 16.

⁽⁵⁾ Jób 16, 20.

⁽⁶⁾ 1 Kor 4, 3—4.

minú. Ale za to všetko bude mu odmenou verná láska božia. Hľadajme Krista nezištne, hľadajme len jeho a keď sa nás opýta, akú si žiadame odmenu, odpovedzme so sv. Tomášom Aqu.: »Teba Pane, len teba.«

Ozajstná čnosť sa prejaví až vtedy, keď sme nútení so sv. Pavlom povedať: »Boli sme preťažení nad mieru a nad svoje sily, až sme si zúfali aj nad životom«,⁽⁷⁾ alebo keď so sv. Bernardom zaplačeme: »Protivia sa mi žalmy, nepáči sa duchovné čítanie, neteší modlitba, nenachádzam myšlienky pri rozjímaní, nechce sa mi robiť, ale hneď by som sa hneval, nenávidel a maškrtil.« Chráňme sa takých okolností, aby sa nestávaly z našej vôle a dajme si dobrý pozor, aby sme pri vlnobití nestratili dôveru, ako Peter. Ježiš nám síce sľubuje pokoj, ale nie taký svetský, ale »jeho pokoj«,⁽⁸⁾ pokoj, ktorý Ježiš ani na kríži nestratil, pokoj, na aký myslí asi sv. Pavol, keď píše: »Pri všetkom súžení oplývam potechou a prekypujem radosťou.«⁽⁹⁾

⁽⁷⁾ 2 Kor 1, 8.

⁽⁸⁾ 2 Kor 7, 4.

⁽⁹⁾ Srovn. Jn 14, 27.

2. Čo čaká na Pannu Máriu v budúcnosti?

Simeon jej to povedal so svätou otvorenosťou: Meč do srdca! Má sa stať mystickým mučeníkom a Kráľovnou všetkých mučeníkov. Jej utrpenie bude úmerné jej láske, a to tým viacej, že u nej sa láska božia spája s ľudskou láskou. Obyčajný smrteľník nemôže si také utrpenie ani len predstaviť.

Bude trpieť i ako verná dcéra svojho národa, lebo na jej Synovi, ako na uholnom kameni rozdelí sa národ; iba malý zlomok národa pozná v ňom spasenie. A čo bude s ostatnými? I Jeruzalem bude pokorený.

Jej Syn bude znamením, »ktorému budú odporovať«⁽¹⁰⁾ Bude učiteľom, ale ho nebudú počúvať, bude kráľom, ale nebudú sa mu chcieť pokoriť. »Nemáme kráľa, iba cisára.«⁽¹¹⁾

Skrz neho sa zjaví »smýšľanie mnohých srdc«⁽¹²⁾ Sú to veru tajomné slová. Áno, až Panna Mária bude stáť pod križom, vtedy sa zjaví smýšľanie a obsah mnohých srdc... Ukáže sa, akí podlí boli farizeji

⁽¹⁰⁾ Lk 2, 34.

⁽¹²⁾ Lk 2, 35.

⁽¹¹⁾ Jn 19, 15.

a kňazi, aký bezcharakterný bol Pilát, aký zbabelý národ, aká nespoľahlivá býva nálada ľudu... a ako málo je verných. Môj pomer ku krížu prezradzuje, čo som, prezradzuje, aký som nestály, váhavý a nespoľahlivý.

A keď sa poobzerám, čo vidím? To, čo i Apoštol: »Premnohí hľadajú len svoje a nie čo je Krista Ježiša.«⁽¹³⁾

Panna Mária to všetko predvída... a s trasúcimi sa rukami drží v náručí Krista, prinášajúc obetu, ktorú od nej žiada jej povolanie. »Hľa, služka Pánova som, staň sa mi podľa tvojho slova!«⁽¹⁴⁾

I mne teda neostáva nič iné, než stať sa obetavým a, roztrhajúc putá, ktoré ma viažu k svetu, vydať sa za Kristom a obetovať mu celý život. »Ó, Pane, áno, ja som tvoj služobník: tvoj služobník som a syn tvojej dievky. Ty si rozviazal moje putá: Tebe chcem obetovať obeť chvály a vzývať meno Pánovo.«⁽¹⁵⁾

Rozhovor s Pánom a Pannou Máriou. Pýtam si znova, ako v prípravnom cvičení, ducha obetavosti a hneď sa

⁽¹³⁾ Fil 2, 21.

⁽¹⁴⁾ Ž 115, 16—17.

⁽¹⁵⁾ Lk 1, 38.

aj odhodlám na nejakú obeť: Podujmem sa na niečo alebo zrieknem sa niečoho, a to bude symbolom mojej vrúcnej oddanosti Bohu.

STREDA.

IV.

Obetovanie Pána v chráme.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: A Simeon povedal: »Moje oči videly tvoju spásu, ktorú si pripravil pred tvárou všetkých národov, Svetlo na osvietenie pohanov a slávu Izraela, tvojho ľudu... tento je ustanovený na pád a na povstanie mnohých...«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím si milosť stále väčšieho nadšenia za dielo Pánovo, ako aj strach Boží, aby mi azda pohľadanie milosťou nebolo na skazu.

⁽¹⁾ Lk 2, 30., 34.

Staručký Simeon prorockým okom vidí pred sebou Ježišove nádherné vlastnosti a jeho poslanie. Nazýva ho svetlom. A nazaj, bez neho temná by bola prítomnosť i naša večnosť. A Ježiš neskoršie i sám bol povedal: »Ja som svetlo sveta!« Kto mňa nasleduje, nebude kráčať vo tme, ale bude mať svetlo života.«⁽²⁾ Toho symbolom je i sviečka, ktorú nám dnes dáva Cirkev do ruky: Včelí vosk znamená z pannelskej krvi Márie formované telo, knôť sviečky Kristovú ľudskú dušu a plameň božstvo Kristovo. Ako horiaca sviečka stáva sa obeťou plameňa, tak splnil svoje poslanie aj Kristus tým, že sa za nás obetoval. Toto sebaobetovanie je to svetlo, čo svieti na celom svete. Sviečka môže zapáliť celý svet bez toho, aby jej svetlo vyhaslo; tak aj Kristus — hoci »osvecuje každého človeka«⁽³⁾ — obetovaním sa za nás nestráca nič na svojej sláve, ale naopak, ešte viac sa tým preslávi. Keď nechcem chodiť v temnotách, i ja sa musím priblížiť k tomu svetlu. A keď som sa od toho

⁽²⁾ Jn 8, 12.

⁽³⁾ Jn 1, 9.

svetla zapálil, keď som dostal teplo a svetlo apoštolského povolania, nemám sa postaviť pod méricu, ale na svietnik, aby som svojím príkladom, slovom a písmom bol svetlom pre všetkých, ktorí bývajú v dome (v Cirkvi Kristovej).⁽⁴⁾ Nesmiem sa šetriť, i keď mi síl, ako sviečky, ubúda...

2. »Na slávu Izraela.«

Bolo to na veľkú slávu Izraela, že z neho »podľa tela je aj Kristus, ktorý je Boh nad všetkým, požehnaný na veky vekov.«⁽⁵⁾

Bár by tento nešťastný národ vedel zúročiť túto slávu a obrátiť ju na spásu svojej duše. Pán Ježiš, už i pre tieto krvné sväzky, rád by mu odpustil a rád by sa nad nim zmiloval, keby sa ľútosťou a úprimným pokáním zbavil kliatby, ktorú jeho predstavitelia vyvolali slovami: »Jeho krv na nás a na naše deti.«⁽⁶⁾ »Modlime sa, aby Pán Boh vzal s ich srdca závoj a aby poznali Pána nášho Ježiša Krista.«⁽⁷⁾

Ježiš je slávou celého ľudstva, ale i slávou Boha. On je ten najsvetlejší lúč, »od-

⁽⁴⁾ Srovn. Mt 5, 15.

⁽⁶⁾ Mt 27, 25.

⁽⁵⁾ Rim 9, 5.

⁽⁷⁾ Cirk. modlitba.

blesk slávy (Boha) a obraz jeho podstaty, o toľko dôstojnejší od anjelov, o koľko ich prevyšuje zdedeným menom.«⁽⁸⁾

A preto niet slávy okrem jeho slávy a každá sláva je časťou jeho kráľovstva. Kde a v kom máme hľadať slávu, ak nie v službe Ježišovi. Čím viac mu budem podobný, tým väčšia bude moja sláva. »Alebo sa vari chcem ľuďom páčiť? Ak by som sa chcel ľuďom páčiť, nebol by som služobníkom Kristovým.«⁽⁹⁾

3. »Na pád a na povstanie mnohých.«

Môžeme si myslieť, ako zarmútily tieto slová Máriu. Ona s radosťou počúvala, že jej Syn bude spásou jej ľudu, že bude »Svetlom na osvietenie národov, ale s tým väčším zármutkom počúvala, že bude tiež »na pád mnohých v Izraeli«.⁽¹⁰⁾

A kto že by sa tu nezarazil? Syn Boží zostupuje s neba, aby »všetkých ľudí spasil a priviedol k jasnému poznaniu pravdy«.⁽¹¹⁾ A keď vyrástol, hovoril, ako nikto pred tým: jednoducho a jasno, takže mo-

(8) Žid 1, 3—4.

(10) Lk 2, 34.

(9) Gal 1, 10.

(11) 1 Tim 2, 4.

hol ho rozumieť rovnako učený i neučený. Svoje učenie potvrdil zázrakmi, nevynechal ani kacírskych Samaritánov. Vybral sa i do krajiny Gerazanov a oslobodil tam človeka, posadlého celou légiou diablov, a dovolil, aby diabli vošli do čriedy svíň, čo sa pásly na vrchu. Keď však diabli vošli do svíň a celá črieda sa potopila v mori, až vtedy sa odhalil závoj z hrozného proctva: »I prosilo ho celé množstvo kraja Gerazanov, aby odišiel od nich...«

Hľa, prečo nechcú Ježiša i teraz: Boja sa o stádo svíň, o svoje vášne, s ktorými by sa — keby prijali Krista i jeho učenie — museli rozlúčiť. Preč s Kristom, len aby svine ostaly.

A preto bol Ježiš »na pád mnohých v Izraeli«.

Smutný to veru obraz, keď vidíme, že »široká je brána a priestranná cesta, ktorá vedie do zahynutia a mnoho je tých, ktorí vchádzajú ňou«,⁽¹²⁾ ale »tesná je bránka a úzka cesta, ktorá vedie do života a málo je tých, ktorí ju nachádzajú«. ⁽¹³⁾ A či títo nepočuli o Ježišovi? Či sa v ich duši nevynorila niekedy otázka: Či nemá

⁽¹²⁾ Mt 7, 13.

⁽¹³⁾ Mt 7, 14.

predsa pravdu Cirkev, keď sa za dedičku Kristovho učenie vyhlasuje, či nemá pravdu Cirkev, ktorá svojimi pravdami svieti ako maják, stojací pevne uprostred rozbúreného mora a vlnobitia špinavých vln sektárov a odpadlíkov? Kto naozaj hľadá pravdu a chce byť spasený, nájde vždy cestu do Cirkvi.

A keďže od toho závisí naše spasenie,⁽¹⁴⁾ Boh, »ktorý chce všetkých ľudí spasiť«,⁽¹⁵⁾ postaral sa tiež o to, aby každému uľahčil cestu k Cirkvi. A skutočne, jedného vedec-ké bádanie, druhého umenie, iného zas sociálna otázka alebo zázraky, a každého okrem toho modlitba a čistý život dovedie k Noemovej bárke, ktorá pláva na rozbúrenom mori sveta a mimo ktorej niet spasenia.

Niet preto ospravedlnenia pre tých, ktorí ostali von z Cirkvi. Mnohí by aj prišli, keby sa nebáli hmotnej škody s tým spojenej, keby neľutovali — ako Gerazani — »svoje svine« ...

A či sa azda vyhrážka: »Hľa, tento je ustanovený na pád mnohých«⁽¹⁶⁾ nevzťa-

⁽¹⁴⁾ Srov. Mk 16, 16. ⁽¹⁶⁾ Lk 2, 34.

⁽¹⁵⁾ 1 Tim 2, 4.

huje i na mňa? Či ma moja kresťanská viera a povolanie oslobodzuje od tejto hrozby? Táto otázka znepokojovala i samého sv. Pavla, keď bol napísal: »Tvrdo si pre-máham telo a podrobujem si ho, aby som azda nebol zavrhnutý, hoci som iným kázal blahozvest'.«⁽¹⁷⁾ I sv. Augustín napísal, že »prezrel som sväté Písma a nikde som ne-našiel, že by sa váš biskup nemal báť za-tratenia.«

Dejiny sú plné podobných pádov; i teraz vidíme, ako sa mnohí zriekajú — z časných dôvodov — nádeje na večnosť a vydávajú sa sami na zatratenie. Slepci! Sami sú si na vine, že pre nich je Ježiš iba na skazu. »Beda tomu človekovi... lepšie by bolo, keby sa nebol narodil.«⁽¹⁸⁾ »Preto tým viac sa usilujte dobrými skutkami upevniť svoje povolanie a vyvolenie.«⁽¹⁹⁾

Keď nebudeme dosť opatrní, ani sama apoštolská horlivosť nás nezachráni: »Po-môž bližnému podľa svojej možnosti, ale hľad', aby si sám neprišiel do škody.«⁽²⁰⁾

Rozhovor s Pánom vykonáme podľa cirkevnej modlitby: »Daj, Pane, aby

(17) 1 Kor 9, 27.

(19) 2 Pt 1, 10.

(18) Mt 26, 24.

(20) Sir 29, 27.

sme Tvoje najsvätejšie meno nielen vrúcne ctili, ale i večne milovali, lebo nikdy nevytváraš zo svojho spasenia tých, ktorým vo svojej láske stálosti dodávaš. Ktorý žiješ a panuješ...»

Urobím aj predsavzatie, že svedomitou prácou, poslušnosťou a s Božou pomocou vytrvám v svojom svätom povolaní.

ŠTVRTOK

V.

Obetovanie Pána v chráme V.

(Túžba po eucharistii.)

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia:
»Žil vtedy v Jeruzaleme človek, menom Simeon. Tento človek bol spravodlivý a bohabojný, ktorý očakával útechu Izraela a Duch Svätý bol v ňom. Od Ducha Svätého dostal zjavenie, že nezomrie, kým neuvidí Mesiáša Pánovho. Vedený Duchom prišiel do chrámu. A keď rodičia prinášali dieťaťko Ježiša, aby urobili s ním podľa obyčaje zákona, vzal ho aj on do svojho náručia a velebil Boha slovami: Teraz prepustíš, Pane, svojho sluhu podľa svojho slova v pokoji, lebo moje oči uvidely tvoju Spásu.«⁽¹⁾

⁽¹⁾ Lk 2, 25—30.

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím si väčšiu horlivosť a lásku k Eucharistii.

1. Nádherné stretnutie.

Staručký Simeon po celý svoj život túžil po Mesiášovi, ktorého vidieť bolo jeho životným cieľom. A tu, hľa, prichádza dlho očakávaný okamih.

Simeon ide — na vyzvanie Ducha Svätého — do chrámu, aby tam Ježiša nie len videl, ale ho aj objal, aby ho pobožkal. Aká to radosť, aké šťastie! Aká náhrada za dlhé čakanie!

I Panna Mária sa tešila, keď videla, ako sa Ježiš stretáva s dušou človeka. A teší sa i teraz, keď Ježiša môže dať dušiam. Keď sa blíži jej sviatok, už vopred sa teší veľkému počtu prijímajúcich...

Uvedomím si, o koľko štedrejší je Pán ku mne než k Simeonovi. Mne dáva svojho Syna nie raz, ale denne, nie aby som ho

pobozkal, ale aby sa Ježiš spojil s mojim srdcom.

A táto — mohli by sme povedať — historická udalosť častým opakovaním mnohoro zovšednie. Chybuje tu bázeň božia, túžba a vďačná radosť, ktorá by tomuto obcovaniu s Bohom mala predchádzať. Naše stretnutie s Ježišom je niekedy tak chladné... Keby sme priateľa alebo brata, prichádzajúceho z ďalekej cudziny tak prijali a on by to zbadal, zle by si o nás pomyslel... Naša viera stratila už životadarné svetlo.

I poďakovanie je často studené. Sme ako ten, čo zomdlel v náručí milovanej osoby a iba občas prichádza k sebe, aby jej tu a tam niečo povedal...

»Môj dom je pustý, a vy ponáhľate sa každý do svojho domu.«^(*) Tak sa ponáhľame po svätom prijímaní za svojou prácou i vtedy, keď máme dosť času...

Čo si asi myslí vtedy Mária, ktorá nám dala Ježiša, ako kedysi Simeonovi, nie však do náručia, ale do srdca?

A prečo sa tak náhlime? Či sa azda nudíme v spoločnosti toho, o ktorom bol pro-

(*) Ag 1, 9.

rok povedal, že s ním byť »nemá horkosti a . . . clivosti, ale veselost a radosť?«⁽³⁾

Zriekame sa tejto radosti mnohoroč za misu šošovice, za márnú zábavu a hodovanie.

Sme ako Židia v púšti, ktorým už manna nechutnala: »Duši našej sa už prikri tento ničomný pokrm.«⁽⁴⁾ »Na myseľ nám prichodia uhorky, dyne, por, cibuľa a cesnak. Naša duša je zmorená, nič iného nevidia naše oči, krome tú mannu.«⁽⁵⁾

Sme ako žobravé dieťa, čo drží krčovite suchý chlebič a nechce ho vymeniť za biele koláč . . .

Mnohí nejdú k sv. prijímaniu len preto, aby sa nemuseli zriekať vášní.

2. »Ten má v sebe život večný.«⁽⁶⁾

Človek je pomíňajúci: »Ako tieň, keď sa nacyľuje, kapem.«⁽⁷⁾ Dokazuje to cinto-rín. Tí, čo tam ležia, pominuli sa už s tohto sveta na veky . . .

⁽³⁾ Múd 8, 16.

⁽⁶⁾ Jn 6, 55.

⁽⁴⁾ Nm 21, 5.

⁽⁷⁾ Ž 108, 23.

⁽⁵⁾ Nm 11, 5—6.

Náš život je »ako sen vstávajúcich«, ⁽⁸⁾ »dni človeka sú ako tráva, ako kvet poľný, tak odkvitá. Zaveje nad ním vietor a už ho niet: a nikto viac nepozná jeho miesta.« ⁽⁹⁾

A či moja duša netúži po nesmrteľnosti?

»Ave Caesar! Morituri te salutant!« — volali kedysi gladiátori, idúci na smrť. I my zvolajme »Ave Caesar!« svojmu nesmrteľnému Kráľovi, všemohúcemu Vládcovi 40 miliárd hviezd, pohybujúcich sa vesmírom — vzájomne sa priťahujúc a odpudzujúc — závratnou rýchlosťou. Zvolajme Kristovi: »Život! Život!«

Vezmime ho preto a jedzme — a on sľúbil, že budeme žiť na veky. ⁽¹⁰⁾ Vezmime a píme Život! Sme katolíci, môžeme.

Koľko ráz počujeme v rúcajúcom sa kostolíku z úst starúčkeho, zhrbeného kňaza slová: »Per omnia saecula saeculorum — na veky vekov.« On hovorí o večnosti, aký to protiklad!

Z koľkých atomov sa skladá naša zem? Z atomov, ktoré ani drobnohľadom nevidí-

⁽⁸⁾ Ž 72, 20.

⁽¹⁰⁾ Srovn. Jn 6, 52.

⁽⁹⁾ Ž 102, 15—16.

me. Koľko to miliárd? Vie to iba Pán Boh. A čo ostatné telesá vesmíru, ktorého je zem iba nepatrnou čiastočkou? A keď na každý atom rátame len 1000 rokov, aká to bude doba! A keď sa ten čas pominie, aká časť večnosti pominula? Nijaká! Lebo večnosť je stála prítomnosť, tá nemá častí... Hrozná myšlienka!

A čo, keď ten večný život vo večnom trápení, v nesmiernom ohni budem nútený prežívať? To je tá večná smrť, ktorá mi neustále hrozí. A preto volá môj duch za Kráľom večnosti: Život! Život!!

Druhou možnosťou je večnosť v nevýslovnej blaženosti. Okamih toho života je viac, ako všetky slasti sveta. Okamih blaženej večnosti vynahradí utrpenia všetkých mučeníkov...

Život alebo smrť! Večný život, alebo večná smrť! To je tá dilema: jedno alebo druhé!

A Pán je nám zárukou: »Ak nebudete jesť telo Syna človeka... nebudete mať v sebe život večný. Kto je moje telo... má v sebe život večný.«⁽¹¹⁾

⁽¹¹⁾ Jn 6, 54—55.

Eucharistia nás uchráni od hniloby duševnej, ktorá ako smradľavá cibuľa smyslami vniká do duše. A ja by azda radšej cibuľu, než mannu?

Nie, rozhodne nie! »Duša moja túži v noci po tebe (Pane); ale i duchom svojím vo mne za rána ťa hľadám.«⁽¹²⁾ »Ako jeleň dychtí po prameňoch bystrín: tak po tebe túži moja duša, Bože! Smädí duša moja po Bohu.«⁽¹³⁾

Po sv. prijímaní zaspievam spolu s autorom Veľpiesne: »Pod tónou toho, ktorého som žiadala, sedím a jeho ovocie je sladké mojim ústam.«⁽¹⁴⁾ A keď mám tak v náruči sám Život, precítim, čo je nesmrteľnosť, splynem s večným životom a porozumiem pieseň Simeonovu: »Nunc dimittis — Teraz prepustiš, Pane, svojho sluhu podľa svojho slova v pokoji, lebo moje oči uvidely tvoju Spásu!«⁽¹⁵⁾

Rozhovor s Pánom. Ako by som už bol na kraji hrobu... Môj život je ako rušeň, čakajúci v stanici hodinu odchodu, aby sa vydal na ďalekú cestu. Nakladám tovar, nabieram sily... Prosím Pána Ježi-

⁽¹²⁾ Iz 26, 9.

⁽¹⁴⁾ Pies 2, 3.

⁽¹³⁾ Ž 41, 2—3.

⁽¹⁵⁾ Lk 2, 29—30.

ša, aby mi dal život, čím viac života. Súčasne mu ai ďakujem za život a sľubujem, že kurivo, ktoré mi dáva v podobe vlastného tela a krvi, využijem, premením na teplo a hybnú silu. Urobím tak hlavne dobrým poďakovaním; a z tej sily budem žiť celý deň, stále, a s neochabujúcou energiou prebehnem svoju dráhu až do poslednej stanice na hranici večnosti.

PIATOK.

VI.

Obetovanie Pána v chráme VI.

(Simeonova túžba po smrti.)

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia:

»Simeon velebil Boha slovami: Teraz prepustíš, Pane, svojho sluhu podľa svojho slova v pokoji.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Vidím pred sebou staručkého Simeona, ako dvíha — so slzami v očiach — Ježiša k nebu, ako spieva svoju labutiu pieseň: »Nunc dimittis.«

⁽¹⁾ Lk 2, 29.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby mi daroval túžbu po dobrej smrti, aby som vedel splniť predpoklady dobrej smrti.

1. Simeonova túžba po smrti.

Čo všetko nám prezradzuje to jednoduché »Nunc dimittis!« Aká ťažká by mu bola smrť, keby sa nebol dočkal »Spásy Izraela.« On však dúfal, lebo sám Duch Svätý mu bol prisľúbil, že neumrie, kým neuvidí Mesiáša Pánovho.

To je tá jediná nitka, ktorá ma viaže ešte k tomu svetu. Nemám rodiny ani príbuzných, ani majetok alebo túžbu po zemskej radosti, čo by ma pútala k zemi. Mám iba jedinú túžbu, vidieť dávno očakávaného Mesiáša... A táto túžba sa mi splnila. Nech teda príde smrť, nebojím sa jej, ba naopak: smrť je mi útechou... »Teraz prepustiš, Pane, svojho sluhu v pokoji.«

Aká krásna duša, aká šľachetnosť sa tu prejavuje. Aký to vznešený pohľad na smrť, s Ježišom v náručí.

A na druhej strane vidím zlú smrť takého Antiocha, ktorý na smrteľnej posteli riekol v srdci svojom: Do akého veľkého

súženia som prišiel a do akého vlnobitia zármutku, v ktorom som teraz, ktorý som býval veselý a milovaný v moci svojej. Teraz však rozpomínam sa na zlo, ktoré som učinil.«⁽²⁾)

V hodine smrti každému sa premietne film jeho celého života so všetkými radostnými i zúfalými obrazmi. A ja teraz tu stoím a pracujem pred filmovým aparátom a raz mi bude všetko premietnuté, všetko, čo som robil alebo hovoril. Som teraz rozsievateľ: Rozsievam čistú pšenicu alebo kúkoľ; a všetko, čo som zasial, kedy-si zožnem.

2. Čo robí smrť ľahkou?

Je to predovšetkým srdce, ktoré nelipne k časnostiam. Máme byť ako ten holub na streche, ktorý i na ten najmenší zvuk odletí. Preto nás napomína Spasiteľ: »Neshromažďujte si poklady na tomto svete, kde moľ a hrdza ich kazia a kde sa môžu zlodeji vlámať a ukradnúť ich. Ale shromažďujte si poklady v nebi.«⁽³⁾) Lebo ne-

(²) 1 Mak 6, 11—12.

(³) Mt 6, 19—20.

vieme, ktorú noc požiadajú od nás dušu a čo sme si prihotovili, čie bude?(⁴)

Som azda chudobný? Chvála Bohu! Nemusím teda zanechať majetky, kaštiele, drahokamy, vzácne sbierky a obrazy, ako kardinál Mazarin († 1661), ktorý už umierajúci s námahou chodil v svojej obrazárni a ťažko sa lúčil s každým svojím obrazom.

Či je to kniha alebo iná práca, či rukopisy, alebo hotové diela, po mojej smrti čaká na ne väčšina i tak zabudnutie. Musím sa preto cvičiť už teraz, aby mi niekedy nebolo ťažké lúčenie. Lebo »o smrť aká trpká je tvoja pamiatka človekovi, ktorý má záľubu vo svojom bohatstve.«(⁵) A na druhej strane, ako ľahko umierať tomu, kto sa už v duchu so všetkým rozlúčil. »Nikdy som nemyslel, že smrť je tak ľahká — povedal veľký vedátor Suarez S. J. na smrteľnej posteli. Ved' on ako chudobný rehoľník nemal čo zanechať, a keby aj mal, dávno sa s tým rozlúčil. Za štvrtňhodinku rozhovoru s Bohom bol by dal — ako sám tvrdil — všetku svoju veľdu a slávu.

(⁴) Srovn. Lk 12, 20. (⁵) Sir 41, 1.

Je to predovšetkým čisté svedomie. I Duch Svätý tak chválil Simeona: »Bol človek spravodlivý a bohabojný.«⁽⁶⁾ »Blahoslavení, ktorých cesta je nepoškvrnená.«⁽⁷⁾ Blahoslavený sv. Alojzovia, sväté Maršity a iní, ktorých som azda v nevinosti nenasledoval; ale či som ich nasledoval v pokáni? »Blahoslavený ten sluha, ktorého pán pri svojom príchode nájde tak si počínať... Keby však ten sluha bol zlý a povedal by si v srdci: Pán môj odkladá s príchodom a začal by biť svojich spolusluhov, jesť a piť s opilcami, pán toho sluha príde v deň, keď sa ani nenazdá, a v hodinu, o ktorej nevie, a odstráni ho a určí mu podiel medzi pokrytcami, kde bude plač a škrípanie zubmi.«⁽⁸⁾

A ďalej božia láska. Tá charakterizuje i starého Simeona. On miluje jednoducho preto, lebo miluje. Miluje, aby mohol milovať. Videl Pána a viac si nežiada, iba smrť. »Beda mne, že moje putovanie tak sa predlžuje.«⁽⁹⁾ »Kedy prídem a ukážem

(6) Lk 2, 25.

(8) Mt 24, 46—51.

(7) Ž 118, 1.

(9) Ž 119, 5.

sa pred tvárou Božou?«⁽¹⁰⁾ »Jednu vec vyprosím si od Pána: aby som prebýval v Pánovom dome.«⁽¹¹⁾

Smrť je mu vítaná ako spása a oslobodenie. »Duša naša ako vtáča unikla z osídla lovcov; osidlo sa roztrhlo a my sme zachránení.«⁽¹²⁾

Pousilujem sa vzbudiť v sebe túžbu po smrti. Nie je to ľahká vec ani pre spravodlivého, lebo životný inštinkt pevne nás tlačí k zemi, i keď — ako zisťuje kresťanský mudrc — »strašné je umrieť, ale ešte strašnejšie dlho žiť« ... hlavne vtedy, keď dlhý život neznamená pokrok na ceste dokonalosti.

Sú spravodliví, ktorí sa so svätým uspokojením skláňajú pred smrťou, sú takí, ktorí ju (ako sv. František Sal.) prijímajú so svätou ľahostajnosťou a konečne sú takí, ktorí so svätým Pavlom »túžia už zomrieť a byť s Kristom«, a to by bolo omnoho lepšie.⁽¹³⁾

Neboj sa súdu smrti. Pamätaj na to, čo bolo pred tebou a čo bude po tebe; toto je súd Pána o všetkom, čo žije. A čo môže

⁽¹⁰⁾ Ž 41, 3.

⁽¹²⁾ Ž 123, 7.

⁽¹¹⁾ Ž 26, 4.

⁽¹³⁾ Fil 1, 23.

prísť na teba okrem toho, čo sa ľúbi Najvyššiemu? Či desať, či sto alebo tisíc rokov. Na druhom svete nebudú žalovať dlhý alebo krátky vek.«⁽¹⁴⁾

Rozhovor s Pánom Ježišom, ktorý lúčami milosti ožiaril Simeonovu starobu.

Porozprávam sa s ním o tom, a to so všetkou teplotou svojho srdca.

Nedaj, Pane Ježišu, aby ma čokoľvek olúpilo o milosť Viatica, aby ma nezastihla náhla smrť v samote alebo choroba, pre ktorú by som Ťa nemohol prijať na cestu. »Esto nobis praegustatum mortis in examine.«

Ježišu môj, ktorého každodenne prijímam, nauč ma prijímať Ťa vždy tak pripravené, ako v slávnostnú hodinu smrti: s takým zrieknutím sa sveta, hriechu a príležitosti na hriech, s takou túžbou po spasení, s takou odovzdanosťou do tvojej vôle.

Buď mi Viaticumom každý deň. Každý deň budem prijímať tak, ako keby som prijímal ostatný raz v živote a vtedy sa s radosťou budem môcť vydať na cestu, aby som Ťa videl a chválil v tvojej sláve.

⁽¹⁴⁾ Slr 41, 5—7.

VII.

Obetovanie Pána v chráme VII.

(Prorokyňa Anna.)

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Žila vtedy aj prorokyňa Anna, dcéra Fanuelova, z pokolenia Azerovho. Bola už veľmi pokročilého veku. So svojím mužom žila sedem rokov po svojom panenstve a vdovou bola až do osemdesiatich štyroch rokov. Nevychádzala z chrámu, ale pôstami a modlitbami slúžila Bohu vo dne v noci. V tú istú hodinu prišla aj ona, velebila Boha a rozprávala o ňom všetkým, čo očakávali vykúpenie Jeruzalema.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím, aby príklad svätej vdovy bol mi povzbudením, aby som v službe Bohu až do konca verne vytrval.

1. Prorokyňa Anna.

Evanjelista Lukáš, vedený Duchom Svätým, v krátkosti, pritom však nádherne líči životopis svätej Anny. Z tých niekoľ-

⁽¹⁾ Lk 2, 36—38.

kých viet sa dozvedáme, že sv. Anna po sedemročnom manželstve, podľa vtedajších pomerov teda vo veku asi 20—22 rokov, ovdovela. I keď v takom mladom veku mala ešte dosť možností, ona — vedená Duchom Svätým — riadila sa až neskoršie vyslovenou radou svätého Pavla: »A vdovám hovorím: Dobre urobíte, keď zostanete tak, ako som ja.«^(f) »Vdova skladá nádej v Boha a dňom i nocou sa modlí a prosí.«^(g)

Sv. Anna sa zasvätila Bohu a vytrvala: »nevychádzala z chrámu«. Akiste každý poznal túto typickú, bohobojnú ženu, vyžarujúcu akési zázračné svetlo životnej svätosti. To však sotva vedeli, že je dôvernou osobou Ducha Svätého a majiteľkou jeho zvláštnych milostí. I jej, práve tak ako Simeonovi, bola daná milosť poznať Mesiáša.

Akým žiarivým príkladom je táto žena pre všetky rehoľné osoby, ale i pre ľudí žijúcich vo svete. Ukazuje, že všetci máme žiť životom modlitby a všetci máme v dobrom do konca vytrvať.

^(f) 1 Kor 7, 8.

^(g) 1 Tim 5, 5.

Boh nezakazuje, ba naopak, posväčuje stav manželský, ale odporúča i panenstvo alebo vdovstvo, ktoré dávajú väčšie možnosti zasvätiť sa celkom Bohu. »Žena nevydatá a panna môže sa starať o veci Pánove, aby boly sväté telom a duchom.«⁽⁴⁾

2. Čo dostáva Cirkev od ženy?

I keď podľa sv. Pavla »vo všetkých cirkvách svätých ženy nech mlčia«,⁽⁵⁾ Pán Boh tu povoľuje niekedy výnimky. Tak sv. Teréziu Veľkú, učiteľku mystického života, sv. Katarínu Siemskú, veľkého diplomata Cirkvi, svätú Brigitu Švédsku, obdaril Boh neobyčajnou múdrosťou. I svätá Angela, Žofia Baratová, Mária Wandová hraly v Cirkvi nemalú úlohu: »nemlčaly«, ale staly sa hrdinkami Cirkvi, ktoré v jednej ruke s ľaliou a v druhej so zbraňou ruženca premohly — ako Dávid — pekelného Goliáta, satana. »Pán všemohúci mu uškodil a vydal ho do ruky ženy, a ona ho preklala.«⁽⁶⁾

⁽⁴⁾ 1 Kor 7, 34.

⁽⁵⁾ Jdt 16, 7.

⁽⁶⁾ 1 Kor 14, 34.

Mnohé panny slabej telesnej konštrukcie stávajú sa hrdinkami lásky k bližnému v nemocniciach, v školách, ba i na bojiškách. Nie jedna žena môže povedať so svätou Pannou: »Veľké veci mi urobil Mocný a sväté je jeho meno.«⁽⁷⁾ »Lebo Bohu nijaká vec nie je nemožná.«⁽⁸⁾ To, čo bolo donriane Simeonovi a Anne, pokračuje v dejinách Cirkvi i podnes.

»Vylejem zo svojho Ducha na celé ľudstvo i prorokovať budú vaši synovia a dcéry; i na svojich sluhov a svoje slúžky vylejem v tie dni z Ducha svojho.«⁽⁹⁾

3. Čo dáva Cirkev žene?

Zatiaľ čo svet využíva prirodzené slabosti ženy, jej nestálosť, túžbu páčiť sa, i keď sa jej azda i líška a zbožňuje ju, to iba preto, aby ju tým ľahšie strhol do blata, iba Cirkev vzdáva naozaj česť žene. Cirkev vybojovala žene duševnú i osobnú rovnoprávnosť s mužom, keď uskutočnila rozkaz, daný Stvoriteľom v raji, ktorým je žena určená »za spoločnicu«⁽¹⁰⁾ mužovi.

(7) Lk 1, 49.

(9) Sk' 2, 17—18.

(8) Lk 1, 37.

(10) Gen 3, 12.

Ježišov vzťah k ženám dobre poznáme z evanjelia. Úloha Marty a Márie pokračuje v Cirkvi i podnes. Sú to ženy, ktoré si Pán vyberá, keď nám chce niečo odkázať.

I keď podľa svedectva Martyrológia palma mučenícka patrí predovšetkým mužom, v priemernej životnej svätosti, čo do počtu prevládajú ženy.

Áno, žena môže žiť svätým životom. Z toho vyplýva tiež povinnosť cirkevných kruhov, aby ženu nezanedbávaly, aby ju na to vyučily. Ženám netreba asketického školenia, ale treba ich naučiť na to, aby ich v duchovnom živote neviedol cit a nálada, ale presvedčenie, vychádzajúce z viery. Nech si ženy denne spytujú svedomie a nech sa zaoberajú duchovným čítaním, nech navštevujú Oltárnu sviatosť a — pokiaľ je to možné — nech pristupujú denne k svätému prijímaniu. Aby im ich prirodzená telesná slabosť nebola na prekážku, nech sa cvičia v sebazaprení a v poslušnosti. Nech sa naučia opovrhovať dočasným dobrom a nech sa naučia ceniť si večných hodnôt, aby sa nestaly márnivými.

Ženy nech vedia a nech si dobre uvedomia, že sa narodily na väčšie veci, než na

to, aby sa nejaký čas páčily. A na druhej strane osoby, určené za duchovných vodcov žien nech s nimi jednajú ako otcovia a učitelia a nie ako dôverní priatelia. Ich styk so ženami nech je vždy dôstojný, aby sa azda nestali obeťou prílišnej horlivosti. Aj oni sú iba ľudia: »Vari ste takí nerozumní? Duchom ste začali a teraz končíte telom?«⁽¹¹⁾

Cirkev poskytuje ženám nádherné pole pôsobnosti. Z nejednej panny, z nejednej ženy urobila ozaistného apoštola: Sverila im duše, aby z nich vychovaly Magdalény.

Všetky ženy, tak ako prorokyňa Anna, môžu rozprávať »o ňom všetkým, čo očakávali vykúpenie Jeruzalema.«⁽¹²⁾ Aby apoštolská práca ženy, žijúcej v svete bola sústavná a tým aj účinnejšia, nech je organizovaná napríklad v Mariánskej kongregácii, v Treťom ráde alebo v inom ženskom spolku.

R o z h o v o r s P á n o m. Prosím od neho milosti k tým čnostiam, ktoré vidím u svätej Anny a ďalej, aby som vždy vedel najšť správny pomer k druhému pohlaviu.

⁽¹¹⁾ Gal 3, 3.

⁽¹²⁾ Lk 2, 38.

Urobím aj predsavzatie, že v modlitbách, v sebazaprení, v boji o čistotu budem sa vždy riadiť príkladom svätej Anny.

DRUHÁ NEDELA PO ZJAVENÍ

VIII.

Útek do Egypta a návrat z Egypta I.

(Podľa Meschlera.)

1. Cesta do Egypta.

Po obetovaní v chráme Svätá rodina sa vrátila do Betlehema, kde sa chceli usadiť natrvalo, aby Dieťa, majúce pred sebou takú budúcnosť, rástlo v blízkosti hlavného mesta.

Ale Božie plány boli inakšie...

Je noc. Svätá rodina odpočíva. Náhle sa zjavuje anjel vo sne Jozefovi s príkazom, aby vzal Dieťaťko i jeho Matku a ušiel do Egypta, lebo Herodes bude hľadať Dieťaťko, aby ho zmárnil. A Jozef hneď vstáva, za noci berie Dieťa i jeho Matku a odchádza. Srdce rodičov bolo naplnené láskou k Dieťaťu, ktoré už v útlom veku bolo prenasledované a nútené odísť do vyhnanstva.

S neochvejnou dôverou v Božiu prozreteľnosť sbalili najnutnejšie veci: časť berie na ramená Jozef, ostatok, vodu a potraviny, kladú na zvieratko a tak opúšťajú v tajnosti Betlehem. Cesta ich vedie na juh, a za 6—7 hodín dochádzajú k Hebronu, ku hrobu Abraháma, Izáka, Jakuba a Jozefa. Je to nádherné údolie, samé záhrady a vinice. Koľko posvätných pamiatok sa tu viaže ku každej hrude. A hľa, oni sú nútení zanechať túto nádheru. Asi po 10 hodinách dochádzajú do Gazy a pokračujú v ceste popri mori. Zpočiatku je ešte tu a tam dedina, obklopená palmami a olivovníkmi, ale zelene čím ďalej ubúda a začína sa asi 9-dňový pochod púšťou, až k rieke Nílu. Je to časť malej Arabskej púšte, rozprestierajúcej sa od Gazy po Káhiru a Suez. Všade len piesok, nanesený kedysi vlnami Stredozemného mora. Všetko je vyschnuté, iba za daždivého počasia hromadí sa tu a tam voda a tvoria sa oázy. Za tejto, asi 150-hodinovej cesty, nechýbajú — pravda útrapy, ako hlad, smäd a horúčava. Jozef i Mária, obidvaja vyčerpaní, striedavo nesú Dieťaťko, dotrápené takým cestovaním.

Došli konečne do Egypta. Pri prvom nílskom kanáli zjavuje sa pred nimi, ako vyčarovaný, ozajstný raj krásy.

V modravom ovzduší citronovníky, akácie a palmy, v údolí lány cukrovej trstiny, bavlnovníka a obilia. Je to zem, kde býval kedysi i národ Izraelský. Došli až k Helioполу, preslávenému kultom boha Slnka, neďaleko Káhiry. V terajšom južnom predmestí Káhiry i podnes ukazujú miesto, kde vraj Svätá rodina bývala. Bola tu vtedy i početná židovská kolónia, majúca tu i vlastnú synagogu.

Život Svätej rodiny v Egypte bol životom utečencov vo vyhnanstve. Veď oni neboli vysťahovalci, ale utečenci a ako takí skúsili tvrdé následky chudoby a ťažko si museli zarábať na suchý chlebič. Jozef sa pokúšal niečo zarobiť stolárstvom, Mária zasa ručnou prácou, lebo — podľa podania — veľmi pekne tkala.

Mnoho zármutku im spôsobilo odporné modlárstvo Egyptanov.

Mali však i radosti. Sama príroda ich poskytovala dostatok. Hlavne noci bývajú v Egypte až rozprávkové. A okrem toho

Egypt je pre Židov posvätnou krajinou, lebo tu sa odohrávala značná časť dejín Izraela. Aj Abrahám a Jakub boli v Egypte. I Mojžiš sa tu narodil. Tu sa stal Izrael veľkým, takže sa ho Egypťania začali obávať.

I duch živej viery bol Svätej rodine útechou. To bolo predpokladom ich spokojnosti a odovzdanosti do vôle Božej prozreteľnosti. Útechou im bola i modlitba v Helipolskej synagoge, ktorú často navštevovali, takže im nebolo tak clivo. Všadeprítomný Boh bol s nimi aj v Egypte. Soznámili sa tu s niekoľkými tamojšími židovskými rodinami, ba stýkali sa aj s pohanmi, ktorým styk so Svätou rodinou bol iba na ošoh. Ale najväčšou radosťou a útechou im bolo Dieťa. Tu začínal Ježiš svoje prvé kroky, tu dostal prvý oblek, tu vyslovil prvý raz meno svojho Otca. Koľko milých rodinných výjavov sa odohralo v tom malom a chudobnom domku predmestia!

3. Návrat

Konečne po rokoch, hlave Svätej rodiny zjavil sa zasa posol Boží a oznámil, že

zomrel Herodes a nadišiel čas, aby sa s Dieťaťom vrátili do vlasti. Zpravu prijali s úctivou radosťou. Takú radosť im Boh nemohol zazlievať. A oni ďakujú, lúčia sa a idú. Vracajú sa tou istou cestou, ktorou prišli. Je ráno, ráno v ich srdci. Čistý, prímorský vzduch ich osviežuje. Mesto s nervlým obyvateľstvom a krivolakými uličkami je už za nimi. A na druhej strane vábi ich sväté mesto s chrámom, vábi ich svätá zem, otčina. Keď prešli púšťou, zjavila sa im belasá diaľava vlasti, ovial ich svieži vzduch voňavých pastvín Júdska. Ako sa asi tešilo Srdce Spasiteľovo, keď prechádzali popri miestach, kde sa kedysi odohrávaly slávne skutky Samsonove. Prešli ešte rovinou Ezdrelon a došli do Nazaretu.

Jozef sa totiž dozvedel, že syn Herodesov, Archelaus, známy svojou krutosťou, vrátil sa z Ríma a prevzal svoje dedičstvo, Júdsko. Nechcel sa preto usadiť v jeho krajine, v Betleheme, ako pôvodne zamýšľal. Boh dáva svoju vôľu na javo rozličným spôsobom.

Tak sa dostal Ježiš do Nazaretu, aby sa splnilo proroctvo, že sa bude nazývať Nazaretským.

Nazaret je totiž ďaleko od sveta, v krásnom údolí; a najkrajším kvetom bol tu Ježiš.

PONDELOK.

IX.

Útek do Egypta a návrat z Egypta II.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia:

Keď (mudrci z východu) odišli, hľa, anjel Pánov zjavil sa vo sne Jozefovi a vyzval ho: Vstaň, vezmi Dieťa i jeho Matku a uteč do Egypta. Ostaň tam, až pokým ti nepoviem, lebo Herodes bude hľadať Dieťaťko, aby ho zmárnil. Vstal teda. Za noci vzal Dieťaťko i jeho Matku a odišiel do Egypta. Zostal tam až do smrti Herodesovej. ... Keď umrel Herodes, hľa, anjel Pánov zjavil sa vo sne Jozefovi v Egypte a vyzval ho: Vstaň, vezmi Dieťaťko i jeho Matku a vráť sa do izraelskej krajiny, lebo pomreli tí, čo číhali Dieťaťku na život. On vstal, vzal Dieťaťko i jeho Matku a vrátil sa do izraelskej krajiny.«⁽¹⁾

⁽¹⁾ Mt 2, 13—21.

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím, aby som sa vo všetkom vedel podrobiť vôli Božej.

1. Príkaz Boží.

Boh dopustil, aby jeho jednorodený Syn bol už v útlom veku krute prenasledovaný. Nečudujme sa preto, ak by aj nás prenasledovali. »Keď mňa prenasledovali, budú aj vás prenasledovať«, lebo »nie je sluha väčší ako jeho pán«.^(*) A keď Boh vedel vyrvať svojho Syna z rúk prenasledovateľov, bude vedieť i nás zachrániť. Robieva to však iba na čas a po čase nasledujú opäť len utrpenia a kríže. Vedť tým sa stáva život kresťana, život kňaza a rehoľníka naozaj slávnym a plodonosným. Tí, čo nás prenasledujú, robia nám preto iba dobre. Máme sa však, práve tak ako Ježiš, brániť, lebo to je vôľa Božia.

A Boh nám pomôže, budme len poslušní. I Svätú rodinu zachránilo iba to, že vedela až »slepo« poslúchať, hoci príkaz Boží bol

(*) Jn 15, 20.

na pohľad tak nepochopiteľný; akoby protirečil všetkej ľudskej logike!

Podívajme sa na to trochu bližšie.

»V s t a ň!« A to hneď. Niet času na rozmýšľanie, uvažovanie a prípravu.

»V e z m i D i e ť a t k o i j e h o M a t k u!« Hoci obidvaja sú ešte tak slabí. Aký to krutý rozkaz.

»U t e č!« Aký hanebný spôsob záchranu. Či Boh nemá čestnejšej zbrane?

»D o E g y p t a,« do cudzieho, pohanského kraja. Prečo nie do krajiny mudrcov z východu? A ide o cestu veľmi namáhavú, o cestovanie púšťou. Naozaj ťažký príkaz.

»O s t a ň t a m, a ť p o k ý m t i n e p o v i e m.« Teda na neurčitý čas. Stála neistota: nie je možné zariadiť sa na trvalo.

Svätá rodina poslúcha bez slova a tak dosiahol Boh svojho cieľa. Odcedil z mutného života ľudí zlato poslušnosti.

Svätá rodina obetovala to najcennejšie, čo môže mať stvorenie: rozum a vôľu. Boh vzal všetko, čo dal, a to ho preslávilo viac ako zázrak.

A)

2. Kto je poslušný.

a) **J o z e f**, ktorý »bol spravodlivý«,⁽⁹⁾ a to preto, že bol spravodlivý. Niet svätého života bez poslušnosti.

b) **M á r i a**, Matka Božia. Niet hodnosti ktorá by zpod zákona poslušnosti oslobodzovala. I Lucifer, kedysi prvý medzi anjeli, doplatil práve na to.

c) **J e ž i š**, Bohočlovek. Lebo ako človek i on je len stvorenie.

B) Koho poslúchajú?

Jozef poslúcha anjela, posla Božieho. Mária a Ježiš poslúchajú Jozefa, ako námestníka Boha. Teda všetci sú poslušní Bohu, lebo Boh je jedinou autoritou, ktorá má právo žiadať, aby sme sa jej podrobili.

C) Ako poslúchajú?

a) »**V s t a l**«, zriekol sa pohodlia a pokoja.

b) »**Z a n o c i**«, keď človek zle vidí; vidí iba rozkaz. Neváha, nečaká do rána.

c) **O d i š i e l** a zanechal všetko, čo mu bolo tak milé: vlasť, príbuzných, priateľov i svoje živobytie.

a) **S l á v a B o ž i a.** Poslušnosťou stvorenia Stvoriteľ vystupuje do popredia a predstaví sa jeho múdrosť, moc i dobrota. Nepotrebuje, aby tu spolupôsobil ľudský um, sám nevie prekaziť Herodesove plány a postará sa i o splnenie svojich ďaleko siahlych plánov.

Keď svoju najvzácnejšiu ľudskú vlastnosť, vôľu, obetujeme na oltári poslušnosti, preslávimе tak Boha. Akou blahovonnou obetou bola obeta Ábelova alebo Noemova! Vidiac taký vznešený príklad, všetci svätí v nebi a všetci anjeli neprestávajú sláviť Boha, ktorý sa vedel takou obetou presláviť. Taký príklad je povzbudením pre všetkých spravodlivých, kňazov i rehoľníkov, hlavne ak zastávajú zodpovedný úrad, ak majú splniť taký príkaz, ktorého smysel je im nie jasný. O koľko cennejšia bola poslušnosť Svätej rodiny, než všetky obety, obetované v chráme jeruzalemskom a akým skvelým zadosťučinením bola Bohu za neposlušnosť Luciforovu i Adamovu!

b) **P o k o j Ľ u ď o m.**

Svätá rodina je po celej ceste do Egypta spokojná. Nebojí sa žiadneho nebezpe-

čienstva, lebo veď Boh je s nimi. Nebojí sa, že urobia chybu, lebo sú poslušní.

Keď pôjdeme za týmto príkladom, i my sa dožijeme pokoja.

Ale poslušnosť Svätej rodiny je pre nás nie iba príkladom; je ona i žriedlom mnohých milostí na získanie pokoja.

Rozhovor s členmi Svätej rodiny. Blahoželám im, že tak múdro konali, keď »lebo« poslúchali. Prosím i pre seba milosti, aby som vedel vynikať poslušnosťou, aby som plnil vôľu Božiu, ktorú mi Boh zjavil či už prostredníctvom duchovného vodcu, predstaveného alebo iným spôsobom.

UTOROK.

Útek do Egypta a návrat z Egypta III.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Zostal tam až do smrti Herodesovej... Keď umrel Herodes, hľa, anjel Pánov, zjavil sa vo sne Jozefovi v Egypte a vyzval ho: Vstaň, vezmi Dieťaťko i jeho Matku a vráť sa do izraelskej krajiny, lebo pomreli tí, čo číhali Dieťaťku na život... Ale keď sa dopočul, že v Judsku krá-

Iuže Archelaus namiesto svojho otca Herodesa, bál sa ta ísf. A upomenutý vo sne odišiel do galilejského kraja. Keď ta došiel, usadil sa v mestečku, ktoré sa volalo Nazaret. Tak sa splnilo, čo predpovedali proroci, že sa bude menovať Nazaretským.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Nech ma prenikne úplne láska k Bohu, prejavujúca sa predovšetkým odovzdanosťou do jeho vôle.

1. Čnosť poslušnosti stále sa zväčšuje.

Už po ceste do Egypta, keď prichádzaly prvé ťažkosti, rástla v Svätej rodine čnosť poslušnosti. Túžba po vlasti a útrapy po ceste byly stále väčšie a bolo ich treba premáhať. A okrem toho prichádzalo — mimovoľne — pokušenie s otázkou: Kde vlastne ideme, ako tam vyžijeme, ako dlho tam ostaneme? Ale Svätá rodina bola i preto spokojná.

I pobyt v Egypte je iba stále sebazaprenie, iná je tam klíma, iná potrava, cudzia

⁽¹⁾ Mt 2, 15—23.

reč a cudzie zvyky a náboženstvo. »Linguae, quam non noverat, audivit.«^(*) Ako ťažko im bolo znášať osud vyhnanco, ako ťažko bolo nájsť byt, nábytok, zariadenie a hlavne prácu. Jozefovi to zapríčinilo nie jednu bezsennú noc, zatiaľ čo Mária sa starala o Dieťa. Ale všetko toto vyvážil duch poslušnosti a s ním spojená sláva Božia.

Ťažkosti, i keď nie naraz, ale postupne sa zmiernujú. A Svätá rodina ďakuje za to Bohu, lebo vie, že tu na zemi nie je ich stále bydlisko.

2. Poslušne sa vracajú.

Prišiel čas návratu. Poslušnosť Svätej rodiny je dovŕšená radosťou. Každé slovo anjela je sama radosť:

»V s t a ň!« lebo minul sa už čas vyhnanstva.

»V e z m i D i e ť a i j e h o M a t k u!« ktorí sú už veselí, silní a šťastní.

»V r á ť s a!« Nemusíš teraz utekať, nebezpečenstvo už pominulo.

(*) Z 80, 6.

»Do izraelskej krajiny«, domov, do vlasti nadovšetko milovanej.

A všetka ich radosť je iba mlhavým odleskom radosti, ktorá nás uchváti, keď po zemskom putovaní budeme povolaní do večnej blaženosti.

Kto by netúžil po nebeskej sláve? Áno, ale i táto túžba sa má poddať svätej poslušnosti, ktorá jediná zaistí ozajstný pokoj, skutočnú blaženosť.

I spôsob, ako sŕľňuje Jozef daný mu rozkaz, je poučný. Prezradzuje, že ani z tejto »slepej« poslušnosti nesmie chybovať exponent každej čnosti, rozvaha.

Anjel mu prikazuje: »Vstaň!« ale nedáva, že hneď v noci. Preto Jozef natešený čaká do rána, aby si Mária i Ježiš odpočinuli; až vtedy im oznamuje radostnú zvesť. Netreba sa držať litery zákona, treba hľadať úmysel zákonodarcu a ten treba bezpodmienečne splniť.

Anjel hovorí: »Vráť sa!« a nehovorí už ako predtým: »Uteč!« Jozef ide preto s rozvahou. Všetko dáva do poriadku, lúči sa so známymi, rozvrhne si cestu, aby vhodne prerušovaná, nebola tak namáhavá. »Vráť sa do izraelskej krajiny!« Však hej, ale kde vlastne? Do Betlehema, do Jeruzalema,

či do Nazaretu? Keď nám Boh svoju vôľu neoznámil presne a žiada, aby sme sami uvažovali, rozhodnime sa podľa svojho najlepšieho vedomia s ohľadom na slávu Božiu a na spásu duše vlastnej i duše bližného.

3. Báľ sa ísť do Judska?

Chcel sa pôvodne vrátiť do Judska, ale zmýlil sa. Vôľa Božia bola inakšia. Boh často dopúšťa, aby sa i predstavení mýlili a núti ich tak k rozvahe a modlitbe. Lebo rozvaha a rozhodovanie je práve takou povinnosťou predstavených, akou je poslušnosť pre podriadených. Keď teda vidíme, že sa predstavený zmýlil — dokiaľ len neprikazuje hriešnu vec — podrobíme sa jeho rozkazu v tom pevnom presvedčení, že vôľa Božia splní sa aj takto, ba azda práve týmto omylom predstaveného.

»Báľ sa ta ísť.« Človek, i keď je predstavený, nech sa na seba samého príliš nespolieha. Keď sa mu vyskytnú prekážky, nech sa obráti k Bohu modlitbou. Akisto spravil tak i Jozef a zaslúžil si tým »resonsum divinum«, ktorá ho poslala do »galilejského kraja«.

Keď ho Boh napomenul, Jozef sa hneď zriekol vlastných plánov: urýchlí je návrat, ale je spokojný, lebo je poslušný.

Ide do Nazaretu, aby sa splnilo proroctvo.

Prečo práve v Nazarete mal stráviť Božičlovek najväčšiu časť svojho pozemského života?

a) Lebo to bolo skromné západlé mestečko a Ježišovi preto tak milé.

b) Lebo tu sa narodila Mať Božia, tu prijala do lona Slovo Božie.

c) Lebo tu bol Ježiš najviac ukrytý a najviac chránený od prenasledovania.

d) Lebo slovo »Nazaret« má symbolický význam: znamená »odlúčený, Bohu zasvätený«, a to zodpovedá najlepšie duchu Pána Ježiša i jeho Matky.

Iným významom slova »Nazaret« je »floridus, germinans — kvetnatý, úrodný«, čo sa najlepšie shoduje s proroctvom: »A vyjde prút z koreňa Jesse a kvet z jeho kmeňa vystúpi.«⁽³⁾ Nad ním »bude kvitnúť moje posvätenie.«⁽⁴⁾

⁽³⁾ Iz 11, 1.

⁽⁴⁾ Ž 131, 18.

Koľko je tu myšlienok pre tých, ktorých Boh z Egypta sveta do Nazaretu (noviciátu) duchovného života, do rehole povolal.

1. Je to skromné, opovrhované miesto. Nelichotí svetským ambíciám a túžbe vyniknúť. Aby sa tu človek dobre cítil, musí byť naozaj pokorný.

2. Ale je to dom Matky Božej, tu sa rodí synovstvo Božie.

3. Toto miesto je najlepším úkrytom pred našim trojnásobným nepriateľom, pred telom, svetom a zlým duchom.

4. Tu sa staneme vybranými, naozaj svätými, tu z nás bude zelená ratolesť, v ktorej sa Bohu zaľúbi a ktorá — keď vyspeje — bude na spásu duší.

Rozhovory s Pánom a so Svätou rodinou. Poďakujem sa im, že svojím príkladom vstúpili mi do srdca lásku k poslušnosti a sľubujem, že ich príklad sa u mňa neminie účinkom a rád ich budem navštevovať v Nazarete, na vysokej škole poslušnosti, aby som v tej čnosti ďaleko pokročil, lebo to je súčasne pokrokom i na ceste k dokonalosti. Hneď aj začnem a nájdem si príležitosť byť poslušný vôľou, rozumom i v skutkoch.

XI.

Mláďatká.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjella: »Keď Herodes zbadal, že ho mudrci oklamali, veľmi sa razgneval. Vyslal (vojakov) a dal pozabíjať v Betleheme a na jeho okolí všetkých chlapcov, od dvojročných počnúc nadol, podľa času, o ktorom sa dôkladne prezvedel od mudrcov. Vtedy sa splnilo, čo povedal prorok Jeremiáš slovami: V Ráme bolo počuť hlas, nárek a veľké kvílenie. Ráchel oplakáva svojich synov a nechce sa dať potešiť, lebo ich niet.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Na rozkaz Herodesov vojaci chodia od domu k domu v Betleheme a v jeho okolí, ponachádzajú všetkých chlapcov do 2 rokov, všetkých, čo sa od zjavenia sa hviezdy narodili, povyťahujú ich z kolísk a z náručí plačúcich matiek a nemilosrdne ich povražia. Mohlo ich byť okolo 30. Cirkev ich považuje za martýrov a ako takých ich uctieva.

(¹) Mt 2, 16—18.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby som bol s jeho pomocou vždy pánom svojich vášní, aby som ich stálou bedlivosťou vedel na uzde udržať, aby ma nestrhly do hriechu.

1. Herodes.

Na rozdiel od Svätej rodiny, do vôle Božej stále oddanej, Herodes je príkladom človeka, vzdorujúceho Bohu a jeho vôli.

Herodesa obdaril Boh všetkým dobrom. Dal mu mnoho prirodzených talentov: Bol múdry a schopný panovník, smelý, vytrvalý a dôsledný. Bol i bohatý. Svojimi vedomosťami, skúsenosťou ako aj úspechmi patril medzi prvých panovníkov súčasnej doby. Dostal tiež od Boha mnoho milostí. Bol Židom, synom vyvoleného národa, na dôstojné privítanie Mesiáša Mojžišom a prorokmi dobre pripraveného. Mal k dispozícii sväté Písmo i jeho vykladačov v synagoge. I zjavenie sa mudrcov bolo bezpochyby dielom milosti, ktorou ho Boh na príchod Mesiáša upozorňoval.

Ale duša Herodesova bola otrokyňou pýchy. Len aby sa mu moc nevyšmykla z ruky, hotový bol postaviť sa na odpor každému, i Bohu. Myšlienka, že môže byť

zbavený trónu, stala sa mu priamo fixnou ideou. Na záchranu jeho postavenia každý prostriedok je mu dobrý. Je hotový odstrániť s cesty i samého Mesiáša a dlho rozmýšľala, ako by sa dostal k Ježišovi, aby ho zmárnil. A také plány má panovník, teda človek, ktorého prvoradou úlohou je zabrániť zločinu a spáchané zločiny prísne trestať. Kráľ chce vraždiť, chce zavraždiť Dieťa, poslané sem na záchranu sveta. Aby sa mu z rúk nevyšmyklo, nech teda zomrú všetky deti.

Herodes nedbá zákonov Božích ani zákonov svetských, len aby dosiahol cieľa. Stáva sa luhárom, pretvaruje sa, len aby svoje pravé úmysly zatajil. Hľa, taká je vášeň, každá vášeň. I toho najväčšieho ducha poníži: urobí z neho bedára a nakoniec ho zklame.

Herodes koná podľa falošného predpokladu a všetko jeho konanie je preto márne.

Mýlil sa Herodes, lebo Mesiáš nestojí o jeho kráľovstvo. A márne je jeho konanie, lebo Dieťaťko hravo sa vie vyhnúť nástrahám. Vedzme, že vášeň je veľká sila, ale zlý radca.

a) Veľká sila! Zmobilizuje Herodesove sily a vynaliezavosť, zostaví taký plán, že

podľa ľudských výpočtov úspech je zaručený. Na prevedenie plánu dá mu i vytrvalosti a dôslednosti. Keby bol Herodes tieto schopnosti na dobré použil, bol by dnes istotne medzi svätými.

b) Vášen je však zlý radca, je slepá. Chce dobre, ale ho nevidí. Bojí sa vecí, ktoré sa báť netreba.

Vášen je zlý radca aj preto, lebo zahane človeka pred Bohom, pred ľuďmi a olúpi človeka o pokoj, ako vidíme u Herodesa. Herodes je panovníkom, má všetko, čo si len zažiada a predsa je nešťastný: nemá pokoja. Má svoje vojsko a bojí sa Dieťaťa.

Vášen nás nakoniec oklame. A to je to najtragickejšie. Herodes chcel svojim konaním dosiahnuť toho, aby sa na Mesiáša zabudlo a práve tým naňho upozornil a všetci ho tým vrúcnejšie čakali. Ježiš sa vyhnul smrti, ale Herodes stal sa jej obeťou: Po krátkom čase onemocnel, stratil trón i večné spasenie.

Hľa, aké je nerozumné, postaviť sa na odpor Bohu.

2. Mláďatka.

S ľudského hľadiska sú nešťastné a potutovaniahodné, ale z nadprirodzeného sta-

noviska ich osud je závideniahodný. Čo by z nich bolo bývalo, keby boli ostaly živé? Obyčajní ľudia, robotníci, pastieri; v najlepšom prípade úradníci alebo vojaci. Väčšina z nich by vyrástla v zaslepených Židov, účastníkov Kristovho umučenia.

A čím sa staly?

Staly sa svätými, ktorých si Baránok vyvolil, aby mu »spievali ako by novú pieseň pred prestolom.«⁽²⁾

Staly sa mučeníkmi, ktorých pamiatku radostne svätí Cirkev v štvrtý deň via-
nočný.

A kto ich urobil šťastnými? Kristus, le-
bo — hoci nevedomky — konaly podľa Božieho plánu.

3. Ježiš.

Do tajuplného šera tejto udalosti zasvie-
tila Ježišova múdrosť, moc a dobrota
k týmto maličkým.

a) M ú d r o s ť. Toto vraždenie je sym-
bolické a poučné. Plač nevinných dietok
je symbolom sebazaprenia a utrpenia všet-
kých tých, čo idú za Kristom. Poukazuje

(*) Zjav 14, 3.

na to, že i nevinný musí trpieť a kajať sa, ak nie za seba, tak za druhých, za Krista. Bez toho nie je možné ísť s Kristom.

b) M o c. Na jediný pokyn Ježišov všetko sa premení. I nešťastie, smrť a zármutok môže sa zmeniť na radosť, slávu a spasenie.

c) Ježišovu d o b r o t u prezradzuje hojnosť, akou odmeňuje obetavosť. Svojich malých mučeníkov učinil svätými a šťastnými a Cirkev ich nikdy neprestane uctievať. Ctila si ich vtedy Mať Božia a uctievať ich milióny veriacich, a právom.

Právom sme im povďační, veď oni zomreli namiesto Spasiteľa a tak — po ľudský povedané — aj im môžeme ďakovať za všetko, čo sme od Ježiša za 33 rokov jeho života dostali.

R o z h o v o r s P á n o m. Prosím, aby mi dal dobre poznať moje vášne, aby som ich vedel na uzde udržať. A stane sa tak každodenným podrobným spytovaním svedomia.

XII.**Ježišov život v Nazarete I.****1. Miesto.**

Nazaret je tiché mestečko, utiahnuté medzi vrchami, ani perla na dne mora.

Stojí na úpätí nevysokej hory v neporiadku, obvyklom na východe. Okolo mesta orná pôda. Tu a tam vinice. Figovníky a datľovníky dodávajú okoliu tropického rázu. Vrchy sú skalnaté, nevidno však strmých skál a priepastí, ani tajomne šumiacich lesov. Niet tu nijakého romantizmu, iba samota, vážnosť a obyčajný každodenný život.

Domy tu bývajú ako kvádry, z hliny alebo z kameňa, s 3—4 miestnosťami. Na plochej streche domu sa modlievajú, odpočívajú a v lete aj spávajú. Na ohradených dvoroch rastie niekde figovník alebo hrozno.

Domáce zariadenie býva primitívne. Taký je aj útulok Svätej rodiny. Dielňa je trochu ďalej a tiež veľmi chudobne zariadená.

V údolí, zvanom »studnica Panny Márie« svojou krásou i podnes preslávené ženy nazaretské nečierajú vodu. I Panna Mária sem bezpochyby chodila pre vodu a chodieval s ňou i malý Ježiš.

S hory je nádherný výhľad na mesto a jeho okolie.

V takom prostredí vidíme Ježiša vo veku 10—12 rokov.

Je štíhly, so žiarivým čelom; má svetlé červenkasté vlasy, ktoré mu splývajú na ramená. Odev so širokými rukávmi siaha mu až po zem.

2. Všečný deň v Nazarete.

Je skoro ráno. Slnko ešte nevyšlo. Malý Ježiš spí ešte v svojej postielke. Dívam sa na neho... Počujem jeho pravidelné dýchanie...

Aký skromný tu leží, prikrytý perinkou. Ruku má pod hlavou, druhá mu spočíva na tele.

Teraz sa prebudil. Hneď aj vstáva a obracia sa so vzdychom k nebeskému Otčovi: »Bože, Bože môj! ku tebe sa prebú-

dzam na úsvite.«⁽¹⁾ Chytro sa oblieka, aby rodičov nevyrušil. Vstane duchom pred Bohom a padne na kolená. Istotne aj meditoval. O čom? O svojej modlitbe: »Otče náš!«

Táto modlitba je naozaj vhodná na rozjímanie: nájdeš v nej materiál pre celý život. Je to modlitba naozaj katolícka, všeobecná: Obsahuje všetko, čo môže byť na Slávu Boha a dobro človeka...

Po modlitbe, ktorá trvala tak asi hodinu, odchádza do kuchyne pripraviť všetko, čo bude jeho Matka potrebovať. Aj poznamenal, lebo domček, hoci je aj skromný, skveje sa čistotou. Potom odchádza pozdraviť rodičov, želá im dobré ráno a prosí ich o požehnanie na celý deň. Potom odchádza k studnici na vodu; náhli sa, aby sa s inými zbytočne nestretol.

Pomaly, zamyslený, vyťahuje vodu, mysliac pri tom na vodu milosti, na studňu Jakubovu, na vodu pri krstoch, ako aj na vodu, ktorá sa pomieša s omšovým vínom, aby sa stala jeho krvou za hriechy sveta...

Učil sa remeslu. Učí ho svätý Jozef, plný obdivu a lásky. Učí ho, lebo to je jeho úlo-

(¹) Ž 62, 2.

hou a povoláním. A svoje povolanie plní dokonale.

Pri práci sa Ježiš vždy riadil pokynmi svätého Jozefa, presne, s rozvahou a vytrvalo. Nenechal prácu, hoci cítil, že ustáva.

Pri práci nerozpráva, ale keď ho oslovili, zdvorile odpovedá. Ľahšiu prácu prenecháva podľa možnosti Jozefovi; sám sa podberá na ťažšiu.

Na obed vchádzajú do domu, o ktorý sa starala Mária. Piekla, varila, priadla, tkala, obšívala i vodu nosila a nakupovala. Dosť toho bolo pre slabé ruky ženy . . .

Pred obedom konali asi akési duchovné cvičenie, lebo život Židov bol predchnutý nábožnosťou. Potom si umyli ruky a sadli ku stolu. Jozef číta modlitbu a Mária s Ježišom odpovedajú. Ježiš sedí pri stole na ostatnom mieste a čaká, kým sa na neho dostane. So všetkým, čo mu Mať podala, je spokojný. Pri jedle si priateľský pohovorili, dali stôl do poriadku a keď si odpočinuli, dali sa zasa do práce.

Mária prichádza niekedy so svojou prácou do dielne, len aby videla Syna, aby sa potešila. Keď príde večer, poodkladajú

nástroje, posbierajú triesky na oheň, aby sa nič nestratilo.

Po večeri vyjdú si odpočinúť na strechu. Ježiš tu akiste čítaval niečo zo svätého Písma a sám to aj vykladal.

Keď pri svetle trojramennej sviečky od-
bavili večernú modlitbu, uložili sa na nočný
odpočinok.

3. Sviatečný deň v Nazarete.

Tak prišla sobota či iný sviatok.

V taký deň nič nerobili, presne zadržali predpisy a oddali sa službe Bohu. Ježiš sa obliekol do lepších šiat a spolu s rodičmi odchádzal do synagogy, kde sa nahlas modlieval, spieval s ostatnými, pozorne počúval výklady Zákona a Prorokov. On to vedel lepšie než prednášajúci, nedal to však nikdy najavo; nehovoril, že s »kázňou« je nie spokojný a že to jeho inteligenciou nezodpovedá.

V sviatočný deň chodili na návštevu alebo sami prijímali návštevy a skromne sa zabavili. I Ježiš sa rád zahral s vrstovníkmi. Nevystatoval sa, skromne sa zúčastňoval každej nevinnej zábavy a svojím príkladom bol vzorom pre všetkých.

Spolu s Matkou navštevoval chorých a chudobných, aby ich potešil a priniesol skromnú almužnu.

Našiel si čas aj na prechádzku do poľa alebo do hory s pekným výhľadom na mesto. Ba čo asi myslel, vidiac v diaľke horu Hermon, na únätí ktorej má založiť Cirkev. Čo asi pomyslel, keď videl diaľavu Stredozemného mora, po ktorom sa raz rozídu jeho apoštoli?

Život Ježišov v Nazarete bol príjemný, krásny a svätý. Každý tu strávený okamih je nám príkladom, ktorý príťahuje.

Ešte aj hrubí Nazaretčania skrotli, keď ho videli. Každý ho miloval, každý ho rád vyhľadával. Bol kráľom srdiec, ale beda mu, keď toto kráľovstvo bude chcieť uplatniť: vtedy i jeho vlastní spoluobčania postavia sa proti nemu.

PIATOK

Ježišov život v Nazarete II.

(Život poslušný.)

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia:
»Potom sa vrátil s nimi, prišiel do Nazareta a bol

im poddaný. A jeho Matka si zachovala v srdci všetky tieto veci. Ježiš sa vzťahal v múdrosti, veku a milosti pred Bohom a pred ľuďmi.⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a spôsob, ako žil Ježiš v Nazarete predstavíme si podľa predošlého rozjímania.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby jeho svätý príklad bol mi povzbudením, aby som sa naučil milovať poslušnosť, ako základ všetkých čností.

1. Život poslušnosti.

Nazaretský život Ježišov je životom poslušnosti a podriadenosti. Toto zdôrazňuje evanjelium a to zodpovedá najmenšie detskému i mládeneckému veku. »A bol im poddaný.« Čo to znamená?

a) Znamená to predovšetkým, že Otec podriadil Ježiša Márii a Jozefovi. Vidíme tu teda dvojakú hierarchiu, dvojakú stupnicu hodností: hodnosť osobných zásluh a hodnosť úradu. Tieto dve stupnice vidíme v obrátenom pomere. Jozef je síce muž spravodlivý, i keď čo do životnej svätosti

(1) Lk 2, 51—52.

stojí ďaleko za Nepoškvrnenou. Ale obe tieto hviezdy s Božím Slnkom, Ježišom, ani len porovnať nemožno. Ježiša s jeho vznešenosťou, s jeho čnosťami a zásluhami so žiadnym stvorením je nemožné porovnať. A v Nazarete Ježiš je posledný. Nad ním je Panna Mária a nad nimi sv. Jozef.

Ježiš je v Nazarete posledný. Tak to chcel nebeský Otec. S Ježišom tu disponujú, on nemá svoj náhľad. A nemôže ho mať: je iba dieťa.

Z toho vidíme, že úrad predstaveného Boh nemusí dať tomu najdokonalejšiemu, najsvätejšiemu a najmúdrejšiemu...

A ja sa azda sťažujem, že som v dome posledný, že ma za nič nemajú, že nemám moci ani vplyvu.

To by bolo toľko, ako keby som sa pokladal za viac než Ježiš, ktorý bol v nazaretskom dome posledný.

b) Druhým významom a následkom podriadenosti je odvislosť.

Ježiš uznáva svoju podriadenosť a poslúcha. Na neho naozaj pristane: »Keď tomu poviem: Idť! — tak ide; a zas inému

poviem: Pod! — a príde, a sluhovi svojmu: Urob to! — a urobí to.«⁽²⁾

Zpočiatku mu rozkazuje Matka: »Navij mi tieto nitky!« — A Ježiš ich navije. — »Podaj mi kúdeľ!« A on ju podáva. — »A teraz choď, odnes túto ručnú prácu susedke a popros ju, aby zaplatila!«

Neskoršie — ako to býva v rodinách chudobných remeselníkov — pomáha v dielni, kde mu rozkazuje Jozef: »Pozmeťaj triesky!« — »Dones mi tie kince!« — a Ježiš poslúcha.

»Ježišu môj, zajtra vstaneme včasnšie, pôjdeme na sviatky do mesta...« A Ježiš s radostným úsmevom ďakuje.

Rozkazy sú však vždy rozvážne, jednoduché a srozumiteľné. A poslušnosť je plná ochoty, je presná a radostná.

Obidvaja, rozkazujúci, i ten, čo mu rozkazujú, sú na mieste: konajú svoju povinnosť. Tak si to žiada poriadok a vôľa Božia. Lebo tak sa sluší splniť všetko, čo je správne.«⁽³⁾

Ale ako? Či si Ježiš neuvedomuje tieto — na prvý pohľad tak rozdielne — stup-

⁽²⁾ Mt 8, 9.

⁽³⁾ Mt 3, 15.

nice hodnosti? Či necíti svoju božskú ne-
odvislosť a slobodu, tak príkro sa proti-
viacu závislosti na inom, odporujúcu kaž-
dému obmedzovaniu?

Či Ježiš nevie, že »Otec mu dal všetko
do rúk?«⁽⁴⁾

Ježiš to vie a cíti, ale je poslušný.

Prečo? Lebo v Jozefovi a v Márii vidí
splnomocnencov svojho Otca, ktorý je väč-
ší ako on, človek⁽⁵⁾ a najväčšou túžbou
jeho božského i ľudského Srdca je páčiť sa
Otcovi. »Lebo robím vždy to, čo je jemu
milé.«⁽⁶⁾

Ježiš je preto poslušný z celého srdca.
Rodičia, i keď sa môžu myliť, hriešnu vec
mu určite neprikážu a on vie, že Otec ne-
beský mal dôvod, keď pripustil, aby sa
mylili. »Áno, Otče, lebo tak sa ti to pá-
čilo.«⁽⁷⁾

2. Pojem autority.

Ježiš svojou poslušnosťou dobre nám
vysvetlil pojem autority a s ňou spojenej
poslušnosti.

⁽⁴⁾ Jn 13, 3.

⁽⁶⁾ Jn 8, 29.

⁽⁵⁾ Srovn Jn 4, 28.

⁽⁷⁾ Mt 11, 26.

Čo je to autorita? Je to dôvod, aby sme niekomu verili len preto, že on to bol povedal. Keď je to pravda, je jasné, že jedinou autoritou je iba sám Pán Boh, ktorý je pravda sama, ktorý sa nemôže zmýliť. Boh je teda tá jediná autorita, ktorá si môže nárokovať bezpodmienečnú poslušnosť.

Okrem Boha má autoritu iba ten, s kým sa o ňu Boh podelil. Z toho nasleduje, že ľuďskú vec nemá právo rozkazať nikto, lebo v tom je nie splnomocnencom Boha a nemôže mať preto autoritu.

A na druhej strane, iba autorita, teda iba sám Pán Boh môže žiadať poslušnosť. Človek si ju môže žiadať len ako splnomocnenec Boha.

Vyplniť rozkaz niekoho len preto, že sa ho bojím, že ho milujem, nie je poslušnosť, ale nutnosť a nijaká čnosť. Ježiš je na svojich rodičov nie odkázaný, ani sa ich nebojí a je poslušný. Pravda, ľúbi ich, ale nie preto je poslušný. Je im poslušný preto, lebo v nich vidí splnomocnencov Boha. Keď ako 12-ročný — bez toho, aby to rodičia vedeli — ostal v Jeruzaleme, ako sa ospravedľňuje? »Či ste nevedeli, že mám byť vo veciach svojho Otca?« Inými slo-

vami: Teraz, na krátky čas rozkazoval mi bezprostredne Otec a na tieto tri dni prestala vaša autorita.

Autorita, ako výhradné právo Boha a sebavedomá noslúšnosť voči zákonitej vrchnosti vo veciach, pre ktoré je vrchnosťou, to sú tie základné piliere poriadku sveta. Žiaľbohu, teraz akoby sa na to zabúdalo. A keď sa tento poriadok zrúti, zrúti sa i všetok poriadok spoločenský. A ktože ho zachráni, ak nie my? Francúzsky kráľ Ján II. v anglickom zajatí bol povedal: »Keby česť opustila celý svet, museli by ju hľadať v srdci francúzskeho kráľa.« A keby sa stratila poslušnosť, kde by ju mali hľadať, ak nie práve u nás?

3. Poučenie.

Ježiš svojou poslušnosťou v Nazarete skvele premohol pýchu a s ňou spojenú túžbu po neodvislosti a prvenstve vo všetkom. Jemu toto víťazstvo nebolo potrebné, ale tým viac sme ho my potrebovali. Ježiš nám vybojoval víťazstvo nad pýchou, nad chorobnou túžbou po moci, ale my hľadáme vždy zadné dvierka.

»Lahko bolo Ježišovi!« — myslím si.
»Veď on svojím Božským zrakom videl v svojich rodičoch Otca, ale ja vidím v svojich predstavených iba chyby, vidím v nich krehkého človeka.« Áno, Ježiš videl, čo ja iba verím, ale čo on videl, je pravda.

»Hej, ale Ježiš nemusel zápasiť s nám vrodenu pýchou.« — I to je pravda. A či Ježiš nebojoval práve tak, ako keby bol mal náklonnosť k pýche? Či mohol viac spraviť? Táto námietka je iba priznaním, že je mi potrebné byť poslušným viac ako Ježišovi.

»Lahko bolo Ježišovi! Byť poslušným svätému Jozefovi, Panne Márii je nie ťarcha, ale radosť.« I to uznávam, ale zdôrazňujem, že Ježiš bol poslušný nie preto, že mu to bolo príjemné. Ukázal to neskôršie, keď poslúchol Herodesa, Piláta, ba aj vojakov, ktorí ho ukrižovali. Ježišova poslušnosť v Nazarete, to boli ruže bez trnia, ale poslušnosť na Kalvárii bolo trnie bez ruží.

Urobme teraz malé rátanie: Ako je to s našou poslušnosťou, aká je tá poslušnosť.

Rozhovor s Pánom. Kľaknem si na prah nazaretského domčeka, ktorý bol

svedkom toľkej poslušnosti a udusím v sebe všetko, čo sa vo mne vzpiera poslušnosti. — Ďakujem Pánu Ježišovi za jeho nádherný príklad a sľubujem, že sa ešte dnes vydám na cestu za ním.

SOBOTA.

XIV.

Ježišov život v Nazarete III.

(Život poslušný.)

Prípravné cvičenia ako v predošlom rozjímaní.

1. Poslušnosť Bohočloveka.

Bohočlovek prežil svoj život v poslušnosti. Musí to mať akúsi príčinu, popri ktorej nemožno prejsť bez toho, aby sme o nej nepremýšľali.

a) Kto je poslušný? Večné Slovo, Logos, nekonečná Múdrost', ktorá sa neklame. Najprvotnejšia Neodvislosť je poslušná.

b) Komu je poslušný? Vlastnému stvoreniu, ktoré svojou múdrosťou

a svätosťou ďaleko prevyšuje, ktorého múdrosť a moc je iba od neho. Poslúcha dokonca aj cudzích, ktorí s ním disponujú, ani s najatým robotníkom. Svoju najdokonalejšiu vôľu podriadi aj svetskej vrchnosti, plnej slabostí a hriechu.

c) V čom je poslušný? Vo všetkom, i v nepatrných a bezvýznamných veciach, aké bývajú v rodine chudobného remeselníka na dennom poriadku.

d) Za aký čas je poslušný? Za dobu asi 30 rokov, nielen ako dieťa, u ktorého je poslušnosť nutnosťou, ale i vo veku, keď si väčšina riadi svoj osud sama.

e) Ako poslúcha? S dokonalosťou, akú si ani predstaviť nevieme. Každý rozkaz splňuje okamžite, presne a doslovne. Je poslušný vôľou, aby jeho poslušnosť bola čnosťou; ale i rozumom: snaží sa hodnotiť rozkazy priaznivo, čo je vždy možné, kým je vec nie viac ako pochybná. I keď vieme, že rozkaz je omylom, kým nás nenúti na hriech, možno ho splniť s vedomím, že Boh dovolil omyl pre naše dobro.

Zastavme sa tu na chvíľku a posúďme svoje vlastné stanovisko k príkazom, da-

ným nám rodičmi, svetskou alebo cirkevnou vrchnosťou, k príkazom, vyplývajúcim z prípadných našich sľubov.

2. Prečo bol Ježiš tak poslušný?

S údivom si kladiem otázku: Prečo bol Ježiš tak poslušný? Prečo to sväté Písmo tak zdôrazňuje? Mnoho sa nahovorilo a napísalo o detských rokoch Pána Ježiša, ale pravdou je iba to, že »bol im poddaný«. Nič viac a nič menej. To je jeho životopis až do veku 30 rokov. A prečo? Či si tých 30 rokov, ktoré si prežil medzi nami, nemohol stráviť osožnejšie? Či to pílenie, hoblovanie a tisíce iných drobností, na ktoré si sa z poslušnosti podujal, nemohli za teba vykonať iní?

A na to Ježiš odpovedá: Kázanie a apoštolovanie nrenehávam svojim apoštolom a ich nástupcom. Ponechal som si iba to hlavné, apoštolát príkladu.

Lebo či je niečo dôležitejšie než poslušnosť? Bez nej sa neobíde rodina, štát ani Cirkev, ani nič dobrého. A predsa, i keď je poslušnosť tak dôležitá, pre ľudí infikovaných sebecťou, svojvôľou a pýchou je

tak neznesiteľná. V poslušnosti vidia mnohí poníženie a hanbu.

Aby som tú nezbytnú čnosť pozdvihol a zdôraznil, budem sám poslušný.

Boli králi, cisári a panovníci, medzi nimi i Jozef II., ktorí — chcúc zdôrazniť prácu roľníkovu — sami sa chytali pluhu a vyorali brázdú pred očima svojich udivených poddaných.

O koľko divnejšie, o koľko nádhernejšie je vidieť, že Božstvo samo zostupuje s neba a stáva sa príkladom poslušnosti.

A ten príklad sa neminul účinku. Tisíce a státisíce idú s nadšením za Kristom. Každá duša, ak sa chce stať dokonalou, v tej čnosti má vynikať a naozaj, mnohí — hoci by mohli rozkazovať tisícom — sľubom sa zaväzujú, že budú poslušní.

3. Iné pohnútky.

Na poslušnosť nás nabádajú okrem toho i jej nemalé prednosti:

a) Poslušnosť je bezpečnou cestou do neba. Verná láska Pánova je nám zárukou, že — dokiaľ sme poslušní — nezablúdime.

»Kto vás počúva, mňa počúva«,⁽¹⁾ hovorí Ježiš na adresu každého zákonitého predstaveného. Kto vydal rozkaz, mohol sa zmýliť, ale ja sa nemýlim, keď — kvôli Bohu — poslušnem. Keď sa pri súde budem môcť vyhovárať, že všetko, čo som robil, robil som preto, že som bol poslušný, Sudca, ktorý sám bol vždy poslušný, nebude mi môcť nič namietaať. A práve preto je situácia predstaveného omnoho ťažšia a nebezpečnejšia, ako situácia toho, kto má iba poslúchať.

b) Poslušnosť je úrodnou pôdou zásluh. Božská alchimia poslušnosti zmení i malú vec na zlato, na kľúč, ktorý otvára nebo.

c) Poslušnosť vedie k dokonalosti, lebo spája nás s božou vôľou, ktorá je normou dokonalosti.

d) Poslušnosť je súčasne i najľahšou cestou vedúcou do neba, lebo nás zbavuje zodpovednosti, pochybnosti a neistoty, tak ťažko doliehajúcej na každého, kto musí rozkazovať.

e) A nakoniec je poslušnosť i cestou najslávnejšou, lebo vedie nás k víťazstvu.

⁽¹⁾ Lk 10, 16.

4. Vlastnosti ozaštnej poslušnosti.

Aby bola poslušnosť naozaj blahodarná a účinná, nemajú v nej chybovať tieto vlastnosti:

a) Poslušnosť nech je presná a ochotná. Bola by iste takou, keby sme príkazy Božie počuli na vlastné uši, keby ich nám Boh dával bezprostredne. Nech je nám za smysly náhradou o mnoho vznešenejšie svedectvo viery. Dívajme sa na predstaveného vždy ako na zástupcu Boha, tak ako to robil Ježiš.

b) Nech je poslušnosť r a d o s t n á. »Radujme sa v Pánovi vždycky.«^(*)

c) Poslušnosť nech je nie iba zovňajšia, ale úplná; nech sa jej poddá aj vôľa a — pokiaľ je to možné — aj rozum.

d) Keď treba, nech je poslušnosť hrdinská. Taká bola poslušnosť Ježišova, ktorý »sa uponížil a bol poslušný až po smrť, a to po smrť na kríži.«^(*)

V r o z h o v o r e s P á n o m prosím si opäť len ducha poslušnosti. Rozhovor dokončím cirkevnou modlitbou: Pane Ježišu

(*) Fil 2, 8.

(*) Fil 2, 8.

Kriste, ktorý si posvätil domáci život nádhernou čnosťou poslušnosti, daj, aby nám príklad Svätej rodiny bol poučením, aby sme sa dostali raz do jej večnej spoločnosti. Amen.

TRETIA NEDELA PO ZJAVENÍ

XV.

Ježišov život v Nazarete IV.

(Život skrytý.)

1. Ježiš sa ukrýva.

Ježišov život v Nazarete je naozaj skrytým životom.

Ježiš sa tu ukrýva po dobu celých 30 rokov. Nechcel, aby o ňom vedeli, nechcel, aby o ňom vedel César, prokurátor a starší z ľudu, ba ani predstavení vlastného mesta.

I jeho vlastní rodičia vedia veľmi málo o jeho tajomnom živote, azda len toľko, koľko im jeho milý zovňajšok a jeho chovanie prezradily. »Veru, ty si Boh skrytý, Boh izraelský, Spasiteľ.«⁽¹⁾

⁽¹⁾ Iz 45, 15.

30 rokov strávil Ježiš v tejto tajomnej mlčanlivosti a hovoril iba 3 roky. Akoby naznačoval, že 10-ráz lepšie je mlčať než hovoriť a verejne účinkovať.

Že Slovo mlčalo v mladom veku, to ľahko pochopíme. Nechcelo byť — ako mnohí jeho svätí — zázračným dieťaťom. Keď sa Ježiš ako 12-ročný nakrátko v chráme zaskvel múdrosťou, bol to iba krátky záblesk v temnotách. I vtedy sa v ňom prejavil Boh a nie človek.

Berme však do úvahy jeho život medzi 20. a 30. rokom. V takom veku mnohí už boli slávnymi vojvodcami, vladármi a panovníkmi, ako na pr. Alexander Veľký, Condé, Bonaparte či Ľudovít XIV.

A čo všetko mohla znamenať doba 10 rokov v živote Kristovom! Ukazujú nám to svätí, ako sv. František Xaverský alebo iní, ktorí za 10 rokov vykonali obrovskú prácu apoštolskú a dokončili vlastne svoju životnú úlohu.

A čo všetko mohol vykonať za 10 rokov Ježiš! Duše mŕtvych ho túžobne čakajú, prečo sa teda nedáva do práce, čo čaká? Či to nie je stavanie sviece pod mericu^(*).

(*) Srovn. Mt. 5, 15.

čo neskôr tak prísne odsudzoval? Či to nie je ukrývanie talentov, pre ktoré lenivého sluhu tak prísne potrestal?⁽³⁾

Ťarchu takého odkladania istotne pocítil a rád by bol zvolal s Jeremiášom: »Bolo v srdci mojom ako oheň páliaci, zatvorený v kostiach mojich: a hynul som a nemohol som to zniesť.«⁽⁴⁾

Svoju horúcu túžbu po práci dal aj najavo, keď riekol: »Krstom mám byť pokrstený, a ako ma (úzkosť) sviera, kým sa to nevykoná.«⁽⁵⁾

To všetko však na veci nemení. Otec nedal ešte znamenie na odchod a Ježiš vie, že »ešte neprišla jeho hodina.«⁽⁶⁾

2. Mária a Jozef tiež sa čudujú.

Predstavme si tento idylický obraz zo života Svätej rodiny: Jozef už zostarel a vedenie podniku odovzdal asi 26-28-ročnému Ježišovi. Po obede sadajú na lavičku, rozprávajú a vzpomínajú. Za chvíľu sa ozve Ježiš: Idem už, mám ešte dokončiť

⁽³⁾ Srovn. Mt. 25, 20. ⁽⁵⁾ Lk 12, 50.

⁽⁴⁾ Jer 20, 9.

⁽⁶⁾ Srovn. Jn 2, 4.

neodkladnú prácu v dielni . . . Jozef a Mária ešte ostali; vyhrievajú sa na jarnom slniečku a dívajú sa na seba s údivom: Len preto prišiel na svet? To, že je tá práca, ktorou ho bol poveril Otec? Príde raz hodina, keď sa on ukáže svetu. Ale kedy že to bude? — Sú však o mnoho taktnejší, než mnohí ctibažní príbuzní, ktorí ho nahovárali: »Pod' do Judska, aby tvoji učeníci videli skutky, ktoré konáš! Veď nik nerobí nič v skrytosti, ak sa chce stať známym vo verejnosti.«⁽⁷⁾

Mária a Jozef sú o mnoho skromnejší, než aby sa miešali do plánov Prozreteľnosti; oni vedeli vytyšiť Božie úmysly. Preto sa len čudujú a čušia . . .

3. Poučenie.

Ježiš — ako sám hovorí — »nato prišiel na svet, aby vydal svedectvo o pravde«.⁽⁸⁾ Ale čo je pravda?

Podľa môjho ľudského rozumu zdá sa mi, že Ježiš zbytočne mešká, skôr by mal začať. Milosť mi však pripomína, že Ježiš

⁽⁷⁾ Jn 7, 4.

⁽⁸⁾ Srovn. Jn 18, 37.

v Nazarete nijako nie je nečinný. Svojou zdanlivou nečinnosťou poukazuje na to, že:

a) Hodnota práce nezávisí na druhu práce, ale na úmysle. Mám vyčkať hodinu, keď ma Boh zavolá. Nemám si namýšľať, že môžem sa páčiť Bohu, keď nekonám podľa jeho vôle.

Tesárčiť alebo hoblovať z poslušnosti je cennejšie než písať, kázať alebo vyučovať len z prirodzeného sklonu alebo cti-
bažnosti.

b) Svojím tichým životom ukazuje nám Ježiš v Nazarete, ako máme krotiť svoje prirodzené sklony: túžbu páčiť sa a vynikať. Naučme sa, že Boh povedie svet i bez nás, nie je odkázaný na naše schopnosti a spoluprácu.

Pochopme, že Boh nie je odkázaný na náš rozum, na našu prácu. Boh na to nie je odkázaný, ale je mu veľmi milé, keď stvorenie hľadá — z lásky k nemu — samotu a poníženie.

Keď nám okolnosti bránia uolatiť vlohy a schopnosti, napr. v nemoci, či v prípade predčasnej smrti a keď svoje talenty svätou rezignáciou obetujeme Bohu, nádherná vôňa takej obety vystúpi až

k Bohu. A na druhej strane duše, neustále si opakujúce otázku: »Načo také márnenie (času i schopností),⁽⁹⁾ hovoria a myslia ako kedysi Judáš. A keď by mi ťažko padlo zomrieť v najlepších rokoch života, nech mi budú útechou slová apoštola Pavla: »Veď ste zomreli s Kristom a váš život je s ním skrytý v Bohu.«⁽¹⁰⁾

c) Skrytý život nie je však životom neplodným. Na to poukazuje sám Ježiš, keď hovorí: »Ak pšeničné zrno, čo padlo do zeme neumrie, ostane samo, ale ak umrie, prinesie veľkú úrodu.«⁽¹¹⁾

Úspechy apoštolskej práce nebývajú výsledkom zovnejšej práce, ako skôr ovocím kajúceho života. Človek, od sveta utiahnutý jediným slovom dosiahne väčších úspechov než iný dlhotrvajúcim kázaním. V skrytosti sa modliace a kajúce duše sú ozajstné veľmoci a dobývateľky sveta. I svätý František Salézsky prosieval svojich poslucháčov, aby mu pomáhali modlitbou. »Často natrafím na pravé slovo len preto — hovorieval — že mi nie-

⁽⁹⁾ Mt 26, 8.

⁽¹¹⁾ Jn 12, 24.

⁽¹⁰⁾ Kol 3, 3.

ktorá pobožná duša vyprosila milosť.«
A také spoluúčinkovanie s apoštolom je o to cennejšie, že o ňom dotyčný často ani nevie a nestane sa namysleným.

d) Skrytý život je ďalej najlepšou príležitosťou na vzmáhanie sa v duchovnom živote. Práve o tomto období Ježišovho života poznamenáva evanjelista, že »vzmáhal sa v múdrosti, veku a milosti pred Bohom a pred ľuďmi«.(¹²)

Skrytý život je totiž výbornou príležitosťou na modlitbu. Život skrytý a život modlitby sú si veľmi blízko.

Skrytý život je aj školou čistých úmyslov, a preto aj úrodnou pôdou zásluh, je dobrou príležitosťou podriaď sa vôli Božej do všetkých dôsledkov.

A nakoniec je skrytý život najlepšou príležitosťou učenia a samovzdelávania.

Vážme si preto a milujme skrytý život ak nie pre iné, tak preto, že ho aj Kristus miloval. Kto miluje Krista a jeho ducha, miluje aj skrytý život a rád sa ukrúva v každodennosti. Každý svätý miloval samotú a zanechal ju iba vtedy, keď ho Boh

(¹²) Lk 2, 52.

odvolal. Ale i potom túžil po samote a keď len mohol, opäť sa do nej utiahol.

Ježiš mi odkazuje z Nazaretu: »Miluj samotu a teš sa, keď ťa nepoznajú a za nič ťa nemajú.« A svojím 30-ročným skrvtým životom nadobudol právo, aby mi tak odkazoval.

Rozhovor s Pánom. Ježišu môj, vezmem si k srdcu ponaučenie, ktoré si mi dal v Nazarete a vynosnažím sa ho uplatniť. Prijmem od teba skrytý život, ak mi bol určený, akoby vzácny dar... Ochoťne prežijem svoj život v samote a uspokojím sa so zamestnaním, o ktorom svet ani nevie, o ktorom nepíšu noviny. »Kto sa dobre ukrýva, dobre žije«, hovorí porekadlo. Radosťne sa teda pochovám v tebe, Ježišu, na veky...

XVI.**Ježišov život v Nazarete V.****(Život práce.)****Prípravné cvičenia ako v predošlom rozjímaní.****1. Ježiš pracuje.**

Predstavme si skromnú domácnosť chudobnej remeselníckej rodiny v Nazarete. Otec pracuje od rána do noci, zatiaľ čo matka stará sa o domácnosť. Dieťa im pomáha, ako len môže. Neskôršie, keď je už Ježiš silnejší, stane si v dielni k otcovi a pomáha mu v ťažkej práci. Snaží sa osvojiť si dobre remeslo, aby v ňom pokračoval. Taký bol život Ježišov v Nazarete.

Uvážme pri tom:

a) Vznešenosť toho, kto v Nazarete tak skromne pracuje. Na chudobného remeselníka dívajú sa obyčajne s opovržením, málo vidíme súcitu s tými, ktorí sú odkázaní na to, aby ťažkou prácou si zarábali svoj chlieb každodenný.

Aké ponížujúce je preto postavenie Pána Ježiša, Syna Božieho, potomka Dávidovho a kráľa anjelov.

A či po tom všetkom odváži sa niekto povedať, že telesná práca ponízuje?

b) A aká to bola ťažká práca! Ježiš tu nie je nijakým amatérom či diletantom, nie je umelcom, ale obyčajným malomestským tesárom. Toto povolanie vybral Staviteľ vesmíru, večný Boh pre svojho jednorodeného Syna. Takou prácou ho zamestnáva po dobu celých 30 rokov.

Keď si to uvedomím, či môže mi Boh dať zamestnanie, ktoré by bolo pod moju dôstojnosť?

c) Ako pracuje Ježiš? Nie je ani mysliteľné, že by pracoval s nevôľou, bez chuti, hocjako, len aby bolo po práci.

Taká predstava o jeho práci bola by rúhaním. On mohol byť iba usilovným, horlivým a svedomitým robotníkom. Tak v Nazarete, ako všade inde »dobre robí všetko.«⁽¹⁾

Zastavme sa na chvíľu pri tom božskom robotníkovi a obdivujme ho.

⁽¹⁾ Lk 11, 1.

Od neho nadanejší človek a bystrejší rozum nevvšiel dosiaľ z rúk Stvoriteľových. A cez to, ako sa usiluje, aby bolo brvno dobre otesané; učí sa narábať s pílou a s kladivom, vo všetkom chce byť dokonalý, aby s jeho prácou každý bol spokojný.

Kto by o tom pochyboval?

A teraz sa opýtajme seba samých, ako my pracujeme? Učme sa a urobme pre budúcnosť dobré predsavzatie!

2. Prečo pracuje Ježiš?

Prečo si zvolil Ježiš tak hrubú a primitívnu prácu? Či ho Boh nemohol poveriť niečim jemnejším a užitočnejším? I tým, že si vybral takú prácu, lieči naše slabosti, pýchu a smyselnosť.

A prečo koná tú prácu s takou chuťou a oddanosťou? Je naplnený duchom, a ten na to odpovedá. Či azda duch viery? Nie! On neverí, on vidí. Vidí, že jeho zamestnávateľom je Otec. A to, čo on videl, ja musím veriť.

Ježiš bol výborným tesárom, lebo toto remeslo mu bolo určené Bohom. Keby bol roľníkom, rybárom alebo pastierom, bol by býval práve takým dobrým roľníkom,

rybárom alebo pastierom. Jemu je druh práce vedľajší, hlavná je vôľa Otcova.

Ježiš je tak nádherným príkladom svätej ľahostajnosti a vzorom sebaobetovania.

Ježiš bol aj človekom. I on mal svoje sklony a záľuby. Ale u neho pred vôľou Otcovou všetko muselo ustúpiť. Reč osobných záľub, reč vkusu bola mu neznáma. On poznal jednu reč a to bola vôľa Otcova. Nič nerobil »sám od seba«, ale hovoril, ako ho »Otec naučil... robil vždy to, čo je jemu milé«.(²)

To je mu každodenným chlebom. »Mojím pokrmom je činiť vôľu toho, ktorý ma poslal, a tak vykonať jeho dielo.«(³)

a) To je tajomstvom jeho horlivosti v práci! Keď mi Otec dal prácu a zamestnanie, nech je to práca akákoľvek, je dielom Božím a »zlorečený, kto koná dielo Pánovo nedbanlivo«.(⁴)

b) To je tajomstvom jeho vytrvalosti a spokojnosti. On vedel rozoznať ťažkú prácu od ľahkej, dobre rozoznal, čo je horké a čo sladké, čo je príjemné, ale vôľa Otcova v jeho mysli všetko vyrovnala.

(²) Jn 8, 29.

(⁴) Jer 48, 10.

(³) Jn 4, 34.

c) To je tajomstvom jeho čistých úmyslov. Či azda myslíme, že Ježišovi nelichotilo, keď videl že on je v okolí najlepším, najšikovnejším a najspoľahlivejším tesárom? Bolo mu to príjemné práve tak, ako obed po ťažkej práci, čo mu jeho Matka podala. To je samozrejmé. Nik, a najmenej Pán Boh, mi zazlieva, keď sa viem tešiť zo svojich úspechov, že som dobrým úradníkom, učiteľom alebo žiakom, lekárom či ošetrovateľom. Nato nám dal Boh schopnosti, aby sme ich využili. Je mu cťou, keď sa jeho dietky všade osvedčujú, ak sa vyrovnajú deťom sveta, ak tvoria skutočné hodnoty . . .

Ale tak ako Ježiš, ktorý sa nezastavil, ale všetko prenášal s povďakom na Otca, ako na pôvodcu všetkých schopností, ani ja nesmiem byť prvý, ale mám sa za všetko poďakovať Bohu. Zásluha mi ostane, ale sláva patrí za každých okolností Bohu.

Radosť z úspešne vykonanej práce nech mi je odmenou, ale nie cieľom.

3. Ježišova práca je záslužná.

Zásluha Ježišovej pokornej a skromnej práce pred Bohom je nesmierna; Boh na

ňu upozorňuje, keď hovorí: »Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie.«⁽⁵⁾

Pozrite, ako sa pokoril, aký ie usilovný, ako pracuje... za mňa! Žili v tej dobe mocní panovníci, veľkí štátnici a diplomati, básnici i rečníci... Ale o žiadnom z nich Boh nepovedal, že má v nich zaľúbenie. Pre slávu Božiu títo málo znamenali. Ale na chudobného nazaretského tesára díva sa so zaľúbením.

Rozhovor s Pánom. Daj, Pane, aby som aj ja tak vedel pracovať, daj, aby som v každej práci hľadal len teba, aby so mnou bol Otec nebeský vždy spokojný. A to nech je pre mňa všetkým...

Panna Mária a svätý Jozef, urobte zo mňa svojim príkladom a príhovorom dobrého robotníka. Moja práca nech je dnes taká, ako keby som bol členom Svätej rodiny. Veď dnešné sväté prijímanie spojí ma s Ježišom a stanem sa tak dieťaťom Panny Márie.

⁽⁵⁾ 2 Pt 1, 17.

XVII.**Ježišov život v Nazarete VI.****(Život lásky.)****Prípravné cvičenia ako v predošlom rozjímaní.****1. Raj na zemi.**

Život svätej Rodiny v Nazarete bol životom lásky a večným príkladom, ako žiť doma v rodine, ako žiť v spoločnosti.

I keď pre toto rozjímanie nenachádzame vo sv. evanjeliu miesta, na ktoré by sme sa odvolali, máme sa načo opierať: sú to nádherné predpoklady, podľa ktorých s určitosťou súdime o skutočnosti, ktorej sa však svojím obmedzeným rozumom sotva môžeme priblížiť.

Musíme predovšetkým predpokladať, že Spasiteľ chcel žiť v Nazarete šťastlivým rodinným životom. On, ktorý tak túžil po utrnení, ktorý sa nikdy nevyhýbal nepríjemnostiam, vynechal zo svojho ruženca strastí horkosť rodinných nesvárov. Našla sa v jeho trňovej korune aj neporušená ru-

ža: šťastie rodinného života. Chcel, aby jeho rodina, spájajúca ho s veľkou rodinou ľudského pokolenia, bola naozaj šťastlivou rodinou. To preto, lebo chcel, aby jeho rodina bola svätou rodinou.

Poobzerajme sa trochu bližšie po dome Svätej rodiny! Bol to dom šťastia a blaženosti, jediný na svete, o ktorom sa právom dalo povedať: »tu nieto sebeckta«. Kiež by sa dalo povedať o našom dome aspoň toľko, že sa v ňom bojuje s egoizmom.

V nazaretskom domčeku každý myslí na iného, žiaden nemyslí na seba. Každý myslí na ostatných dvoch, pre nich žije, pre nich sa obetuje.

V srdci svätého Jozefa panuje radosť a uspokojenie, prameniace vo vedomí, že žije a pracuje pre Máriu a Ježiša.

A srdce Panny Márie? Mária nemala ani času myslieť na iné ako na Ježiša a svätého Jozefa. Ona sama je pre seba ničím a nikým, len aby oni mali všetko, čo potrebujú, len aby oni boli spokojní.

Otvorme nakoniec — s hlbokou úctou, ako pri otváraní tabernákula — srdce Pána Ježiša! . . . Čo vidíme? »Že Kristus ne-

mal záľubu v sebe.«⁽¹⁾ »Neprišiel na to, aby sa dal vysluhovať, ale aby sám slúžil iným.«⁽²⁾

Každý z nich hľadal šťastie toho druhého a tak sa stal každý z nich akýmsi stredom pozornosti, pre ktorého ostatní žijú, ktorého milujú, úplne nezištne. A táto skutočnosť bola pre každého z nich prameňom najväčšieho blaha.

Či by som nebol šťastlivý, keby som vedel, že každý v dome žije len pre mňa, že sa každý stará len o to, by som sa dobre cítil? Či by mi nebolo v takej spoločnosti dobre, hoci by som aj trpel nedostatok? Či by mi láska nenahradila všetko ostatné? Hľa, to bola príčina šťastného života všetkých v Nazarete.

Prečo sme nešťastní, prečo je náš život hotovým veklom, z ktorého by sme sa najradšej dostali? Lebo nie sme nezištní, lebo sme sebeckí, lebo nemilujeme. Stávame sa síce stredom pozornosti, ale takým stredom, od ktorého sa každý odvracia a svojím sebestvom nás ešte viac trápi.

Kto by sa žiadal za takých okolností medzi nás? Ó, my nešťastní! Vykyňožeme

(¹) Rim 15, 3.

(²) Mt 20, 28.

v svojom srdci lásku k sebe samým, nahradíme ju láskou k bližnému a tak pôjde náš život spokojne po dráhe blaženého spolažívania . . .

Urobil by som to — myslíš si — keby tak aj iní spravili. Ale keď budem taký len sám, iba sa mi vysmejú.

Také námietky sú najväčšou prekážkou na dobrej ceste. Predpokladajme, že by sme ostali na ceste altruizmu jediní, že by náš príklad za sebou nikoho nestiahol. I vtedy vedomie, že ideme za Kristom, že sa mu tak páčime, všetko vynahradí. A je nepravdepodobné, že by sme nenašli nasledovníkov. »Zasejme lásku i budeme žať lásku.« (Sv. Ján z Kríža.) Iskra, i keď padla na ľad, niečo predsa roztopí. A koniec-koncov, kto sa v časnosti premáha, večnosťou bude odmenený.

2. Praktická láska.

Láska, ktorá ostáva pri slove a neprejde do praxe, je mŕtva.

Láska Svätej rodiny prejavuje sa v skutkoch. Tu panuje vzájomná úcta, jednoduché, prosté ale dôstojné správanie. Akoby

každý videl v tých druhých svojho predstaveného. Členovia Svätej rodiny ctili sa navzájom a milovali sa z nadprirodzených pohnútok a prejavovalo sa to vo vzájomnej pomoci a pozornosti.

Ježiš, ako dieťa, potešil svojich rodičov bezstarostnou veselosťou, jemnosťou a úslužnosťou. Uľahčuje im ako mladík prácu a berie ťarchu ťažkej práce celkom na seba.

Staručkého Jozefa vyprevádza pred dom na lavičku, aby si posedel; pripravuje ho na dobrú smrť.

Počujme, ako sa rozpráva Svätá rodina pri stole v čase odpočinku.

Aký krásny to bol život! Aký závideniahodný. Či náš život nemohol by byť taký?

3. Ježiš medzi nami.

Hlavným činiteľom, ktorý zo života Svätej rodiny urobil skutočný raj na zemi, je neustála prítomnosť Ježišova. Jeho sväté Srdce bolo tým ohniskom, kde sa schádzaly všetky lúče, aby sa odtiaľ rozchádzaly na všetky strany.

I našu malú rodinku iba jeho prítomnosť môže urobiť šťastlivým domovom lásky. Bez Ježiša niet lásky a blaženosti.

A Ježiš je medzi nami, žije medzi nami, a to dvojakým spôsobom.

Fyzicky je s nami v Eucharistii. Sme šťastní, keď môžeme bývať v dome, kde jedna izba jemu je rezervovaná.

A či necítíme jeho láskyplný pohľad z tabernákula kostola. Ten pohľad preniká stenami, ani ruch ulice mu neprekáža. Nájde, koho miluje. A na nás je, aby sme tieto vzdialenosti častou návštevou Oltárnej sviatosti zmenšovali a dostali sa bližšie k nemu. Ježiš to pokladá za prejav lásky a teší sa nášmu príchodu, lebo nás miluje.

Ježiš je však prítomný medzi nami aj duchom: »Lebo kde sa dvaja alebo traja shromaždia v mojom mene, tam som i ja medzi nimi.«⁽⁹⁾ A či my sme sa nesišli v jeho mene?

4. Ježišov pomer k cudzím.

Nazaretský dom nebol kláštrom. Tam sa vchádzalo a odchádzalo. V sobotu išli do synagogy, na Veľkú noc do Mesta. Boli aj príbuzní, známi a zákazníci.

⁽⁹⁾ Mt 18, 20.

I Ježiš mal svojich priateľov a príbuzných, »bratov«.

Aký nádherný mohol byť pohľad, vidieť Ježiša medzi nimi. Ježiš bol taký milý a prívetivý, hoci sa — hlavne so sesternicami — veľmi nekamarátil. Cítia v ňom akúsi tajomnú posvätnosť a preto ho nie len milujú, ale ctia si ho. Podľa podania stačilo povedať zarmúteným iba toľko, že pôjdeme k milému (k Ježišovi), hneď bolo dobre.

I keď sa Ježiš zúčastňoval občas aj detskej zábavy, splnilo sa na ňom predsa proctvo, citované Matúšom slovami: »Nebude sa škriepiť, ani krik robiť, ani nikto nepočuje hlas jeho na ulici.«⁽⁴⁾

V súvislosti so svojím remeslom vrišiel do styku s kolegami i so zákazníkmi. A tu sa mu naskytlo dosť príležitosti na trpezlivosť a zdvorilosť.

Ale po práci túžil iba za domom; túžil sa dostať do tohto nebeského ovzdušia. — Bolo by smutné, keby sa našiel medzi nami taký, ktorý by sa veľmi žiadal von z kláštora. Všade dobre, doma najlepšie!

⁽⁴⁾ Mt 12, 19.

Rozhovor s Pánom a so Svätou rodinou. Prosím si od nich milosti lásky k bližnému, ktorá je prvým predpokladom dobrého spolunažívania. Urobím aj predsavzatie, že k svojmu okoliu budem vždy ohľaduplný a zdvorilý.

STREDA.

XVIII.

Ježišov život v Nazarete VII.

Prípravné cvičenia ako v predošlom rozjímaní.

1. Ježiš sa modlí.

Pohliadnime úctivo a so svätou bázňou do Srdca Pána Ježiša a pozorujme priamo u prameňa život modlitby.

Svet bol stvorený na to, aby bol chrámom Stvoriteľovým a človek je na to, aby chválil svojho Stvoriteľa. Ako málo je však takých, a ako málo ich bolo hlavne v tých časoch, ktorí by si to dobre uvedomovali. V čase pohanstva málokto došiel až po poznanie pravého Boha. Väčšina sa

klaňala nepravým bohom, teda diablovej. A v Izraeli? Svätý Ján Krstiteľ modlil sa »v duchu a pravde«. I Zachariáš a Alžbeta boli verní synovia Jehovovi a našli sa aj iní, hoci nie mnohí, o ktorých sa mohlo povedať, že žijú životom modlitby. Ale v duchovnom živote naozaj vynikali iba obyvatelia svätého domku v Nazarete.

Jeruzalem bol miestom oficiálnych obetí, Nazaret však miestom opravdového duchovného života. V Nazarete sa vypínal až k nebu rebrík Jakubov, po ktorom anjeli modlitbu Bohorodičky vynášali s neobyčajnou radosťou do neba a prinášali za ňu milosť a požehnanie, bez toho však, aby o tom svet tušil.

Takýto rebrík mala by si postaviť každá rodina, každý príbytok, každá rehoľa.

V Nazaretskom domčeku konali akisto aj spoločné modlitby, veď život židovskej rodiny býval celý presiaknutý pobožnosťou. Ale modlievali sa aj v súkromí. Jozef v dielni, pri práci a Mária v domácnosti často sa obracala k Bohu. V tom dome všetci precítovali ozajstnú prítomnosť Boha, ktorý vie o všetkom, o všetko sa zaujíma, všetko pozoruje. Vedeli, že skutočným zamestnávateľom je im sám Pán Boh.

Krátkymi modlitbami ani brokátom pretkávali tkanivo každodenného života.

A Ježiš?

Pozorujme ho už v detskom veku. Vo všetkom chce byť podobný svojim bratom. Učí sa hovoriť tak, ako každé dieťa. A Mária i Jozef vyslovujú pred ním Meno Jehova, aby sa ho aj on naučil, predpovedajú mu modlitbu, akýsi »Otče náš!«, tak ako ho on sám neskoršie nám predpovedal.

Ježiš sa od svojho počatia v srdci neustále modlí v tichosti, ako aj nám prikazoval, »že sa treba vždy modliť a nedať sa nikdy znechutiť.«⁽¹⁾ »Učil od počiatku.«⁽²⁾

2. Ako sa Ježiš modlí?

Ježiš sa modlí stále a vytrvalo. Vstáva mnohokrát zavčasu, aby sa na ťažkú prácu apoštolovania pripravil modlitbou. »Ráno veľmi zavčasu vstal, vyšiel a utiahol sa na osamelé miesto a tam sa modlil.«⁽³⁾

Inokedy, keď mu v tom ľudia, ktorí ho stále obklopovali, zabránili, utiahol sa

⁽¹⁾ Lk 18, 1.

⁽³⁾ Mk 1, 35.

⁽²⁾ Sk 1, 1.

k modlitbe večer, často aj v noci, aby to vynahradil: »Keď rozpustil zástupy, celkom sám vystúpil na vrch modliť sa.«⁽⁴⁾ »Reči o ňom sa vždy viac šírily, takže sa mnohé zástupy k nemu schádzaly... Sám sa však uťahoval do samoty, aby sa modlil.«⁽⁵⁾ Neraz »v modlitbe k Bohu strávil celú noc«.⁽⁶⁾ A keď to robil vtedy, keď mal najviac práce, tým viac to robieval v noviciáte nazaretského života. Keby sme mohli nazrieť do malej izbičky, kde Ježiš spával, často by sme ho videli, ako »volal a plakal, prosil a žiadal«,⁽⁷⁾ aby vedel zapôsobiť na duše a pripraviť si pôdu pre budúce apoštolovanie. A Ježiš neprosil na darmo, »bol vyslyšaný«.⁽⁸⁾

A s akou dôverou sa modlil: »Otče, ďakujem ti, že si ma vyslyšal! Ja som vedel, že ma vždy vyslyšíš...«⁽⁹⁾

3. Ponaučenie.

»Treba sa vždy modliť a nechať sa nikdy znechutiť.«⁽¹⁰⁾ Tak napomína Ježiš každé-

⁽⁴⁾ Mt 14, 23.

⁽⁵⁾ Žid 5, 7.

⁽⁶⁾ Lk 5, 15—16.

⁽⁹⁾ Jn 11, 42.

⁽⁸⁾ Lk 8, 12.

⁽¹⁰⁾ Lk 18, 1.

⁽⁷⁾ Žid 5, 7.

ho, predovšetkým však toho, kto chce žiť duchovným životom. A prečo si žiada predovšetkým modlitbu? Prečo nás na to napomína s takým dôrazom i príkladom?

1. Lebo miluje Boha a jeho slávu. A nič neslúži tak dobre, tak bezprostredne na slávu Božiu ako práve modlitba. Zatiaľ čo iné dobré skutky dušu iba pripravujú na to, aby sa mohla priblížiť Bohu, modlitbou splňujeme bezprostredne to, na čo sme boli stvorení: chválime Boha, ďakujeme mu za všetko a keď sme zhrešili, uprosujeme ho. Tým súčasne chválime i jeho dokonalosť, zdôrazňujeme jeho krásu, dobrotu, moc a spravodlivosť.

A keď Ježiš miluje Otca a vrúcne si žiada jeho slávy, nemôže modlitbu iba odporúčať, musí sa aj sám modliť.

2. Lebo nás miluje.

a) Miluje našu veľkoleposť. Sluší sa, aby Najvyšší Boh mal veľkolepých sluhov. A čo nás urobí veľkolepými? Nie telo, nie majetok, ani nie vedomosti alebo úspechy, ale jedine veľkosť ducha; a toho dosiahneme výlučne modlitbou.

b) Chce, aby sme boli šťastní. A len keď nás ožiari jas modlitby a pobožnosti, len vtedy sme naozaj šťastní.

c) A nakoniec Ježiš nám chce len dobre, aby sme sa stali svätými. A či by sme sa azda chceli stať svätými bez modlitby? Nie, iba modlitbou si vyprosíme potrebné milosti a pomoc v pokušení, iba modlitbou vytrváme.

3. Ježišova modlitba je mi aj ponaučením hlavne vtedy, keď príde pokušenie, cením si prácu viac ako modlitbu, keď som pokúšaný zanechať modlitbu pre prácu, keď sa mi pozdáva, že modlitba je jarmom, ktoré ma iba hatí v práci, učení, či inom zamestnaní.

4. A nakoniec, Ježišova modlitba je mi aj útechou, hlavne vtedy, keď som slabosťou, chorobou alebo inakšie odsúdený k zdanlivej nečinnosti. I keď mi bránia v činnosti, modlitbu mi nemôžu zabrániť. I keď mi vezmú z rúk ruženec a knihu, srdce mi nevezmú.

Rozhovor s Pánom. Ježišovi »keď sa prestal modliť, povedal jeden z jeho

učenikov: Pane, nauč aj nás modliť sa«.⁽¹¹⁾ Ja som, Pane, tým učeníkom. Prišiel som, aby si ma naučil modliť sa. Dívam sa v tichosti, ako sa ty modlíš. A keď si dokončil modlitbu, pristupujem a prosím, nauč ma modliť sa tak, ako sa ty modlíš. Neprosím si nové modlitby; dal si nám krásnu modlitbu »Otče náš!«. I Cirkev mi dáva do úst prekrásne modlitby; prosím si iba horlivosť a odvahu. A toto mi vypros svojou všemohúcou modlitbou.

ŠTVRTOK.

Ježišov život v Nazarete VIII.

(Vzmáhal sa vekom.)

a)

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Ježiš sa vzrástol v múdrosti, veku a milosti pred Bohom a pred ľuďmi.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v predošlom rozjímaní.

⁽¹¹⁾ Lk 11, 1.

⁽¹⁾ Lk 2, 52.

Aké to nepochopiteľné! Ako sa môže vzťahal ten, ktorý je od počiatku sama dokonalosť?

Ale keď sa raz narodil, je samozrejmé, že musel sa vzťahal telesne . . .

Zastavím sa tu trochu a s obdivom hľadím na vzťahajúceho sa Bohočloveka.

Predstavím si ho postupne vo veku 3, 7, 12 a 20 rokov. Dnes, keď máme fotografický aparát, nie je nám ťažko zostaviť si z fotografií rastúceho dieťaťa hotovú galériu obrazov. Urobme tak v duchu s Ježišom . . .

»Milovaniahodné dieťa — hovorí Bosuet. Šťastliví, ktorí ťa videli, ako vystieraš rúčku k matke a starcovi, ktorý sa o teba staral; šťastliví, ktorí videli tvoje prvé krôčky a počuli tvoje prvé slová, ako chváliš Boha, svojho Otca nebeského.«

Pred mojím zrakom menia sa detské rysy jeho tváre, stávajú sa chlapeckými a stále viac charakteristickejšími, »ako svetlo, ktoré vychodí a rastie až do jasného dňa.«⁽²⁾

(²) Prís 4, 18.

Ježišu môj, ako dieťa, ako mladík i ako dospelý muž »spanilejší si nad synov ľudských, rozliata je lúbežnosť v ústach tvojich.«⁽³⁾

To je jasné. Ale ako sa mohol vzmáhať »v múdrosti, veku a milosti pred Bohom a pred ľuďmi?«⁽⁴⁾

2. V čom sa vzmáhal?

a) Ježiš sa vzmáhal predovšetkým v svojej každodennej práci, v remesle. Ani on sa »nenarodil« tesárom; musel sa učiť. Len tak sa mohol stať tovarišom a neskoršie i majstrom.

b) Vzmáhal sa ďalej v skúsenostiach, a to — priznajme si to — v smutných skúsenostiach. »V utrpení poznal poslušnosť.«⁽⁵⁾

Učil sa trpieť, učil sa porozumeniu s ľudskou biedou a krehkosťou. Preto mohol povedať o ňom Apoštol, že »môže pomáhať tým, čo sú pokúšaní, lebo aj sám trpel a bol pokúšaný«.⁽⁶⁾ Okúsil na vlast-

⁽³⁾ Ž 44, 3.

⁽⁵⁾ Žid 5, 8.

⁽⁴⁾ Lk 2, 52.

⁽⁶⁾ Žid 2, 18.

nom tele všetky nedostatky a slabosti ľudskej prirodzenosti, okrem hriechu a tak sa stal »mužom bolesti, ktorý skúsil nemoc«. (7)

Tak sbieral pre nás skúsenosti v Nazarete a tomu môžeme ďakovať, že »nemáme veľkňaza, ktorý by nemohol cítiť s našimi slabosťami, ale takého, ktorý bol vo všetkom podobne skúšaný, ale bez hriechu«. (8)

Aká to dojímavá a vznešená myšlienka! Boh ma vie pochopiť nie iba svojou vševládúcnosťou, ale i podľa vlastnej skúsenosti. »Viem, synu, čo je to, aj ja som to skúsil.«

3. V múdrosti, veku a milosti.

a) Evanjelium zdôrazňuje, že Ježiš sa vzdmáhal v m ú d r o s t i.

Ako tomu rozumieť? Tak, že jeho božská múdrosť stávala sa pre nás stále zjavnejšou, ako slnko, ktoré, hoc je vždy jednako svetlé, pre nás je najsvetlejšie vtedy, keď kulminuje.

(7) Iz 53, 3.

(8) Žid 4, 15.

Ježišova múdrosť sa vzmáha teoreticky i prakticky: Ježiš učil a svoje učenie podporoval príkladom.

Spôsob jeho života stále jasnejšie poukazuje na to, ako opovrhne časným dobrom a ako ide za večnými hodnotami, ako si cení chudobu, pokoru a utrpenie.

b) Vzmáhal sa v e k o m. To je samozrejmé: všetci sa vzámhame vekom. Ale táto poznámka je predsa poučná pre každého hlavne pre rehoľníka.

Lebo nie je maličkosť, vzmáhať sa vekom, ísť s dobou a vytrvať pri tom v každodennom, jednoduchom a ukrytom živote rehoľníka a byť s tým spokojným.

Na druhej strane je však pre nás táto poznámka i povzbudením. Na začiatku duchovného, menovite rehoľného života, všetko je nám nové, zaujímavé a preto si namýšľame, že aj ľahké. Ale časom sa môže dostať nuda: stála disciplína, poriadok a ohraničenosť, ak sa len naozaj nezmôžeme vekom a v múdrosti, môže sa stať bremenom. Nie jeden z nás by sa mohol pýtať s Tomášom Kempenským: »Čo nám osoží dlhý život, keď sa stále nezlepšujeme? Dlhý život nie je vždy pokrokom, často je iba zväčšovaním dĺžoby.

Mnohí rátajú roky svojho pokánia, ale sotva sa môžu preukázať ovocím skutočného zlepšenia«. Poukaz na Ježišovo vzmáhanie sa vekom je nám tak povzbudením, aby roky nášho pomíňajúceho života boli milníkmi na ceste pokroku v čnosti a dokonalosti, tak ako ročné kruhy stromu sú svedkami jeho vzrastu a mohutnosti.

c) Ježiš sa vzmáha v m ú d r o s t i. To preto, lebo stále viac ho preniká božský prameň milosti. Tak sa vzmáha v milosti a kráse jeho ľudská prirodzenosť.

Pozorujme zblízka, ako sa vzmáha Spasiteľ v milosti a kráse. Pozorujme jeho stále rastúcu skromnosť, jeho nežný pohľad, jeho spokojnosť, mlčanlivosť, pokoru a jednoduchosť. Dívajme sa na jeho krotkosť a predstavme si, že všetky tieto vlastnosti sú na ňom stále zjavnejšie a stále viac uchvacujú srdce Panny Márie a svätého Jozefa.

Blažení, sto ráz blažení všetci, ktorým bolo dopriane vidieť to všetko na vlastné oči. Duch Svätý, prítomný v nás v stave milosti, kiež by nám pomohol, »kým všetci nedospejeme v poznaní Syna Božie-

ho... k miere plného vzrastu Kristovho.«⁽⁹⁾

V rozhovore s Pánom ďakujeme, prosíme a sľubujeme: Prosíme, aby nám dal pochopiť, že niet zastávky na ceste dokonalosti. »Blažený ten človek, ktorý má od teba pomoc: ten si usporiadal v srdci svojom cesty slzavým údolím k miestu, ktoré ustanovil. Lebo požehnanie dá zákonodarca, od sily ku sile; zjaví sa Boh bohov na Sione.«⁽¹⁰⁾

PIATOR.

XX.

Ježišov život v Nazarete IX.

(Vzmáhal sa vekom.)

b)

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia:
»Ježiš sa vzmähal v múdrosti, veku a milosti pred Bohom a pred ľuďmi.«⁽¹⁾

⁽⁹⁾ Ef 4, 13.

⁽¹⁾ Lk 2, 52.

⁽¹⁰⁾ Ž 83, 6—8.

Druhé a tretie prípravné cvičenie ako v predošlom rozjímaní.

1. Moja vďaka.

Predošlé rozjímanie bolo mi ponaučením, že i ja sa musím vzmáhať v múdrosti, veku a milosti pred Bohom a pred ľuďmi. To znamená, že musím sa vzmáhať v duchovnom živote. A či sa naozaj vzdáham?

Niekedy si azda zalichotím alebo žalostne konštatujem, že skúsil som už mnoho, dospel som, »nie som už dieťaťom«.

Buďme však obozretní, aby sme sa neprerátali. Nezabúdajme, že v duchovnom živote poznáme dvojaký detský vek. Porovnajme pozorne, čo vraví svätý Pavol:

»Keď som bol dieťa, hovoril som ako dieťa. Keď som sa stal mužom, zanechal som detské spôsoby.«⁽²⁾

A Ježiš hovorí:

Veru, vravím vám, ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nevojдете do kráľovstva nebeského. Ktokoľvek sa teda uponíži

⁽²⁾ 1 Kor 13, 11.

ako toto dieťa, ten je najväčší v kráľovstve nebeskom.«⁽³⁾

V duchovnom živote rozoznávame teda dvojaký detský vek. Prvým je detský vek srdca, prejavujúci sa nevedomosťou, ľahkomyselnosťou a nestálosťou. Nie je to ani tak detský vek, ako skôr detinskosť.

Keď sa chceme vzmáhať, musíme sa z toho detstva vymaniť, musíme, podľa sv. Pavla, »zanechať detské spôsoby.«

V duchovnom živote poznáme však i detský vek, dobre sa srovnávajúci s pokrokom a vyspelosťou. Ten sa prejavuje prostotou, jednoduchosťou, učenlivosťou a pokorou.

A keď sme časom z toho veku vyrástli, keď sme sa od Spasiteľa a od jeho príkladu odklonili, neostáva iné, ako »obrátiť sa« a stať sa opäť dieťaťom.

Toto je podmienkou každého vzmáhania sa. Je to otázka veľmi dôležitá a zasluhuje si, aby sme sa pri nej pozastavili.

⁽³⁾ Mt 18, 3—4.

Aký že je môj pomer k Bohu, ako sa vzťaham v duchovnom živote pred Bohom?

Či som už dosť vyrovnaný, stály a dôsledný a či nie som, ako dieťa, ktoré poslúchne iba vtedy, keď mu sľúbime cukríky?

Či sa občas nezakolíšem? Keď je to už nie tak, keď už viem pri dobrom vydržať za každých okolností, chvála Bohu! Som vtedy v duchovnom živote dospelý, »stal som sa mužom a zanechal som detské spôsoby«.

Ale keď už nie som dosť vytrvalý, keď mi už drobné predpisy a pravidlá (bez ktorých ale nie je možná úspešná modlitba a rozjímanie) neimponujú, keď moja pobožnosť ustupuje pred prácou, ktorá — a to si v takom prípade musím úprimne priznať — ma už ani nebaví, vtedy som nepokročil, dostal som sa na zpiatočnú cestu a neostáva mi nič iné, než »obrátiť sa« a stať sa opäť dieťaťom.

Či som už dosť silný, aby som ich napomenutia vedel prijať mužne. Či ma už ich kritika, rady a napomenutia neznechucujú? Keď tieto veci viem prijať ľahostajne, ba s radosťou, vtedy Bohu vďaka, som už zrelý a zanechal som už »detské spôsoby«.

Keď som však už menej ohybný, keď som príliš citlivý, keď so mnou ťažko jednať, keď sa hľadím vymknúť vedeniu a spolieham sa na svoj vek a »skúsenosti«, vtedy som sa nedostal napred, vtedy idem zlým smerom.

Azda pričasto zdôrazňujem, že nie som už dieťa a ako taký vindikujem si právo kritizovať a súdiť každého, i svojich predstavených, bez ohľadu na ich vek a hodnoti... .

Nectím si azda ani predpisy, pokladám ich za malicherné a nevidím v nich vôľu Božiu... .

Ak by to tak naozaj bolo, môžem sa azda pochváliť svojím širokým rozhľadom. či môžem povedať, že som sa rozmôhol? Mohol by som sa za takých okolností odvážiť kritizovať každého, kto tak »nepokročil«.

To by veru nebol pokrok, ale úpadok, nebol by to zisk, ale strata, to by nebolo nijaké vzťahovanie sa vo viere, vernosti a odvahe. Za takých okolností neostáva mi veru nič iné, ako »sa obrátiť« a zmeniť.

4. Pred druhmi.

Keď už voči svojim druhom nie som nerozvážny, nepozorný a nešetrný, vtedy som pokročil a vyrástol z detského veku.

Ale keď dbám o nich stále menej, keď azda pod zámienkou úprimnosti nešetím pravidlá úcty a lásky, nemám si k čomu gratulovať.

Chválím sa azda svojimi »skúsenosťami«. Dobré! Ale načo sú tie skúsenosti?

Keď ma moje skúsenosti urobily opatrnejším a prísnejším k sebe samému a trpezlivejším a ohľaduplnejším k druhému, chvála Bohu! — Ale keď ma moje »skúsenosti« urobily neznášanlivým, nedôverčivým a malicherným, sú to veru smutné skúsenosti, ktoré hraničia s pýchou.

5. Pred rádom.

Pripojme tu ešte bod o vzťahovaní sa pred rádom, pred Cirkvou.

Keď badám, ako hovorí P. Ravignan S. J., že hoci je náš rád (Cirkev) svätý a dokonalý, ale jeho členovia sú nie všetci takí, aké sa ma zmocňujú pocity? Keď sa ma v takom prípade zmocňuje pocit vďaky Bohu za to, že nám dal tak skvelý prostriedok svätého života, keď sa ma zmocňuje pocit hrôzy, že by som azda nevedel využiť ten prostriedok na svoju spásu a svojím chovaním mohol by som ho zhanobiť, vtedy Bohu vďaka, mám dobré skúsenosti.

Ale keď vidiac chyby jednotlivcov, pripisujem ich celému rádu (Cirkvi) a cítim akúsi radosť a zadostučinenie, že, hľa ani iní nie sú celkom dokonalí, preto ani ja nemusím byť, nemám sa čo chváliť so svojimi skúsenosťami.

Nemám vtedy hovoriť, rozišly sa moje ilúzie, ale priznať si, že nemám už dosť rehoľného (kňazského alebo cirkevného) ducha.

Všetky otázky, ktoré sme si dnes dali, môžeme nakoniec shrnúť v jedinú: Či sme sa za ten čas stali pokornejšími?

Lebo čím iným je detský vek, o ktorom hovorí sv. Pavol, ak nie pýchou, a na čo myslí Ježiš, keď hovorí, že máme byť ako deti, ak nie na úprimnú pokoru?

Rozhovor s Pánom. Poprosím ho so slepcom z Jericha: »Daj, Pane, aby som videl!«⁽⁴⁾ Aby som vedel rozoznať, kde je pokrok a kde úpadok. Daj mi, Pane, odvahy, uznať to a daj mi tiež pokorné srdce, aby som sa vedel — keď treba — obrátiť na pravú cestu. Urobím tiež predsavzatie, že dnes budem k svojim druhom pozornejší a voči predstaveným poddajnejší.

SOBOTA.

XXI.

Dvanásťročný Ježiš v chráme I.

(Podľa Meschlera.)

Dvanásťročný Ježiš, ako »dieťa zákona«, nastupuje svoju prvú veľkonočnú púť do Jeruzalema.

Pútnici vytvárajú skupiny podľa veku a pohlavia ... Všetko je rozradostené a veselé ... Veľká noc je totiž najväčším sviatkom Izraela, je sviatkom úmluvy s Bohom.

(4) Lk 18, 41.

I tvár malého Ježiša žiari radosťou. Všetkí ide do domu svojho Otca, a to ako mládeňec rituálne dospelý, po prvý raz úradne. S nadšením spieva i on cestou pieseň: »Radujem sa z toho, že mi bolo povedané: Pôjdeme do Pánovho domu!«⁽¹⁾

Spasiteľ ani teraz nechce byť výnimkou: ide medzi ostatnými deťmi. Pre svoju milú povahu a vážnosť stáva sa vodcom svojej skupiny a ochotne sa stará o svojich druhov, stará sa, aby bol všade poriadok, aby sa nik nestratil.

Keď išli cez Samáriu, cesta trvala asi 33 hodín. Keď sa však chceli vyhnúť nepriateľsky naladeným Samaritánom, prešli cez Jordán a išli Pereou. Táto cesta bola asi o 2—3 hodiny dlhšia.

Neobišli žiadne pamätné miesto bez povšimnutia. Ježiš na to akiste sám vždy upozornil. Občas si aj zaspievali: »Ako premilené sú príbytky tvoje, Pane zástupov! Túži, až omdlieva duša moja po Pánových sieňach. Moje srdce a moje telo plesajú k Bohu živému... Blažení tí, ktorí prebývajú v tvojom dome, Pane: budú ťa na veky chváliť. Blažený ten človek,

(1) Z 121, 1.

ktorý má od teba pomoc: ten si usporiadal v srdci svojom cesty slzavým údolím k miestu, ktoré ustanovil. Lebo lepší je deň v sieňach tvojich, ako tisíc inde. Radšej chcem byť odhodeným v dome svojho Boha, ako bývať v stanoch hriešnikov.«⁽¹⁾

Keď prišli na horu Skopis a videli mesto v plnej jeho kráse a nádhere, všetci boli uchvátení nadšením . . .

2. Veľká noc.

Svätá rodina chcela byť prítomná podľa možnosti na všetkých obradoch, ktoré sa začínaly 14. Nizana. Toho dňa popoludní zarezali v každej rodine baránka; krv baránka zachytili kňazi do zlatej nádoby a vyliali ju na obetný oltár. Medzitým zaznelo malé Aleluja,⁽²⁾ ktorým Židia ďakujú Bohu za vyslobodenie z egyptského otroctva: »Aleluja, chváľte, služobníci, Pána, chváľte meno Pánovo! Nech je meno Pánovo požehnané od toho času až na veky. Od východu slnka až na západ chvályhodné je meno Pánovo. Vyvýšený je nad

⁽¹⁾ Ž 83, 2—7., 11.

⁽²⁾ Ž 113.

všetky národy Pán, a nad nebesia je sláva jeho.«⁽⁴⁾

Potom baránka v celosti upiekli na ražni a obradne povečerali.

15. Nizana začaly sa vlastné obrady.

Večer za prítomnosti všetkých pútnikov zakosili prvý raz do obilia a toto obilie, po vymlátení, spolu s jednoročným baránkom, pšeničnou múkou a vínom obetovali Bohu.

Tým sa začala žatva, trvajúca do Turíc.

Po tomto obrade sa pútnici rozchádzali a navracali domov.

Veľkonočné slávnosti Spasiteľa hlboko dojaly, lebo všetky tieto obrady — ktorým Židia dobre nerozumeli — vzťahovali sa vlastne na neho: boli symbolom jeho eucharistickej obety, hlavne obetovanie veľkonočného baránka.

Zatiaľ sú to iba formy, ale o 21 rokov vyplní sa ich smysel. Do toho času Ježiš volá iba v hĺbke svojho srdca, »Ecce venio! — Hľa, idem«. ⁽⁵⁾

3. Ponaučenie.

Tieto obrazy poskytujú nám hojnosť látky na rozjímanie.

⁽⁴⁾ Z 113, 1—4

⁽⁵⁾ Z 39, 8.

a) Ježiš tu dokazuje vlastným príkladom, že žiaden vek nás nezbavuje povinnosti chváliť Boha a verne mu slúžiť. »Boha sa boj a jeho príkazy zachovávaj, lebo toto je úlohou každého človeka.«⁽⁶⁾

Boh túži predovšetkým po tom, aby mu bola mládež verná, chce, aby jeho oltár výkvetom ľudstva bol obklopený: »Pamätaj na svojho Stvoriteľa v dňoch svojej mladosti!«⁽⁷⁾

b) Pozorujme, akým skromným pútnikom je Ježiš, na čo asi myslí a o čom hovorí?

Všimnime si jeho čnosti, jeho úslužnosť a pozornosti, jeho pokory... Stráca sa medzi ostatnými a tak ukrýva svoje božstvo.

Je skromný: postačí mu i tá najskromnejšia strava, najjednoduchší oblek i chudobné ubytovanie. Všimnime si jeho pobožnosti pri obradoch, jeho oddanosti Otčovi nebeskému.

c) Môžeš rozjímať aj o tom, aký je Ježiš poslušný, ako presne sa drží predpisov.

⁽⁶⁾ Kaz 12, 13.

⁽⁷⁾ Kaz 12, 1.

I evanjelium zdôrazňuje, že sa Ježiš vybral do Jeruzalema »podľa obyčaje«. ⁽⁸⁾

Cesta do Jeruzalema na Veľkú noc bola pre sv. Jozefa povinná: »Tri razy v roku nech sa ukáže, čo je medzi tebou mužského, pred obličajom Pána Boha tvojho na miesto, ktoré si vyvolí.« ⁽⁹⁾ A Veľká noc je na to najlepšou príležitosťou.

Panna Mária išla z dobrovoľnej pobožnosti a Ježiš od svojho 12. roku z úcty k Zákonu a lásky k Otcovi pridružoval sa k ním s najväčšou radosťou.

So strany Svätej rodiny nebola to iba fyzická účasť na obradoch: oni sa snažili zo všetkých síl vniknúť do smyslu týchto obradov a zvyklostí.

Žilo v nich liturgické povedomie, ktoré neskoršie sv. Terezka definovala slovami: »Za každý cirkevný predpis, za každý obrad, dala by som život.«

Vážme si preto svätých zvyklostí. Chránia nám predpisy a predpisy chránia čnosti a sľuby.

Rozhovor so Svätou rodinou.
Prosím ich predovšetkým o to, aby mi po-

⁽⁸⁾ Lk 2, 42.

⁽⁹⁾ Dt 16, 16.

mohli pridržiať sa svedomite cirkevných a rehoľných predpisov a zvyklostí, aby mi pomohli uniknúť zlorečeniu, ktorým hrozí prorok každému, »kto koná dielo Pánovostive«.(¹⁰) Aby som si nezaslúžil kliatbu, ale požehnanie.

»Blahoslavený človek, ktorý ... nezostáva na ceste hriešnikov, ... ale v Pánovom zákone je vôľa jeho a o jeho zákone rozvažuje vo dne v noci ... A bude ako strom, ktorý je sadený pri toku vody, ktorý svoj plod vydáva svojim časom. A jeho listie neoprcha: a všetko, čo len činí, zdarí sa mu.«(¹¹)

ŠTVRTÁ NEDELA PO ZJAVENÍ.

XXII.

Dvanásťročný Ježiš v chráme II.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia.
»Jeho rodičia chodievali každý rok do Jeruzalema na veľkonočnú slávnosť. Keď mal dvanásť

(¹⁰) Jer 48, 10.

(¹¹) Ž 1, 1—3.

rokov, vybrali sa podľa obyčaje do Jeruzalema, podľa obyčaje slávnosti. Keď sa dni slávnosti skončili, zostal chlapec Ježiš v Jeruzaleme. No jeho rodičia to nezbadali. Keďže si mysleli, že je v sprievode, prešli deň cesty a hľadali ho medzi príbuznými a známymi. A keď ho nenašli, vrátili sa hľadať ho do Jeruzalema.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby som vo všetkom a všade hľadal len jeho; aby som ho hľadal hlavne vtedy, keď cítim, že ma nechal samotného.

1. Zostal v chráme.

Panna Mária a svätý Jozef vrátili sa asi po skončení obradov spolu s ostatnými Galilejčanmi.

Pútnici boli v chráme rozdelení podľa pohlavia a tak sa asi vydali aj nazpät a Ježiš ostal v Jeruzaleme bez toho, aby to rodičia zbadali.

Mária myslela, že Ježiš ide s Jozefom a Jozef, že ide s Máriou. Až keď prešli deň cesty, niekde pri Berothu zbadali, že Ježiš

⁽¹⁾ Lk 2, 41—45.

nejde s pútnikmi, že sa stratil. Ustarostení rodičia ostali preto v Berothu na noc a vypytovali sa pútnikov, idúcich za nimi, či nestretli Ježiša. Nik ho však nevidel.

Aká to bola hrozná noc! Dieťa nik nevidel, nikde ho nebolo. Sotva si môžeme predstaviť, aká to bola skúška pre Jozefa i pre Máriu. Tisíckrát radšej by sa boli zriekli vlastného života, než by mali stratiť Ježiša.

Ich utrpenie malo prirodzenú, ale i nadprirodzenú príčinu; bola to láska k ich Pánovi, láska k Bohu. I my sme to azda niekdy skúsili, keď nás trápila neistota, či sme nezhrešili, či sme nestratili posväcujúcu milosť.

A koľko hrozných možností sa tu naskytovalo: Či sa dieťa nedostalo do rúk podlých nepriateľov, či ho už nezastihol Simeonom predpovedaný osud meča? A neistota ešte viac uvoľňuje fantáziu a stupňuje bolesti.

Kto by vedel porátať ich slzy?

Ale Jozef i Mária ostali svätými i v bolesti. Sú trpezliví, sú hotoví uspokojiť sa s vôľou Božou, sú pokorní. I keď im svedomie nič nevytýkalo, stratu, ktorá ich sti-

hla, pripisujú svojej nehodnosti. Kto by bol hoden, menovať také dieťa svojím? Jozef a Mária ďakovali Bohu, že mohli aspoň za toľký čas starať sa o jeho Syna.

Ale i pri všetkej svojej bolesti neostali nečinní. Podnikli všetko, len aby sa dieťa našlo. Modlili sa a hľadali, dopytovali sa a prosili, aby ho aj iní hľadali. Tak prešla dlhá noc, tak prešiel druhý deň, ba ešte aj časť tretieho, kým ho nenašli v chráme . . .

2. Stratil sa.

Zármutok Panny Márie a svätého Jozefa cítime aj my vtedy, keď sa od nás Ježiš utiahol a musíme ho hľadať. Prichodí nám vtedy posťažovať sa s Jóbom: »Keď príde ku mne (v svätom prijímaní), nevidím ho: a keď odíde, nebudem vedieť . . . hoci by som bol prostý, to samé nebude vedieť moja duša a protiví sa mi môj život.«⁽²⁾

a) Príčinou toho, že sa od nás Boh niekedy odťahuje, môže byť nejaký tajný hriech, o ktorom hádam — pričinením zlého ducha — ani nevieme, ba azda pokla-

(²) Job 9, 11., 21.

dáme ho aj za čnosť. Také bývajú hriechy proti skromnosti, ktoré sú často ako cesta, ktorá »zdá sa človeku spravodlivou, ale koniec jej vedie k smrti.«⁽³⁾ Nie bez príčiny vzdychá Žalmista, hovoriac: »Od mojich tajných (pokleskov) očisti ma!«⁽⁴⁾ »Hriechov mojej mladosti a mojich poblúdení nespomínaj. Pre milosrdenstvo svoje buď mi pamätlivý pre dobrotu svoju, Pane.«⁽⁵⁾

b) Boha môže odpudiť od nás aj utajená pýcha. Pýcha je totiž niekedy zákerná, a to vtedy, keď sme pyšní na svoje zdanlivé čnosti. Iba tmavá noc pokory môže vyniesť takú pýchu na povrch a usvedčiť ju.

c) Na nebi nášho duchovného života poťahuje niekedy dobrotivý a láskavý Pán. Boh mračná preto, aby sme ho nevideli, aby sme necítili jeho bezprostrednú blízkosť: tak nás chce Boh pokoriť a poučiť, že všetko dobré máme iba od neho, že za všetko sme dlžní iba jemu samému. Chce nám tak ukázať, že bez neho sme opustení, na nič dobrého neschopní.

⁽³⁾ Prís 14, 12.

⁽⁵⁾ Ž 24, 7.

⁽⁴⁾ Ž 18, 13.

Nech je však príčina našej skúšky akákoľvek, dobre urobíme, keď príčinu budeme hľadať vždy v sebe, keď uznáme, že nič sme si — okrem pokorenia — nezaslúžili. »Prv, než by som bol pokorený, hrešil som«,⁽⁶⁾ to znamená: hrešil som a zaslúžil som, aby som bol pokorený. »Viem, Pane, že sú spravodlivé tvoje súdy a že si ma pokoril vo vernosti svojej.«⁽⁷⁾ »To je mne dobre, že si ma pokoril, aby som sa naučil ustanovenia tvoje.«⁽⁸⁾

3. Čo robiť?

I vtedy, keď nás Boh opustil, máme nasledovať príklad Panny Márie a svätého Jozefa, ktorí:

a) sú trpezliví. Nestážujú sa, nereptajú a opakujú si s Jóbom: »po tme sa zasa úfam svetla«. ⁽⁹⁾ I keď sa nebo celkom zatiahlo, i keď prší a fúka, nik nepredpokladá, že to tak navždy ostane. Každý čaká, že sa čoskoro vyjasní. Čakáme, ako Noe, že holubica (Duch Svätý) čoskoro prinesie ratolesť a voda začne opadávať.⁽¹⁰⁾

⁽⁶⁾ Ž 118, 67.

⁽⁹⁾ Jób 17, 12.

⁽⁷⁾ Ž 118, 75.

⁽¹⁰⁾ Gen 8.

⁽⁸⁾ Ž 116, 71.

b) Buďme rozvážní, nezúfajme ale bojujme, lebo stojatá voda sa ľahko pokazí. Hľadáme príčinu a keď sme ju našli, hľadáme ju odstrániť. Lutujeme za hriechy, napravme, čo sme pokazili a kajajme sa.

Keď sme však príčinu nenašli, pokorme sa a čakajme, kým sa k nám dobrotivý Pán Boh nevráti.

c) A modlime sa predovšetkým, modlime sa dobre a vytrvale, tak ako sa modlila Mária, keď hľadala Syna. Poprosme Otca nebeského, aby nám pomohol nájsť opäť Ježiša...

R o z h o v o r s P á n o m. Povedzme Pánu Ježišovi: Ty si bol povedal, že »hľadajte a nájdete, klopte a otvoria vám«.(¹¹)

Daj, Pane Ježišu, aby som okrem teba nič iné nehľadal. A keď ťa nemám, nech sa neuspokojím, kým ťa zas nenájdem.

Sľubujem, že budem vždy pozorným hosťiteľom Pána Ježiša, lebo On i pri svojej skromnosti vie, čo sa patrí a žiada si. aby som na jeho prijatie bol vždy dobre pripravený, aby som ho prijímal vždy ako vzácného hosťa. Či azda nie v tom som

(¹¹) Lk 11, 9.

urobil chybu, či nie to bolo príčinou, že Pán Ježiš bez slova odišiel? Dnes mu budem celý deň ďakovať, že ma ráno navštívil a budem ho zas čakať so živou vierou, láskou a nádejou...

PONDELOK.

XXIII.

Dvanásťročný Ježiš v chráme III.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Po troch dňoch našli ho v chráme, sedel medzi učiteľmi, počúval ich a vypytoval sa ich. Všetci, čo ho počúvali, žasli nad jeho rozumnosťou a odpoveďami. Keď ho rodičia uvideli, strípili od údivu. Tu mu povedala matka: Synu, prečo si nám to urobil? Hľa, tvoj otec a ja s úzkosťou sme ťa hľadali. Ale on im odpovedal: Či ste nevedeli, že mám byť vo veciach svojho Otca? Ale oni nepochopili odpoveď, ktorú im dal. Potom sa vrátil s nimi.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v predošlom rozjímaní.

⁽¹⁾ Lk 2, 46—51.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby mi dal dobre pochopiť, že i ja mám byť vždy »vo veciach svojho Otca«.

1. Čo robil Ježiš za tie tri dni?

Za tie tri dni Ježiš trávil najväčšiu časť dňa v chráme.

Zdržoval sa zväčša — okrem času obety — v tej miestnosti, kde zákonníci učili. Každý mal tu právo dávať otázky, týkajúce sa Písma a Zákona. Ježiš svojím, u detí neobvyklým záujmom a skromným chovaním, ako aj otázkami a odpoveďami, svedčiacimi o jeho nevšedných vedomostiach, stal sa tu čoskoro stredom pozornosti.

Toto múdre a prekrásne dieťa zapáčilo sa každému a ne jeden zo zákoníkov prichádzal do chrámu len preto, aby ho videl, aby sa s ním porozprával.

Prítomnosť zákoníkov bola Ježišovi príležitosťou, aby sa pred nimi osvedčil.

Keď svojimi otázkami a odpoveďami získal si už srdcia poslucháčov a mal už pred nimi patričnú autoritu, tu Ježiš nadhodil otázku, tvoriacu stredobod židovskej viery, otázku o príchode Mesiáša.

Či vraj príde Mesiáš, kde a z akého rodu sa má narodiť. A všetci mu odpovedali celkom jednoznačne.

Tu prichádza Ježiš k najchúlostivejšiemu miestu problému: Kedy príde Mesiáš? I na to mu odpovedali celkom presne: Keď bude od Judu odňaté kráľovstvo, v dobe druhého, teda tohto chrámu. A vari či už aj neprišiel? — pýta sa ďalej Ježiš. Ale zákoníci odpovedajú na túto otázku jednohlasne záporne.

Ježiš však dokazuje pravý opak. Jeho jasné a presvedčivé dôkazy privádzajú znalcov do rozpakov, takže namiesto toho, aby rozumne argumentovali, začali sa mu — ako to za podobných okolností býva — vysmievaj, začali Ježiša bagatelizovať. Si vraj na to, synku, primladý, aby si nás, starcov poučoval.

Za tuhej a vášnivej debaty Ježiš sa dostával po schodoch katedry stále vyššie, až sa dostal celkom hore a sadol si do kresla katedry. Mudrci ho ta mimovoľne pustili.

A v tom okamihu vstupuje do miestnosti Mária s Jozefom. S údivom pozerajú na ten nezvyklý výjav: dieťa sedí na katedre a pred ním stoja vášnivo debatujúci kňazi.

Obecenstvo hneď poznalo, že sú to rodičia dieťaťa a s úctou im uvoľňovali cestu.

Ježiš na to prerušil debatu, sostupuje s katedry a s úctou ide v ústrety rodičom. Mária i keď radostne vystiera ruky, aby ho objala, vyčítavo hovorí Ježišovi: »Synu, prečo si nám to urobil? Hľa, tvoj otec a ja s úzkosťou sme ťa hľadali«⁽²⁾

A Spasiteľ? Vrhol sa azda do náručia Matky, aby ju vrelými bozkami odprosil? Nie! Stojí tam dôstojne medzi kňazmi, hovoriac: »Prečo ste ma hľadali? Či ste nevedeli, že mám byť vo veciach svojho Otca?«⁽³⁾ Všetci umĺkli a s úctou a obdivom hľadia na Ježiša, ožiareného akousi nadprirodzenou dôstojnosťou. Tu Ježiš chytá rodičov za ruku a odchádza.

2. Niekoľko ponaučení.

Zatiaľ čo ma Ježiš zdanlivo, tak ako kedysi svojich rodičov, zanechal, nie je nečinný. Ožiaruje zatiaľ iné duše a tak ich pripravuje na vieru. Nech mi je útechou, že zatiaľ, čo mi Ježiš chybuje, On teší

⁽²⁾ Lk 2, 48.

⁽³⁾ Lk 2, 49.

iných, ktorí sú na útechu viac utisnutj. Príde potom rad i na mňa... Ja sa zatiaľ uspokojím s vedomím, že Boh na mňa myslí i z diaľky, teší sa mojej trpezlivosti práve tak, ako sa tešil čnostiam svojich rodičov.

b) »Prečo ste ma hľadali?«⁽⁴⁾ Či ste nevedeli, že nemôže sa stratiť ten, bez vedomia a súhlasu ktorého nepadne ani vrabec na zem?⁽⁵⁾ Dokiaľ ma milujete, nemôžete ma stratiť.

Najlepším liekom je tu láska, lebo »v láske nieto strachu, ale dokonalá láska vyháňa strach«... preto »milujeme Boha«.⁽⁶⁾

c) »Mám byť vo veciach svojho Otca.«⁽⁷⁾ »Veď som nesostúpil preto s neba, aby som konal svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal.« »Musím konať skutky toho, ktorý ma poslal.«⁽⁸⁾

A či ja som sa azda narodil preto, aby som slúžil svetu, telu a nezriadenej samoláske? »Kto miluje svoj život (jeho hrieš-

⁽⁴⁾ Lk 2, 49.

⁽⁷⁾ Lk 2, 49.

⁽⁵⁾ Mt 10, 29.

⁽⁸⁾ Jn 6, 38; 9, 4.

⁽⁶⁾ 1 Jn 4, 18—19.

ne radosti), stratí ho; kto však na tomto svete nenávidí svoj život (a obetuje ho Bohu), zachová si ho pre večný život.«⁽⁹⁾

Či môžem povedať, že som stále »vo veciach svojho Otca«, že ma zaujíma iba jeho dielo a moje sväté poslanie? Či bývam nie radšie v svojich veciach, vo veciach, ktoré lahodia smyslom? Keď ma niekto cez deň hľadá, či ma nájde najskôr v kaplnke pri oltári?

Rozhovor s Pánom. Pane Ježišu, ktorého vec tvojho Otca tak zaujala, že každý, kto ňu len pozná, tam ide za tebou, daj, aby i o mne vedeli, že som sa dal úplne do tvojich služieb. »Za zákon ulož mi, ó, Pane, cestu svojich nariadení: a budem tvoj zákon skúmať a zachovávať ho z celého svojho srdca. Veď ma chodníkom svojich prikázaní, lebo si toho žiadam... Túžim po príkazoch tvojich: spravodlivosťou svojou obživ ma.«⁽¹⁰⁾

(⁹) Jn 12, 25.

(¹⁰) Z 118, 33—40.

Dvanásťročný Ježiš v chráme IV.

Prípravné cvičenia ako v predošlom rozjímaní.

1. Význam tej udalosti

V 760. roku od založenia Ríma, v siedmom roku sedemročného cyklu, keď sviatok »Paschach« svätili s väčšou slávou ako inokedy, vykonal Ježiš svoju prvú oficiálnu púť do Jeruzalema na slávnosť, ktorá sa vtedy, podľa dnešného kalendára konala v čase od 25. apríla do 1. mája.

Židia už boli netrpezliví v očakávaní Mesiáša, takže už aj vystúpenie ľžimesiáša Judu vzbudilo neobyčajný rozruch, ba priamo revolúciu, takže svetská vrchnosť bola nútená zakročiť ozbrojenou mocou. Ľud je ešte pod dojmom týchto udalostí. Rímska vláda slúčila práve z politických príčin Pereu s Judskom, čo vzbudilo tiež rozhorčenie a zväčšilo túžbu po Mesiášovi-Osloboditeľovi.

Také, hľa, bolo pozadie Ježišovej prvej púti do Jeruzalema. Ježiš chcel urobiť jasno v tej veci, chcel, aby boli v tej veci na-

čisto aspoň kňazi. Preto vydáva svedectvo, že je on poslom Božím, preto v ňom vzplánu — aspoň na krátko — vykupiteľské poslanie. Zjavuje sa v chráme ako budúci učiteľ a starí, priamo zbožňovaní učitelia zostupujú s katedry, aby svoje miesto prepustili Ježišovi... Synagoga sa už rúca, brieždi sa ráno kresťanstva.

Slovami: »Či ste nevedeli, že mám byť vo veciach svojho Otca«⁽¹⁾ jasne sa osvedčuje o svojom poslaní. Pred týmto poslaním všetko ustupuje, ešte aj láska k rodičom. »Kto viac miluje otca alebo matku ako mňa, nie je ma hoden.«⁽²⁾ Pre svoje poslanie obetuje Ježiš všetko, ponecháva si iba nezávislosť srdca a oddanosť k Otcovi.

2. Ako ide Ježiš za svojím poslaním?

V rozjímaní o Ježišovom živote v Nazarete videli sme ho na ceste každodenného života, na ceste prikázaní. Teraz však Ježiš akoby bol porušil poslušnosť. 12-ročné dieťa opúšťa rodičov bez toho, aby o tom vedeli, nesmierne ich tým zarmúti a keď

⁽¹⁾ Lk 2, 49.

⁽²⁾ Mt 10, 37.

ho rodičia konečne nájdu, ani sa veľmi neospravedľňuje: »Či ste nevedeli, že mám byť vo veciach svojho Otca?«⁽³⁾

Tými slovami nás Ježiš upozorňuje, že pre pravé povolanie máme všetko obetovať. Týmto vyvracia dôvody, ktorými na naše povolanie často útočia.

a) Kedy ide Ježiš za svojím povolaním? Vo veku 12 rokov, vo veku mladosti. Robí tak preto, lebo práve voľba povolania je najdôležitejšou úlohou mladíka. Keď Ježiš vedel urobiť tento krok vo veku 12 rokov, prečo by nemohol vstúpiť do rehole mladík 16 alebo 18-ročný? Prečo by mal čakať tak dlho, kým mu perlu povolania nevezme svet, telo, alebo diabol? I povolanie má svoj čas.

b) Ježišovo povolanie je celkom nezvyklé a mimoriadne. Dáva mu vznešenú úlohu: Má sa ako dieťa osvedčiť o Bohu, o svojom Otcovi a roztrhať tak putá, ktoré ho viažu k radosti rodinného života. Musí zanechať všetko a celkom sa zasvätiť Bohu.

c) Ježiš ide za povolaním bez váhania, odhodlane a veľkodušne. Nedbá, že je to

⁽³⁾ Lk 2, 49.

obetou nie iba pre neho, ale i pre rodičov, lebo vie, že táto ich obeta iba zväčšuje ich zásluhy a večnú odmenu.

3. Ponaučenie

Keď nás Boh ponechal na ceste života, v jednoduchej práci nazaretského rodinného života, nemáme si čo sťažovať. Ježiš nám bol i v tomto príkladem: tak žil plných 30 rokov.

Majme však vždy v úcte aj vyššie povolanie cirkevné či rehoľné, v ktorom sa veriaci zaviazali sľubom, že okrem prikázaní zachovajú tiež evanjeliové rady.⁽⁴⁾ Podporujme preto, ako len môžeme, povolanie radou a modlitbou, staňme sa tak účastníkmi dobrých skutkov a modlitieb povolaných. I o rodičoch, zriekajúcich sa svojich detí v prospech Boha, platia slová evanjelia: »Každý, kto opustí (odovzdá) deti pre moje meno, stonásobne viac (duševnej útechy) dostane a obsiahne život večný.«⁽⁵⁾ Kto dáva tak veľkodušnému a bohatému pánovi, akým je Pán Boh, toho Boh určite odmení. Gróf Ferdinand

(4) Srovn. Kn 4, 37.

(5) Mt 19, 29.

Gonzaga nemálo sa naplakal a nemálo vytrpel, keď sa zriekol svojho jediného syna a dediča Alojza. A či obanoval? Veď práve Alojz urobil jeho rodinu známou na celom svete, keď sa stal patrónom mládeže. To isté možno povedať i o rodičoch sv. Jána Berchmansa, ktorí — ako chudobní remeselníci — tým, že svojmu jedinému synovi povolili vstúpiť do kláštora, zriekli sa jedinej opory. Otec sv. Terezky dobre vedel, čo znamená taká obeta a deň zasvätenia jeho dcéry Ježišovi bol mu sviatkom najradostnejším.

I my, ktorí sme boli povolaní do rehole, máme sa za svoje povolanie poďakovať. Lebo dar povolania je — okrem daru viery — najvyšším darom od Boha. Nezabúdajme však, že povolanie samo ešte nestačí, je iba prostriedkom pre získanie dokonalosti a zväčšuje iba našu zodpovednosť pred Bohom. Smutné by bolo, keby naši rodičia, ktorým naše povolanie prišlo azda tak draho, v deň Súdu videli, že toto povolanie bolo nám pre našu lenivosť a nedbalosť iba na skazu. Či by nám potom nebolo lepšie ostať vo svete a vytrvať iba pri zachovávaní prikázaní?

Rozhovor s Pánom. Prosím od neho vytrvalosť v povolání, aby som vytrval a dosiahol tak dokonalosti.

Urobím tiež predsavzatie, že sa v niečom polepším, že sa vyvarujem všetkého, čo by mohlo ohroziť moje povolanie.

STREDA

XXV.

Ježiš sa lúči s Matkou.

Panna Mária dobre vedela, že nemôže mať Ježiša stále pri sebe. Vedela, že Ježišova vykupiteľská práca presahuje rámec rodinného života.

Bola už vdovou a iste sa neraz pýtala v duchu, aké plány má s ňou Všemohúci, až ju raz Ježiš opustí. I Ježiš myslel na to často a pripravoval ju na rozlúčku.

Matka — povedal — ty vieš dobre, načo som prišiel na svet: aby som obnovil kráľovstvo môjho Otca, aby som učenie s neba rozšíril na zemi. Nemôžem byť preto stále s tebou. Útechou nech ti je myšlienka, že svojou obeťou poslúžiš môjmu.

dielu. Opustím ťa z vôle môjho Otca. Keď sa s tým uspokojíš, podelíš sa so mnou v práci i odmene.

— Až ja odídem, najlepšie bude, keď sa presťahuješ k príbuzným: Nebudeš sa cítiť tak opustenou. Náradie a materiál predáme a z nájomného, čo dostaneš za domček, akosi len vyžiješ.

— Ale syn môj, myslí aj na seba. I tebe sa zídu nejaké groše.

— O to sa nestaraj. O mňa sa už postará Otec.

Zmienka o blížiacej sa rozlúčke bola Márii ranou do srdca. Aby však nezarmútila Syna, nedala to nijako najavo.

— Vieš dobre — odpovedala — že ja sa oddám úplne do vôle Otcovej. O mňa sa teda nestaraj. Ja budem dosť silná a ty len choď: ja ťa budem sprevádzať modlitbou a láskou vo všetkom konaní.

Vec vyšla čoskoro najavo. V Nazarete hovorili iba o tom, že Jozefov syn Ježiš zanecháva remeslo, predáva nástroje. Je to, vraj, dobrodruh, inde sa chce uchytiť.

Nie je to od neho pekné — hovoria — že ako jediné dieťa opúšťa matku, ktorá okrem neho nemá nijakej opory.

Iní sa ho priamo vypytujú, aké má plány. Ale Ježiš odpovedá vyhýbavo. Nepôjde ďaleko, však sa to dozviete.

Potom Ježiš poobchádzal príbuzných, aby boli matke vo všetkom nápomocní, aby ju potešili.

*

Jedného jesenného popoludnia sedí Ježiš pri stole s Máriou. Večerajú. Ježiš ide zajtra k rieke Jordánu, aby sa na svoje verejné účinkovanie náležite pripravil. Mária počúva.

— Pôjdem k Jánovi, ktorý mi už pripravuje cestu. Urobím mu radosť, príjmem od neho krst pokánia. Potom sa utiahnem do púšte... Sprevádzaj ma tam v duchu!... Potom si vyberiem učeníkov a neskôršie ti ich aj predstavím. To bude radosť!

Bola to pre Máriu nemalá útecha.

Po večeri Mária pripravila Ježišovi oblek na cestu. Ráno ešte spoločne poraňajkovali, Mária zabalila niečo jedla na cestu, trocha chleba a ryby. V poslednom okamihu, aby to nemohol vrátiť, dala mu aj peniaze.

Lúčia sa so slzami v očiach. Ježiš sa nakláňa k Matke a šepká jej čosi do ucha. Azda jej povedal: »Nech sa vám srdce nestrahuje! . . . Pokoj vám zanechávam!«⁽¹⁾

Mária ho odprevadila až na koniec sva-hu, potom sa vrátila. Keď sa rozišli, už sa viac neobzreli: Každý išiel svojou cestou...

Za Máriou zavrely sa dvere nazaretského domčeku. Teraz je už naozaj samotná. Treba jej posily, musí sa posilniť, modlí sa, lebo veľkú obeť umožní len viera a modlitba. A lúčenie bolo veru ťažkou obeťou. V evanjeliu sa o tom, pravda, nehovorí, je to však tak samozrejmé, že toto lúčenie právom pokladáme za jednu zo siedmich bolestí Bohorodičky.

Ludský rozum takú bolesť ťažko si vie predstaviť. Veď tu nie iba mať sa lúči so synom, ale i duša sa lúči s Bohom, ktorý teraz odchádza. Veď i nám nie raz, hoci vieme, že nás Boh celkom nenechal, ako je ťažko na duši, keď necítíme bezprostrednú blízkosť Boha . . .

V duši Panny Márie ostala priepasť — pocit hroznej opustenosti. Niečo podobné—

(1) Jn 14, 1., 27.

ho by mal cítiť rehoľník, keď je nútený opustiť kláštor a žiť v dome, kde nie je Oltárnej sviatosti. Mária však netrpela iba preto, že Ježiš odišiel, trápila ju aj úzkosť: Čo bude s Ježišom, kto sa oň postará?

Mária tak pretrpela všetko, čo za nás trpeli rodičia. Ale blažení rodičia, ktorí — tak ako Mária — sverili dieťa Bohu a v modlitbe hľadajú útechu.

Poprosme Mať Božiu, aby pre našich rodičov vyprosila toto odovzdanie sa do vôle Božej, preddavok to nebeskej ich odmeny.

*

Trpela Mária, trpel však i Ježiš; Ježiša trápila okrem toho ešte sústrasť s Máriou. Ale Ježiš sa rozhodol, že ten horký kalich vypije za nás do dna. Nám nechal iba niekoľko kvapák, ktoré nám osladil vlastným príkladom.

Ježiš vybojoval tvrdý boj, boj, ktorý musí vybojovať každý, kto sa lúči s rodinou alebo i vlastou preto, lebo sa rozhodol, že chce žiť podľa rád evanjeliových. Túto obeť priniesol Ježiš za najťažších okolností: Musel zanechať Mať — vdovu, ktorej bol jediným dieťaťom.

Kiež by ten príklad neostal neplodný. Chráňme sa, aby sme raz prinesenú obeť neodvolali len preto, aby sme roztrhané rodinné sväzky opäť nadviazali... Lebo zlý duch nemešká a predvedie nám nie jednu zámienku: že nám už rodičia zostarli, že ich treba ošetrovať, že už nemajú nijakej opory...

Čo máme vtedy robiť, o tom nech rozhodujú predstavení, predovšetkým duchovný otec. My buďme spokojní, konajme svoju povinnosť, lebo toto je tá najlepšia pomoc rodičom i vlastnej duši.

V rozhovore s Pánom a s Pannou Máriou upevňujeme svoje dojmy a predsavzatia. Poďakujme sa našim šľachetným rodičom, že za nás priniesli toľkú obeť. Veď prečo sa s nami rozlúčili, ak nie v záujme nášho spasenia a dokonalosti?

Vzbudíme v sebe ducha oddanosti Bohu, lebo to je základom každého napredovania.

Urobme predsavzatie, že — keď nás o to Boh požiada — vzdáme sa ochotne hocičoho, krem Boha, ešte i vlastného života.

XXVI.

Ježiš prišiel k Jánovi, aby sa mu dal pokrstiť.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Vtedy prišiel Ježiš z Galiley k Jánovi pri Jordáne, aby sa mu dal pokrstiť. Ale Ján mu odporoval a vravel: Ja by som sa mal dať tebe pokrstiť, a ty prichádzaš ku mne? Ježiš mu odpovedal: Nechaj to teraz! Lebo tak sa nám sluší splniť všetko, čo je správne. Tu ho pripustil. Keď bol Ježiš pokrstený, hneď vyšiel z vody. A hľa, otvorily sa mu nebesá, i videl Ducha Božieho, ktorý zostupoval ako holubica a prichádzal na neho. A hľa, z neba hovoril hlas: Toto je môj milý Syn, v ktorom sa mi zaľúbilo.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Písal sa asi rok 780 po založení Ríma. Je zima, podľa podania je práve 6. januára. Svätý Ján, vzhľadom na mierne podnebie neprestal krstiť: pokračuje v pripravovaní cesty Mesiášovi a krstí práve na miestach zázračného prechodu Izraela cez

⁽¹⁾ Mt 3, 13—17.

rieku, tam, kde je dnes Jordán asi 25 metrov široký.

Ježiš stojí v rade medzi ostatnými a čaká. Keď prišiel rad naňho, sostúpil do vody, sklonil pokorne hlavu, aby ho Ján pokrstil...

Tretie prípravné evičenie. Prosím si milosť od Boha, aby som Ježiša i v tomto tajomstve poznal, aby som si ho obľúbil a ochotne ho nasledoval v pokornom a ochotnom prinášaní obeti.

1. Prišiel k Jordánu.

Keď Ježiš opustil Nazaret, zamyslený kráčal rovinou Ezdrelon, bol však spokojný. Keď videl dedinu, vážne sa zamyslel. Pomyslel na duše, ktoré tam žily, ktoré tam trpely, ktoré ho — aj nevedomky — čakaly.

Áno, zaujímaly ho duše, len duše.

A Ježiš sa obrátil k nebu a modlil sa. Započal svoje dielo a kto by sa nezľakol tak ťažkej úlohy, ktorú treba vykonať so skromnými prostriedkami. Veď na prácu, akou je vykúpenie sveta má iba vôľu, chudobu, telo a schopnosť trpieť. Boh je však pri ňom a on sa potešuje s prorokom: »Pán mi dal výmluvný jazyk, aby som vedel slovom potešiť toho, kto je ustatý. Telo moje

som dal bijúcim a líca moje rúvajúcim: tváre svoje neodvrátil som od tých, ktorí ma tupili a na mňa pľuli. Pán Boh je spomocník môj.«⁽²⁾ Tieto slová nech nájdú ozvenu i vo mne hlavne vtedy, keď pôjde o voľbu povolania, keď sa vydám na cestu apoštolskú.

Ježiš došiel k rieke tak asi na cestu troch hodín od miesta, kde rieka opúšťa more Galilejské. Prešiel cez most na ľavý breh rieky a ďalej popri rieke k miestu, kde sv. Ján kázal. Tu sa nebadane zamiešal medzi ostatných, medzi pastierov a vojakov, medzi ľud, ako taký, ktorý je na pokánie práve tak odkázaný, ako oni. A čaká . . .

2. Ježiš prijíma krst pokánia.

Svätý Ján Krstiteľ Ježiša ešte osobne nepoznal. »Ani ja som ho najsamprv nepoznal«⁽³⁾ hovorí. Od detstva žil v púšti a tak sa pripravoval na svoje budúce povolanie. Najviac ak od matky počul azda niečo o svojom veľkom príbuznom v Nazarete.

⁽²⁾ Iz 50, 4—6.

⁽³⁾ Jn 1, 31.

Keď však zbadal Ježiša, ihneď ho poznáva a pokorne sa vyhovára: »Ja by som sa mal dať tebe pokrstiť.«⁽⁴⁾ A jeho pokora bola Spasiteľovi veľmi milá: »Nechaj to teraz! Lebo tak sa nám sluší splniť všetko, čo je správne.«⁽⁵⁾

A Duchom Svätým osvietený duch Jánov pochopil: Ježiš chce dať príklad pokory a poslušnosti a Jánov krst má byť symbolom toho druhého krstu Duchom Svätým a ohňom.«⁽⁶⁾

Ježiš odložil vrchný šat, vstúpil do vody, aby ho Ján pokrstil. Tieto pamätné chvíle naplnily Jána večnou vďačnosťou. To asi cíti kňaz, keď vidí pri konsekrácii Ježiša tak poníženého, alebo keď sa u neho duše, od neho omnoho svätejšie svedávajú... Povinnosť však treba vykonať, ako ju vykonal svätý Ján Krstiteľ.

A ešte jedno. Buďme pri tom skromní a pokorní; neodŕahujme sa však z prílišnej skromnosti, ak nás chcú vyznamenať. Buďme úprimní i vtedy. Skromosť nech nám nie je nikdy na prekážku v konaní svojich povinností; nezanedbávajme zo

⁽⁴⁾ Mt 3, 14.

⁽⁵⁾ Lk 3, 16.

⁽⁶⁾ Mt 3, 15.

samej skromnosti dobrú vec, aby sme nepadli do pokušenia pýchy. Dobré treba vykonať a pokušenie odohnať vzbudením dobrého úmyslu.

3. Ponaučenia.

a) Tým, že sa dal pokrstiť, učí nás Ježiš: pokore a pukazuje na to, že každá apoštolská činnosť môže sa zakladať iba na skromnosti.

Keby sme sa raz pri prechádzke po brehu rieky stretli s Pánom Ježišom, iste by sme sa ho opýtali: Začneš už s učením? — Nie ešte, odpovedal by nám Ježiš. Zatiaľ ešte neučím slovom, iba príkladom. Idem k Jánovi, aby ma pokrstil.

— Ale, učiteľu, veď sa tým ponížiš, si predsa ďaleko od Jána. Ani sa nepatrí, aby si skláňal hlavu pred ním, človekom. Bolo by to na škodu i tvojej budúcej apoštolskej činnosti. Všetci si pomyslia, že si tak hriešny ako ostatní.

A na to Ježiš odpovedá, ako kedysi Petrovi: »Teraz ešte nechápeš, čo robím, ale potom pochopíš.«⁽⁷⁾ »Čo pozostalo, zapustí dolu korene a vydá ovocie hore.«⁽⁸⁾ U nie-

⁽⁷⁾ Jn 13, 7.

⁽⁸⁾ Iz 37, 31.

koľkých mi azda poklesne autorita, ale príklad pokory, ktorý tak dávam každému, kto ma chce nasledovať, všetko vynahradí.

b) Ježiš chcel tiež odmeniť Jána za jeho skromnosť a nezištnosť. Ján žil od detstva v púšti, jeho prísnosť života bola známa každému a jeho slovo prijímali ako slovo Božie. I v synagoge ho spomínajú len s úctou. Vidia v ňom proroka, predchodcu Mesiáša, ba mnohí myslia, že je Mesiášom. Jeho učeníci išli by za ním i do ohňa. Popularitu, ktorá nám tak často lichotí, Ján je však hotový ihneď obetovať. Je ochotný urobiť všetko, aby sa Ježiš skrze neho povzniesol: »On sa musí zveľaďovať, mňa však musí ubúdať.«⁽⁹⁾ Ján si naozaj zaslúžil, aby mu Ježiš osobne oznámil svoj príchod, aby mu bolo zázrakom oznámené, že krstí Syna Božieho. Hľa, aký veľkodušný je Pán Boh. Nik ho v tom neprekoná. Kto dáva Bohu, kto sa za Boha obetuje, toho Boh určite odmení.

Aká to bola útecha pre Jána! Odmenila ho bohate za všetky pôsty a modlitby, za všetko strádanie, za všetku jeho prácu. Po-

(9) Jn 3, 30.

(10) 3. qu 66 a. 2.

krstil Mesiáša! A okrem toho, ako sa domnieva sv. Tomáš,⁽¹⁰⁾ vtedy založil Ježiš krst ohňom Ducha Svätého a prvého pokrstil sv. Jána. Aká to milosť, aká útecha! I Ján už mohol povedať, ako kedysi Simeon: »Teraz prepustíš, Pane, svojho sluhu, podľa svojho slova v pokoji, lebo moje oči uvideli tvoju Spásu.«⁽¹¹⁾

Na to máme myslieť vtedy, keď sa máme obetovať, zrieť sa svojej obľúbenej práce, aby sme sa zapojili do kolektíva, keď máme ustúpiť, keď sme s Jánom siali, úrodu však soberie **druhý**...

Zásluha ostane a Ježišovo uznanie všetko nám nahradí.

Rozhovor s Pánom a so sv. Jánom. Daj mi, Pane Ježišu, pokorné a nezištné srdce, ktoré by bolo hotové zrieť sa pre teba všetkého, ktoré by ti všetko ochotne obetovalo. Daj, aby som sa na prijatie sviatostí, menovite sviatosti pokánia, pokorne pripravil, aby som z nich načerpal toľko sily a takú útechu, akej sa dostalo Jánovi.

⁽¹¹⁾ Lk 2, 29.

XXVII.

Po pokrstení Ježiša.

Prvé prípravné cvičenie ako v predošlom rozjimaní.

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Keď bol Ježiš pokrstený, hneď vyšiel z vody a dlho sa modlil. Tu niečo náhle zahučalo, s neba sa spustil mrak ani brána nebeská a osvietil Ježiša i všetkých okolo neho. V ohnisku tejto nebeskej žiary stál Ježiš a nad ním sa zjavila holubica. Duch Svätý. »A, hľa, s neba hovoril hlas: Toto je môj Syn, v ktorom sa mi zaľúbilo.«⁽¹⁾

Ľudia sa naľakali, časť sa ich rozbehla, a iní, medzi nimi i Ján, popadali na zem.

Len Ježiš bol spokojný.

Zatiaľ, čo ľudia začali prichádzať k sebe a pýtali sa, čo sa vlastne stalo, Ježiš vstal a odišiel smerom k Jerichu.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby mi dal dobre sa pripraviť na prijatie darov Ducha Svätého.

⁽¹⁾ Mt 3, 17.

Podľa sv. evanjelia »Ježiš, keď bol pokrstený, hneď vyšiel z vody«⁽²⁾ a podľa Lukáša »kým sa modlil, otvorilo sa nebo . . . a s neba sa ozval hlas: Ty si môj Syn milovaný, v tebe sa mi zaľúbilo«⁽³⁾

To znamená, že iba modlitba otvára nebo, iba ona prináša požehnanie Otca nebeského ako aj útechu Ducha Svätého.

I svätý Peter, keď »vystúpil na strechu modliť sa«,⁽⁴⁾ »videl otvorené nebo«⁽⁵⁾ Keď apoštoli »zotrúvali jednomyseľne na modlitbách . . . zaznel s neba hukot« a »všetkých naplnil Duch Svätý«⁽⁶⁾

Je to aj samozrejmé, lebo »modlitba pokorného preráža oblaky«,⁽⁷⁾ modlitba je všemocná. A to, že sa Ježiš po svojom pokrstení modlil, poukazuje na to, že na milosť božiu, ktorú predovšetkým v sviatostiach dostávame, modlitbou sa máme pripraviť. Modlitba vzbudí v nás ľútosť za hriechy ako aj silné predsavzatie, že viac

(2) Mt 3, 16.

(3) Lk 3, 21—22.

(4) Sk 10, 9.

(5) Sk 10, 11.

(6) Sk 1, 14; 2, 2—4.

(7) Sir 35, 21.

nezhrešíme, čo je z hlavných podmienok odpustenia hriechov. Modlitbou sa pripravíme na sväté prijímanie, pri ktorom sa »otvára nebo«.

2. Otvorilo sa nebo.

Podľa sv. Matúša »otvorily sa mu nebesá«. Teda jemu, pre neho, na jeho česť a slávu. To poukazuje tiež na to, že Ježiš, »druhý človek s nebies«,⁽⁸⁾ druhý Adam, čo prišiel s neba, čo videl a vidí Otca, »ktorý je v lone Otcovom, sám to zvestoval«.⁽⁹⁾

Poslanie Pána Ježiša je tým jasne overené, naša nádej je oprávnená, lebo »naša vlasť je v nebesiach«.⁽¹⁰⁾ Buďme preto svojím chovaním a rečou nie »na obraz toho zemskeho«, ale »na obraz toho nebeskeho«.⁽¹¹⁾

3. Duch Svätý ako holubica.

Duch Svätý sostúpil s neba v podobe holubice, aby tak zvláštnym spôsobom oslávil Krista. Ježiš prišiel medzi hrieš-

⁽⁸⁾ 1 Kor 15, 48.

⁽¹⁰⁾ Fil 3, 20.

⁽⁹⁾ Jn 1, 19.

⁽¹¹⁾ 1 Kor 15, 49.

nych, sám ním ale nebol. Dal sa pokrstiť Jánovi, i keď nemal škvrny hriechu. Podľa Papiniho »prišiel s prostotou čistých medzi nečistých, so silou nevinných medzi hriešnych, s rozhodnosťou zdravých medzi nemocných. U Krista nemožno hovoriť o pokání. Jeho prvé slová znejú tak ako posledné: vychodia z prameňa čistého, v ktorom niet nečistoty. Reč jeho je stále jednako jasná a rozhodná, z jeho hlasu necítiš skazené víno slastí, niet na ňom stopy po pokání, jeho pohľad, úsmev a myšlienky sú ako kryštál, jasné, nie však ako nebo po búrke.« (Papini, Život Kristov.)

Je »svätý, nevinný, nepoškvrnený, bez hriechu, povýšený nad nebesá, ktorý nemusí ako veľkňazi deň po deň prinášať obetu najprv za svoje hriechy«.(12)

K Jánovi neprišiel na pokánie, prišiel sa pokrstiť, aby tak naznačil, že chce zmrieť pre seba v našom mene, aby v nás vstal zmŕtvych.

Holubica, v podobe ktorej sa Duch Svätý zjavil, znamená, ako kedysi holubica Noemova, že »vody so zeme zmizly«, (13)

(12) Žid 7, 26—27.

(13) Gen 8, 11.

nik sa už nemusí utopiť. Holubica je ďalej symbolom krotkosti, čistoty a nevinnosti, čnosti tých ľudí, čo sa znovuzrodili »z vody a Ducha Svätého«.(¹⁴)

4. Sviatosť krstu.

Jánov krst nebol sviatosťou, pripomínal iba potrebu pokánia a očistenia, bol iba prípravou Kristom založenej sviatosti krstu a predobrazom tejto sviatosti.

Pri krste sa po umytí otvára nebo, predstavuje sa Najsvätejšia Trojica, prejavuje sa moc Ducha Svätého a ozýva sa hlas z neba: »Toto je môj syn, v ktorom sa mi zaľúbilo.«(¹⁵) A tým je o krste všetko povedané. Buďme povďační za dobrodenia, ktorých sa nám pri krste od Boha dostalo. Krstom sme sa stali členmi Kristovej Cirkvi, krst nám umožnil prijímať sviatosť, krstom nám bol odpustený dedičný, prípadne aj iné hriechy, pri krste sa nám »otvorily nebesá«(¹⁶) a ubytoval sa v nás Duch Svätý. »Neviete azda, že ste chrámom Božím a Duch Boží prebýva vo vás?«(¹⁷)

(¹⁴) Jn 3, 5.

(¹⁶) Mt 3, 16.

(¹⁵) Mt 3, 17.

(¹⁷) 1 Kor 3, 16.

A Duch Svätý neprichádza nikdy s holými rukami. Zaseje v duši milosť, zaštepí čnosti, vieru, lásku a nádej. Duch Svätý nám prinesie svoje dary, ktoré nám umožnia kresťanský život. Sviatosťou krstu dostáva sa človek do stavu, v akom bol — až na nesmrteľnosť a náklonnosť k hriechu — pôvodne v raji. Tieto dve vlastnosti Boh nám zatiaľ — v náš prospech — odoprel, lebo iba boj s pokušením a smrť z nás vie urobiť hrdinov, len tak možno získať korunu večnej slávy.

Nie div teda, keď **Ludvík IX.** často pokľakol a dlho sa modlieval v hradnej kaplnke pred krstiteľnicou, v ktorej bol ako dieťa pokrstený, kde sa mu dostalo toľkých milostí. Táto kaplnka bola mu preto drahšia, než katedrála, kde bol korunovaný . . .

Rozhovor s Pánom. Poďakujem sa mu za dar svätého krstu a obnovím sľub, daný za mňa pri krste.

Modlitbou pútnika **Geramba** pri rieke **Jordán** dokončím toto rozjímanie takto:

Všemohúci, dobrotivý a milosrdný Bože, obnovujem na mieste, kde bol Ježiš, Syn Boží a Spasiteľ sveta pokrstený, svoj krstný sľub: Odriekam sa satanáša i všetkých skutkov jeho i všetkej pýchy jeho

a zasväcujem sa iba tebe. Chcem ťa milovať, chcem ti slúžiť do posledného dychu.

Urobím nakoniec predsavzatie, že sa dnes účinne sprotivím duchu sveta, ktorý je aj duchom satanáša a aspoň v niečom sa premôžem.

SOBOTA.

XXVIII.

Pôst a pokúšanie Pána I.

(Podľa Meschlera.)

1. Ježiš na púšti.

Po pokrstení v Jordáne Ježiš prešiel na druhý breh rieky a odobral sa na púšť.

Prešiel okolo Galgaly, okolo Jericha, medzi palmami, hroznom a figovníkmi a tak došiel na púšť, rozprestierajúcu sa na úpäti hory Kvarantania.

V tejto vápencovej hore je plno jaskýň, do ktorých sa uťahovali pustovníci. Ježiš vyšiel na horu tak vysoko, ako len mohol, keď vystupoval od východu, lebo dosiahnuť vrcholu bolo možné iba po západnom

svahu, a utiahol sa v jaskyni. V jaskyni, ktorú si podľa podania Ježiš vybral, udržuujú veriaci i teraz večné svetlo. Okolie jaskyne je veľmi divoké, je to samá skala, samá priepasť. S hory vidno aj Mŕtve more. Sem nik nechodí, chodili sem iba tí, čo sa tu kajali. Chodil sem svätý Ján Krstiteľ i prorok Eliáš. Teraz iba niektorí Abesínci trávia tu pôstny čas.

Rastlín je tu málo, zvierat ešte menej, najviac ak nejaké jašterice alebo líšky. Len v noci vychodia šakaly.

Na pokánie je to miesto akoby stvorené, hlavne v novembri, teda v čase, keď sa sem Ježiš vybral. Veľká zima tu síce nie je, ale prežiť tu, vo výške asi 1500 stôp, v nezariadenej jaskyni celých 40 dní postačí na vyskúšanie trpezlivosti a vytrvalosti.

A Ježiš tu po dobu 40 dní a 40 nocí nejedol ani nepil. Eliášovi, ktorý tu žil azda na brehu rieky Karith, posielal Boh každý deň kus mäsa a chleba.⁽¹⁾ Ale Ježiš sa zdržiaval všetkého. Predsa však nebol hladný ani smädný. Iba na konci pocítil hlad a vyčerpanosť.

⁽¹⁾ 3 Kr 17, 6.

Čo robil Ježiš v tejto samote na púšti? Okrem času, venovaného spánku, stále sa modlil. Hovoril s Otcom, s Duchom Svätým, ktorý ho sem vyviedol. Pri modlitbe si vždy kľakol, rozprestrel ruky, tak asi, ako neskoršie v záhrade Getsemanskej, hoci táto modlitba nebola tak bolestná, ako getsemanská. Díval sa do budúcnosti, videl dejiny Cirkvi, videl tragédie, videl každého, i mňa. Modlil sa za každého, predovšetkým za apoštolov, za ich následníkov a spolupracovníkov, za Židov, za celé ľudstvo. Predvídal i vlastný svoj osud a veľkodušne ho prijal. To všetko je shrnuté v jeho modlitbe, v modlitbe Pánovej. Modlil sa »Otče náš« každý deň. Tak nám získal silu a milosti, tak založil pokladnicu milosti, z ktorej Cirkev čerpá i dodnes.

3. Pokušenia.

Sprevádzal ho Duch Svätý, aby ho posilňoval; prišiel s ním však aj satanáš, ktorý sa pokúša o každú dušu a predovšetkým o duše v samote. Už dlho sa díval na Ježiša, ale jeho skutky boli tak dokonalé.

že o tie nijako nemohol zavadiť. Lebo najlepšou príležitosťou pre pokušiteľa sú naše chyby a nedostatky.

Satanáš poprvý raz prišiel v noci v podobe pustovníka, keď sa Ježiš v jaskyni modlil. Prišiel s »radou«, aby, vraj, Ježiš nepreháňal, aby už prestal s tým zbytočne dlhým pôstom. Priniesol kamene, podobné chlebam, aby ich, vraj, Ježiš premenil zázrakom: »Ak si Syn Boží, povedz, aby sa z týchto kameňov staly chleby.«⁽²⁾ Ježiš vedel, s kým má do činenia, preto sa na pokušiteľa ani len nepozrel a odpovedal: »Nielen samým chlebom sa živí človek, ale každým slovom, čo vychádza z úst Božích«,⁽³⁾ čo podľa pôvodného textu znamená: Boh, ktorý našich Otcov nakrmil mannou, i mňa by mohol nakrímiť.

Druhý raz prišiel Satan ako prorok Eliáš. Predstavil sa ako prorok, vzal Pána do mesta a postavil ho na hradbu chrámu. Teraz pokúša Ježiša na to, aby sa spustil s výšky a tak aby sa predstavil kňazom a ľudu. Dovoľáva sa dokonca aj sv. Písma: »Svojim anjelom prikázal o tebe,

⁽²⁾ Mt 4, 3.

⁽³⁾ Mt 4, 4.

aby ťa vzali na ruky, že by si nenarazil svoju nohu o kameň!«⁽⁴⁾

Ale i Ježiš sa odvolal na sv. Písmo: »No napísané je i tak: Nepokúšaj svojho Pána Boha!«⁽⁵⁾ a rozkázal diablovi, aby ho odniesol zpät do jaskyne. Diabol by ho bol po ceste iste rád upustil, aby sa dolámал, na to však nemal moci.

Tretí raz sa zjavil pokušiteľ ako svet-ský panovník a ako taký vyviedol Ježiša na horu, pravdepodobne na vrchol hory, na úpätí ktorej bola Ježišova jaskyňa, aby mu ukázal svoje kráľovstvo. Pokušiteľ vyčaroval pred Ježišom všetko, čo len svet môže dať a všetko mu ponúkol s podmienkou, že mu Ježiš dá dušu: »Toto všetko ti dám, ak padneš a budeš sa mi klaňať.«⁽⁶⁾ Ale Spasiteľ ho odmieta slovami: »Odstúp odo mňa satan! Lebo napísané je: Pánu Bohu svojmu sa klaňaj a jemu jedine božskú poctu vzdávaj.«⁽⁷⁾ Satan nato odchádza a prichádzajú anjeli, aby Ježiša odniesli do jaskyne, aby mu posluhovali. I Panna Mária bola svojím duševným zrakom prítomná na tejto milej slávnosti, kto-

⁽⁴⁾ Mt 4, 6.

⁽⁶⁾ Mt 4, 9.

⁽⁵⁾ Mt 4, 7.

⁽⁷⁾ Mt 4, 10.

rá bola Ježišovi odmenou za pôst ako aj za stálosť v odpore pokušeniam.

4. Ponaučenia.

Boj s pokušiteľom dokončil Ježiš víťazne. Inakšie to ani nemohlo byť. Pán Boh dovolil, aby sa pokušiteľ i o Ježiša pokúsil. Pokušenie je teda ešte nie zlo a keď ho premôžem, nie je mi na škodu. Toto si máme dobre zapamätať.

Pokušenie je tiež »stvorenie«, je ono účinkom stvorenia a preto, ako všetko stvorené, i pokušenie môžeme využiť na svoje dobro.

Na čo je pokušenie dobré?

Každé pokušenie je nám príležitosťou na čnosť; preto je pokušenie dobré. Kto s pokušením bojuje a kto ho premôže, u toho pokušenie zväčšuje posväcujúcu milosť a pokúšaný stáva sa tak podobnejším Bohu. Preto je pokušenie dobré.

Každé pokušenie zväčšuje našu odmenu, je teda dobré.

Aký to nádherný pohľad pre všetkých obyvateľov neba, vidieť súboj slabého človeka so silným satanom, vidieť, že slabý

v nerovnom boji víťazí... Milosť Božia pomáha slabšiemu a slabší víťazí...

Rozhovor s Pánom vykonáme azda slovami: »Otče náš! ... neuvoď nás do pokušenia!« alebo podľa francúzskeho textu: »Nedaj nám padnúť v pokušení!« »Najsvätejšie Srdce Ježišovo, dúfam v tebe.«

NEDELA DEVIATNIK.

XXIX.

Pôst a pokúšanie Pána II.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia:
»Vtedy Duch vyviedol Ježiša na púšť, aby ho diabol pokúšal. Postil sa štyridsať dní a štyridsať nocí a potom pocítil hlad. Vtedy pristúpil k nemu pokušiteľ a povedal mu: Ak si Syn Boží, povedz, aby sa z týchto kameňov staly chleby. Ale on mu odpovedal: Nielen samým chlebom je živý človek, ale každým slovom, čo vychádza z úst Božích. Potom ho vzal diabol do svätého mesta, postavil ho na hradbu chrámu a povedal mu: Ak si Syn Boží, shoď sa, lebo napísané je: Svojim anjelom prikázal o tebe, aby

ta vzaly na ruky, že by si neurazil svoju nohu o kameň. Ale Ježiš povedal: No napísané je i tak: Nepokúšaj svojho Pána Boha! — A znova ho vzal diabol na veľmi vysoký vrch, ukázal mu všetky kráľovstvá sveta a všetku ich slávu a povedal: Toto všetko ti dám, ak padneš a budeš sa mi klaňať. Vtedy mu povedal Ježiš: Odstúp odo mňa, satan! Lebo napísané je: Pánu Bohu svojmu sa klaňaj a jemu jedine božskú poctu vzdávaj! Vtedy ho opustil diabol a hľa, pristúpili anjeli, aby mu posluhovali.«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby mi dal silu v pokušení, aby som vždy zvíťazil.

1. Ježiš postil sa ako kajúcnik a modlil sa.

a) Prečo?

Aby dokázal, že na každú významnú prácu, a predovšetkým na prácu apoštolskú treba sa pripraviť kajúcnym životom a modlitbou.

⁽¹⁾ Mt 4, 1—11.

Lebo predpokladom apoštolského života je kajúcnosť a sebazaprenie. Prečo? Lebo také sú večné plány Božie. Podľa Albána Stolza ako je pravda, že svet bol vykúpený krvou Kristovou, tak môže byť spasený našou prácou. Kto má na starosti duše, nech sa za ne modlí, ale nech si nemyslí, že tým je už všetko hotové. Musí za ne aj obetovať.

b) Satan si nedá tak ľahko odobrať korisť. Treba mu ju odňať násilím: modlitbou a pôstom.

c) Apoštolská práca býva niekedy nebezpečná. A proti tomu nás chráni iba pôst a modlitba. Svätý Pavol a iní svätí pripojovali k tomu i bičovanie a iné skutky kajúcnosti: »Tvrdo si premáham telo a podrobujem si ho, aby som azda nebol zavrhnutý, hoci som iným kázal blaho-zvesť.«⁽²⁾

d) Ide o výstavbu Božieho kráľovstva; stálosti, vytrvalosti a odolnosti dá nám iba pôst a modlitba.

Preto začína Ježiš svoje účinkovanie pôstom a modlitbou. A Cirkev ho pocho-

⁽²⁾ 1 Kor 9, 27.

pila. Ide za svojím Učiteľom, postí sa 40 dní a modlí sa. A tieto veľké manévry pred Veľkou nocou bývajú naozaj úspešné. To sväté obdobie, pre ktoré je nedeľa Deviatnik akousi prípravou, znamená v živote Cirkvi novú jar. »Et reflorent omnia — A všetko znova vykvitne.«

2. Pokušenie.

Pokušenia, ktorými satan zaútočil na Ježiša v púšti, sú typické. Svedčia o dobrej znalosti ľudskej duše. Diabol sa naozaj vyzná v ľuďoch.

a) Keď ide o ľudí, ktorí chcú byť dokonalí, zaútočí na ich dôveru a veľkodušnosť. Chce ich urobiť malovernými: Ty to nevydržíš, skôr alebo neskôršie všetko beztak zanecháš. Škoda ti začínať, iba sa ti vysmejú...

Tak pokúšal i kajujúceho sa svätého Ignáca: Môžeš žiť ešte aspoň 40 rokov a nevydržíš. Ale svätý mu odpovedal: Kto vie, či sa musím kajať 40 rokov. Veď môžem byť ešte dnes mŕtvy... Dnes musím vydržať a zajtra, kto vie?

Nás tlačí najviac to, čo bolo, čo ešte nie je, a nie to, čo je. Kto by nežil ako svätec, ke-

by vedel, že ešte dnes zomrie? Jeden deň, to je nič. A, hľa, kto vie, či tento jeden deň nie je mi posledným?

b) Keď tak diabol nepochodil, zaútočil s opačnej strany: Neboj sa! Soskoč! Nič sa ti nestane. Anjel ťa zachráni...

Koľkí už padli v pokušení len preto, že precenili svoje sily. Mali vedieť, že ani vek, ani múdrosť, ba ani svätosť od hriechu nás nezachráni, ak nie je spojená s pokorou a opatrnosťou.

c) Ostatným trikom pokušiteľa je, že poukáže na svetské radosti a slasti. Proti tomu, čo dáva prísny život, postaví všetko, čo dáva sloboda, ľahkomyselnosť a smyselnosť. Všetko, čo za hriech dostaneš, je pred tebou, každému prístupné. A čo sľúbia čnosť, to je ďaleko, je také neurčité... Koľkí sa tak dostali do pasce. Satan je dobrý maliar. Život v kláštore maľuje na čierne, život vo svete ružovo. Hovorí o ružách, nie však o trní. A predsa koľkí vo svete závidia rehoľníkom kláštorový pokoj, pevnú nádej a priame cesty.

3. Ako sa správal Ježiš v pokušení?

a) Spokojne. Nerozčuľoval sa. A to je veľmi dôležité, lebo pokušiteľ nám nevidí

do duše, kým sa sami neprezradíme. Nedajme mu preto príležitosť na to, aby poznal, čo sa v nás za ten čas odohráva. Vo vojne je najhlavnejšie neprezradiť nepriateľovi svoje plány. Buďme teda veselej mysle, opovrhujeme pokušeľom, buďme k nemu ľahostajní. Svätí sa mu niekedy priamo vysmiali.

b) Postavme zásadu proti zásade, tak ako Ježiš na nesprávny citát z Písma sv. odpovedal citátom, ale správnym a priliehavým.

c) Nehľadáme pokušenie, ani ho nezanedbávajme. Bojujme s pokušením, obráťme sa k Bohu, buďme však spokojní. Keď zvíťazíme, tým väčšia bude naša odmena.

Rozhovor s Pánom. Prosíme, aby jeho správanie sa v pokušení bolo nám príkladom, aby nám dodalo sily a odhodlanosti v boji. A keď mi príde naozaj bojovať, obrátim sa k Bohu: »Pane, násilie trpím, zaujmi sa ma!«⁽³⁾

Ktorýsi vojvodca prvej svetovej vojny predpovedal: Víťazom bude ten, kto má silnejšie nervy. I v pokušení zvíťazí, kto

⁽³⁾ Iz 38, 14.

sa vie modliť a vytrvá. Urobím nakoniec predsavzatie, že budem konať vždy tak, ako som sa dnes naučil.

PONDELOK.

XXX.

Povolanie apoštolov I.

(Ján a Andrej.)

Prvé prípravné cvičenie. Spasiteľ si vyberá spolupracovníkov. Svojím múdрым a priateľským vystupovaním získava si priateľov a ctiteľov, medzi ktorými nájdú sa aj takí, čo sa k nemu celkom pridajú. Niektorých priamo volá. Zatiaľ ich ale necháva doma. Až neskôršie ich zavolá všetkých a 12-tich vyberie za svojich najbližších spolupracovníkov. Tých nazval apoštolmi. Ale i tých necháva predbežne doma, až potom ich zavolá do svojej spoločnosti.

V tomto rozjímaní, ako i v nasledujúcom, povieme si niečo o tom, ako boli jednotliví apoštolovia povolaní.

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Svätý Ján Krstiteľ stojí na brehu rieky. Okolo neho

ľudia, veriaci. Ján práve hovorí. Tu zrazu prestane a uprene pozerá do diaľky. Každý sa obrátil tým smerom. Po brehu sa blíži akýsi neznámy, veľmi milá a krásna postava. Ján prerušuje ticho: »Hľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta. To je ten, o ktorom som povedal: Po mne prichádza muž, ktorý ma predstihol, pretože bol prv než ja. Ani ja som ho najsamprv nepoznal, ale preto som prišiel, krstiac vodou, aby sa on stal známy ... Ten, čo ma poslal krstiť vodou, mi oznámil: Na koho uzrieš sostupovať Ducha a spočinúť na ňom, to je ten, ktorý bude krstiť Duchom Svätým. A ja som videl a dosvedčujem, že on je Syn Boží.«⁽¹⁾

Slová Jána Krstiteľa zapôsobili, predovšetkým však na Jána a Andreja. Keď sa to opakovalo i na druhý deň, Ján s Andrejom sa rozhodli, že nájdu spojenie s týmto mužom. Ján Krstiteľ proti tomu nič nemal, ba naopak, tešil sa.

Ján a Andrej pustili sa teda za Ježišom po rieke, nemali však odvahy, aby ho oslovili.

Ježiš, vediac o ich úmysloch, obrátil sa a priateľský sa ich opýtal: »Čo hľadáte? Povedali mu: Rabbi, čo v preklade znamená učiteľ, kde bývaš? Odpovedal im: Poďte a uvidíte! Išli teda, videli,

(¹) Jn 1, 29—34.

kde býva a zostali ten deň u neho. Toto sa stalo okolo desiatej⁽²⁾ t. j. podľa nášho času asi o 4. holine popoludní. Svätý Augustín k tomu poznamenáva: »Aký to bol slávny deň, aká to slávna noc! Čo všetko počuli tí dvaja od Pána Ježiša!« — Podobným zážitkom je pre nás noc, strávená s Eucharistickým Ježišom pri nočnej adorácii.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby som ho i v tomto tajomstve dobre poznal, aby som ho poľúbil a s nadšením nasledoval.

1. Svätý Ján Krstiteľ.

a) Jánova nezištnosť je obdivuhodná. Pred očami má iba slávu Božiu, záujem Mesiáša a dobro veriacich. Keď vidí, že jeho učeníci našli si väčšieho Učiteľa, nežiarili, že ho nechávajú, že idú za tým druhým. Necíti sa byť urazený, neprotiví sa, naopak, sám ich povzbudzuje. Dal tak príklad každému, kto sa dal na prácu apoštolskú: učiteľovi, vychovávateľovi i duchovnému vodcovi.

Nič sa tak neprotiví duchu Kristovmu, ako žiarlivosť a malichernosť.

⁽²⁾ Jn 1, 38—39.

b) Ján je ďalej múdry. Nebráni povolaniu, naopak, podporuje ho, ale nevnučuje. Povoláva iba Pán Boh. »Každá priesada, ktorú nesadil môj nebeský Otec, bude s koreňom vytrhnutá«,⁽³⁾ povedal neskôršie Ježiš. Ján svojich učeníkov s Ježišom iba soznamuje: hovorí o ňom s nadšením a želá si, aby si ho všetci obľúbili. Ostatné prenechá milosti a srdcu povolaných.

Tak má konať každý učiteľ, každý predstavený, ktorým záleží na tom, aby kráľovstvo Božie malo dosť robotníkov a Ježiš čo najviac nasledovníkov. Nikoho netreba nahovárať, stačí ho s Ježišom soznámiť a dobrá duša si ho i sama zamiluje. Lebo nie je možné, aby duša, ktorá Ježiša naozaj miluje, nešla za jeho volaním, keď ju Ježiš takým povolaním vyznamenal.

Ale všetko, čo je povolaniu na prekážku, divadlo, kino, tanečné zábavy atď., starostlivo treba odháňať, aby útlú ratolesť povolania nezahladili.

2. Ján a Andrej

Je poučné vidieť ochotu, s akou idú títo dvaja za povolaním. Kto vie, či by sa vô-

⁽³⁾ Mt 15, 13.

bec boli stali apoštolmi, keby sa neboli chytali prvej príležitosti. Kto vie, či by sa boli i druhý raz stretli s Ježišom? Tajomstvo povolania je podivuhodné a nevyspytateľné.

Ved' Ježiš mal možnosť urobiť Jána alebo Andreja z hocikoho. Preto hovorí sv. Bernard: »Dávam vždy pozor, aby Kristus neprešiel bez toho, aby som ho z nedbalosti alebo lenivosti nezbadal. Stále sa obávam, aby mi jeho povolanie na väčšiu dokonalosť neušlo.« Či žije táto obava i vo mne? Či si všímam každého znaku milosti? Či azda, keď vidím, že sa Kristus približuje, odvraciam hlavu, lebo som nespemný, bojím sa, že by som takú úlohu nesplnil? Boh je — na moje šťastie — trpezlivý, zaklope viac razy. Kiež by som mu vždy mohol povedať: »Tu som, lebo si ma volal. Hovor Pane, lebo počúva tvoj služobník.«⁽⁴⁾

3. Ježiš.

Všetko jeho konanie smeruje k tomu, získať si srdcia. Hľa, aký je blahosklonný ku kandidátom apoštolského úradu. Aký je milý a priateľský. Čaká ich, dáva sa

⁽⁴⁾ 1 Kor 3, 9.

s nimi do reči, dovolí, aby sa ho vypytovali, strávi s nimi celý deň a celú noc. Počína si vždy taktne.

Prečo?

Lebo dobrota je mu prirodzenosťou a tak si to žiadajú jeho cieľe. Ježiš vedel, že kto získal srdce, získal už človeka celého. Vedel, že potrebuje spolupracovníkov svedomitých v práci, na každú obeť pripravených. Lebo kandidát na úrad apoštolský je súčasne i kandidátom mučeníctva. Ježiš vedel, že nie je možné získavať ľudí bez lásky. Získava svojich spolupracovníkov láskou, aby aj oni získali láskou celý svet.

A učeníci to vycítili. Vedeli, že na toto Srdce môžu sa spoľahnúť.

Učme sa! Lebo všetkým nám bolo povedané: »Poďte za mnou a urobím vás rybármi ľudí.«⁽⁵⁾

Rozhovory s Pánom. Prosím si jemný sluch, aby som vždy počul hlas Pánov, i keby prešiel, ako »šumot tichého vetra«.⁽⁶⁾ A ďalej milujúcu, úslužnú dušu, aby som vedel milovať. Len tak budem môcť slúžiť Bohu a dušiam spoluveriacich. Hneď aj začnem...

⁽⁵⁾ Mt 4, 19.

⁽⁶⁾ 3 Kr 19, 12.

XXXI.

Povolanie apoštolov II.

(Ostatní apoštolovia.)

Prvé prípravné cvičenie, ako v predošlom rozjímaní.

Druhé prípravné cvičenie. Dve prvé ratolesti sboru apoštolov radostne odchádzajú z domu Pána Ježiša. Tešia sa, že našli Mesiáša a môžu ho, ako jeho učeníci, nasledovať. Andrej, ako ozajstná apoštolská duša, vybral sa hneď za svojím bratom Šimonom, aby ho tiež získal a priviedol k Ježišovi. A toto stretnutie stalo sa čoskoro skutkom. Ježiš sa pozrel na Šimona a hovorí: »Ty si Šimon, syn Jána. Budeš sa však volať Kefas — to znamená Peter. (Skala)«⁽¹⁾ Toto zázračné jednanie, podporované milosťou, získalo Petra pre dielo Pánovo.

»Druhého dňa sa Ježiš rozhodol odísť do Galiley. Stretol Filipa«,⁽²⁾ ktorý bol tiež z Betsaidy, z mesta Ondrejovho a Petrovho.⁽³⁾ Od nich sa asi dozvedel Filip o Ježišovi a zahorel túžbou

⁽¹⁾ Jn 1, 42.

⁽²⁾ Jn 1, 44.

⁽³⁾ Jn 1, 43.

nasledovať ho. A na svoju nesmiernu radosť stretol sa naozaj s Ježišom, ktorý vidiac tak dobre pripravené srdce len toľko povedal: »Pod' so mnou!«⁽⁴⁾

Filip získal potom Natanaela (stotožňovaného všeobecne s Bartolomejom). Natanael pochádzal z Kány Galilejskej, ktorá od Nazaretu nebola ďaleko. Je charakteristické pre skrytosť Pána Ježiša, že o ňom Natanael predsa nevedel. Keď mu Filip oznámil, že »našli sme toho, o ktorom písal Mojžiš v zákone a proroci, Ježiša z Nazareta«, ironicky odpovedal: »Či môže z Nazareta pochádzať niečo dobrého?«⁽⁵⁾ Toho pochybovača, pritom však človeka dobrej vôle, získal Ježiš pochvalou: »Hľa, pravý Izraelita, v ktorom niet lestí.«⁽⁶⁾ A keď mu Ježiš dokázal, že pozná ho do najmenších detailov duše, s údivom povedal: »Učiteľ, ty si naozaj Syn Boží! Ty si kráľ Izraela!«⁽⁷⁾

Filip a ostatní získali ďalej Judáša Tadeáša. Tomáša a Jakuba mladšieho, ktorí s nimi spoločne rybárčili.

Matúš, inakšie Lévi, poznal už asi Ježiša dávnejšie,⁽⁸⁾ je možné, že s ním aj hovoril, vylíčil

⁽⁴⁾ Jn 1, 44.

⁽⁷⁾ Jn 1, 49.

⁽⁵⁾ Jn 1, 48.

⁽⁸⁾ Srovn. Mt 9, 10.

⁽⁶⁾ Jn 1, 47.

mu svoje ťažkosti a bol veľmi prekvapený, keď sa raz Ježiš pred jeho mýtnym domkom zastavil a vyzval ho: »Nasleduj ma!«⁽⁹⁾ Matúš však prv, než by sa bol pridal definitívne k Ježišovi, rozlúčil sa s priateľmi a Ježiš nepokladal za ponížujúce, zúčastniť sa na rozlúčkovej hostine u Matúša a »stolovať v jeho dome«, i keď »boli za stolom aj mnohí mýtnici a hriešnici.«⁽¹⁰⁾

Vieme pochopiť radosť Léviho. Nie je to jedno starať sa o tovar alebo o duše; iné je písať evanjelium a iné pasy. Nie je to malá vec, zmeniť lavičku pri mýte za trón v nebi.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím, aby som si svoje povolanie na dokonalosť správne cenil. aby som ho náležite plnil.

1. Milosť povolania.

a) Kto nás povolal? Sám Ježiš, Syn Boha živého: »Nie vy ste si ma vybrali, ale ja som si vás vybral.«⁽¹¹⁾ Aké to vyznamenanie, aké šťastie, že z toľkých miliárd práve my sme boli vybraní!

⁽⁹⁾ Mk 2, 14.

⁽¹¹⁾ Jn 15, 16.

⁽¹⁰⁾ Mk 2, 15.

b) **N a č o n á s p o v o l a l ?** Aby sme mu boli spolupracovníkmi na svete, aby sme vychovávali jeho deti. Áno, azda i otrhané a špinavé deti, lebo všetci sú princovia a následníci nebeského trónu. A Boh ma poctil dôverou a sveril mi výchovu svojich detí. Či som si vedomý tejto cti, keď idem do školy?

Zavolať nás, aby sme ho, chorého, ošetrovali, aby sme ho, chudobného, nakrmili, lebo »čo ste jednému z týchto mojich najmenších urobili, mne ste urobili«.(¹²) Či môžem byť za to dosť vďačný?

Kňaza Pán povolal, aby bol druhým Kristom, aby si s ním prácu na spasení duší podelil.

Ale ani povolanie svetského veriaceho nie je omnoho menej významné. Všetci sme budovateľmi Kristovho kráľovstva, obrancami svätého mesta, všetci chystáme v duši príbytok Eucharistickému Bohu a usmierujeme Srdce Ježišovo.

c) **A k o n á s p o v o l a l ?** Celým radom milostí. Keby bolo z tej reťazi len jedno ohnivko vypadlo, kto vie, kde by som sa

(¹²) Mt 25, 40.

bol dostal? Som veru účastníkom veľkých milostí a málo je takých, čo toľko dostali.

Hlavne milosť, môcť nasledovať Krista na ceste evanjeliových rád je tak mimo-riadna, že podľa mienky svätých otcov prevyšuje každú milosť, okrem milosti viery.

d) K o h o p o v o l a l ? Mňa. Keď som bol i do toho času svätý, je to vec nemá-lá, ale tým väčšia je milosť povolania, pri-chádzajúca azda po hriešnom živote.

e) O d k i a l m a z a v o l a l ? Zo svet-ského alebo zo svetáckeho života. Z mora, na ktorom búrky žiadostivosti toľkých už zahubily.

f) K d e m a z a v o l a l ? Do bezpečné-ho prístavu, na skalú, na ktorú rozbúrené more daromne útočí.

Cirkev, ak žijem v jej duchu, život v re-holi, ale i sústavný, duchovným otcom ve-dený vnútorný život je bezpečným prístav-om, kam búrka nedolieha.

2. Odmena.

Testament, pojednávajúci o mojom de-dičstve, je dielom Ducha Svätého. Ježiš ho nadiktoval, evanjelisti ho podpísali.

„Každý, kto opustí dom alebo bratov alebo sestry alebo matku alebo manželku alebo deti alebo polia pre moje meno, stonásobne viac dostane a obsiahne život večný.«⁽¹³⁾ »A budeš mať poklad v nebi.«⁽¹⁴⁾ Toto stonásobne viac za otca, za matku, za bratov, rehoľníci dostali už na tomto svete. Svetskí veriaci, ktorí sa majú zriecť niektorých stvorení iba v duchu, cítia to v duchovnom živote. Za to však večný život jednako čaká na všetkých.

3. Podmienky.

a) Buď tým, čím si! Lebo rehoľníka nerobí rúcho, ale duch. A ducha ti nedodá kláštor, ale zadržanie predpisov.

I svetský nech je vždy na mieste a nech bude opatrnejší, lebo je viac ohrozený.

b) Čo robíš, urob! Nech každý koná povinnosti stavu: »Konaj si svedomite povinnosť« a vtedy v každom povolaní, v každom stave čaká ťa »pripravený veniec spravodlivosti«. ⁽¹⁵⁾

⁽¹³⁾ Mt 19, 29.

⁽¹⁵⁾ 2 Tím 4, 5., 8.

⁽¹⁴⁾ Mt 19, 21.

Rozhovor s Pánom a so svätými apoštolmi, ktorí sú už v nebi spolu so všetkými, ktorých svojou prácou pre nebo získali. Prosím ich, aby mi boli nápomocní, aby som si svoje povolanie vysoko cenil, aby som ho na spásu duší dobre vedel využiť. Poďakujem sa tiež za svoje povolanie Bohu a urobím predsavzatie, že všetky povinnosti svojho povolania presne vykonám. Mojm heslom bude: »Radšej zomrieť, než vedome prestúpiť predpisy.«

STREDA

XXXII.

Povolanie apoštolov III.

Prvé prípravné cvičenie. Dej: Z mnohých svojich učeníkov Ježiš si zvlášť vybral dvanástich a nazval ich apoštolmi.

Druhé prípravné cvičenie. Vybranie apoštolov je dokončením a korunou ich povolania. Prv než by to bol Ježiš urobil, modlil sa celú noc na hore a naznačil tak, že ho čaká veľká úloha. Ráno zostúpil s hory, ako kedysi Mojžiš s hory

Sinaí, a oznámil svojim učeníkom, ktorých zvlášť povolal, že vyberie si z nich dvanástich a tí mu budú apoštolmi; hneď ich aj vybral.

Slnko práve vychodilo. Tam stojí Ježiš so svojimi apoštolmi, ďalej od neho ľudia, čo prišli z ďalekých krajov, počuť jeho slovo, vidieť jeho zázraky, uzdraviť sa.

Ježiš vo svojej vznešenosti volá k sebe po jednom z vybraných; najprv Petra, potom ostatných. Každý pokľakne a s vďačným dojatím prijíma požehnanie. I Judáša si zavolať, lebo taká bola nevyspytateľná vôľa Otcova. Azda mu aj pošepkal: Pozor daj, aby tvoj úrad nedostal iný.⁽¹⁾

Keď Ježiš dokončil dielo tak nesmierneho významu ako pre apoštolov tak i pre Cirkev a celý svet, sadol si, otvoril ústa a tak ich začal vyučovať: Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je kráľovstvo nebeské.«⁽²⁾

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby mi dal vysoko si ceniť moje povolanie a vedieť ho využiť pre dobro svoje i bližného.

1. Koho povolal Ježiš?

Chudobných ľudí, zväčša rybárov, lopotiacich sa od rána do noci. Matúš bol síce

⁽¹⁾ Srovn. 2 108, 8.

⁽²⁾ Mt 5, 2—3.

vzdelanejší, bol však všetkými opovrhovaným mýtnikom.

Žiaden z nich nebol kapacitou, ani svätým životom z nich žiaden nevynikal. Boli to jednoduchí poriadni ľudia, dobrý materiál, nič viac. Ježiš chcel tak dokázať, že obrátenie sveta nie je dielom vedy, majetku, či krásorečnenia alebo politického vplyvu, ale že je výhradným dielom Božej milosti. »Boh si vybral práve to, čo je svetu bláznivé, aby zahanbil múdrych; čo je svetu slabé, vyvolil si Boh, aby zahanbil mocných; čo je svetu neurodzené a čím pohŕdá, vyvolil si Boh, a čo je ničím, aby znemožnil to, čo je (svetu) niečím, takže sa nikto nemôže pred ním chváliť.«⁽³⁾

Okrem toho Ježiš chcel tiež poctiť chudobných, keď práve z nich vybral svojich apoštolov. Dal im tak súčasne na vedomie, že nemajú sa starať len o vznešených a vzdelaných ľudí, ale i o chudobných a nevzdelaných.

2. Na čo povolal Ježiš apoštolov?

a) »Aby boli s ním.«⁽⁴⁾ Aby s ním boli

⁽³⁾ 1 Kor 1, 27—29.

⁽⁴⁾ Mk 3, 14.

v stálom spojení, aby sa s ním podelili o prácu, prenasledovanie a utrpenie. Aby boli vernými predstaviteľmi jeho plánov, aby mu boli poddajným nástrojom v ruke. Tento dôverný pomer s Kristom je charakteristický pre každého povolaneho apoštolského ducha. Keď som sa teda vydal za Kristom, o toto sa mám predovšetkým starať.

b) »Aby ste šli a prinášali ovocie.«⁽⁵⁾ Chodte teda, nebuďte leniví. Ani pri ol-tári neostávajúte prídlho v slastiach dlhého rozjímania, ale pracujte, pracujte tvrdo a úspešne! Apoštolská práca nie je rekláma, nie je to sypanie piesku do očí, je to solídna stavba na pevných základoch.

c) Aby sa stali »rybármi ľudí«.⁽⁶⁾ A rybári sú ľudia tvrdí, vedia sa postaviť na odpor búrkam, vetru i mrazu. Sú vytrvalí, pri neúspechu nestratia dôveru: ak sa lov nepodaril, začínajú znova, inakšie.

d) Ježiš ich povolal na svätý život a svätým životom zaslúženú odmenu. Najkrásnejšia klenba sveta vypína sa nad hrobom; azda najkrajší chrám sveta stojí nad hro-

⁽⁵⁾ Jn 15, 16.

⁽⁶⁾ Mk 1, 17.

bom. V jednom spočíva Peter, v druhom Pavol. Aké to vyznamenanie! A to je iba slabým odbleskom ich slávy v nebi. Hľa akým darom je povolanie.

3. Ako idú apoštolovia za povolaním?

a) Rýchlo a ochotne. Keď počuli volanie, všetko zanechali a išli za Kristom.

b) Nezištne. Nekládli nijaké podmienky, nemali nárokov, hľadali iba Ježiša. Riadili sa jeho príkladom a jeho rozkazmi: »Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte!«⁽¹⁾ Mzdou im bolo utrpenie, prenasledovanie a mučenícka smrť. Už i z toho dôvodu boli vierohodní.

c) Vysoko si cenili povolanie. Povolanie im bolo cťou a zdôrazňovali to aj vo svojich listoch, keď písali: »Služobník Krista Ježiša, povolaný apoštol...«

Byť si stále vedomý hodnoty svojho povolania je veľmi dôležité, lebo len tak sa ho staneme hodní.

d) Svoje povolanie aj preslávili. Od tej doby, čo oni nosili toto meno, meno apo-

⁽¹⁾ Mt 10, 8.

štol, t. j. »vyslaný« stalo sa titulom, stalo sa pojmom, na ktorý je hrdý každý, i keď je málo naozaj hodných.

e) Vytrvali, okrem jedného. I ten bol zpočiatku verný; až neskoršie — pretože slabo bojoval proti mamone — padol. Povolanie a milosť je ešte nie všetko. S milosťou treba spolupôsobiť a s pokušením treba bojovať, vášne treba potlačovať.

Pád jedného nie je však na hanbu ostatným; naopak, tým viac vyniká ich vernosť a vytrvalosť. Veď tak, ako jeden, mohli padnúť aj ostatní. Keď z nás niekto odpadne, budme preto pokornejší a opatrnejší, aby sme nestratili korunu, ale naopak — ak Pán Boh dovoľí — získali k nej palmu, ako apoštoli.

V rozhovore s Pánom prosím ho o milosť vytrvalosti a čnosti, ktoré sú jej predpokladom. Urobím predsavzatie, že budem vždy úprimný a poslušný. Lebo hriechy proti tým dvom čnostiam uvoľňujú najviac putá, čo ma viažu k môjmu povolaniu.

Keď na znak svojho povolania nosím azda posvätné rúcho, koľko ráz ho len obliekam alebo vyzliekam, vždy ho vrele po-
bozkám so vzdychom: »Bohu vďaka!«

XXXIII.

Svadba v Káne.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia: »Bola svadba v Káne Galilejskej. Bola tam aj Matka Ježišova. Na svadbu pozvali aj Ježiša a jeho učeníkov. Keď im pochybelo vína, povedala Ježišovi Matka: Nemajú vína! Ježiš jej odpovedal: Žena, načo mi s tebou (o tom hovoriť)? Ešte neprišla moja hodina. Tu jeho Matka povedala posluhovačom: Čokoľvek vám povie, urobte! A bolo tam šesť kamenných nádob, každá na dve až tri miery, ako si to vyžadovaly židovské očistovacie obrady. I prikázal Ježiš posluhovačom: Naplňte tie nádoby vodou! A naplnili ich až do vrchu. Potom im Ježiš povedal: Teraz načrite a zaneste starejšiemu. A oni zanesli. Keď starejší ochutnal vodu, premenenú na víno, zavolať si ženícha — ten totiž nevedel, kde sa vzalo víno, ale posluhovači to vedeli — a vravel mu: Každý podáva najprv dobré víno, a horšie len potom, keď si hostia upili. Ty si však zachoval dobré víno až dosiaľ. — Tento div v Káne Galilejskej bol prvý, ktorý učinil Ježiš.«⁽¹⁾

⁽¹⁾ Jn 2, 1—11.

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej.

Tretie prípravné cvičenie. Pomodlím sa, aby môj pomer k príbuzným a známym bol vždy korektný.

1. Ježišov pomer k príbuzným a známym.

Ježišovo vystúpenie na svadbe v Káne Galilejskej dokazuje, že Ježiš sa nestránil ľudí a sveta, ako si to mnohí predstavujú. Ježiš nepopiera život, dopraje ho každému. Len čo si vybral apoštolov, hneď ich vzal na svadbu, podľa všetkého, u niektorého zo svojich príbuzných.

a) Ježiš vie teda, čo je jeho povinnosťou voči príbuzným. Svojím prvým zázrakom zjavuje sa ako Boh najprv pred svojím príbuzenstvom.

b) Ale pri tom vie sa dokonale odpútať od krvných sväzkov. Odpútal sa vnútorne i navonok od rodiny, odpútal sa od Matky do tej miery, do akej to vyžadoval jeho apoštolský život.

Nelipnul k domovu. Za svojho verejného účinkovania vracal sa tam zrieka, ako vzácny hosť. Ako človek, môžeme povedať, aj to oľutoval. Veď chovanie sa Nazaretčanov k nemu bolo tak odmietavé, že Ježiš

prehlásil: »Nemo propheta in patria — Nie je prorok bez úcty, iba vo svojej otčine, medzi svojimi príbuznými a vo svojom dome.«⁽²⁾

Navonok sa úplne rozišiel s Matkou. Nedoprial si blaživého pocitu z jej blízkosti.

Na jeho ceste sprevádzaly ho neskoršie aj ženy, ale jeho Matku medzi nimi nevidíme. Keď raz nakazoval a učeníci mu oznamovali, že prišla Matka, opýtal sa: »Kto je moja matka? A kto sú moji bratia? I vystrel svoju ruku na učeníkov a vyhlásil: Hľa, moja matka a moji bratia!«⁽³⁾

Keď mu bolo povedané, že je blahoslavená jeho Matka, nepoprel to, ale proti telesnému príbuzenstvu zdôraznil príbuzenstvo duševné, hovoriac: »Ale blahoslavení sú tí, čo počúvajú slovo Božie a zachovávajú ho.«⁽⁴⁾

Práve tak neodvislý je Ježiš i v pomere k priateľom. Keď sa mu Marta posťažovala na Máriu, jednoducho ju odmietol. Ani chorého Lazara nenavštívil zavčasu, prišiel už neskoro, keď už bol mŕtvy, hoci

⁽²⁾ Mlk 6, 4.

⁽⁴⁾ Lk 11, 28.

⁽³⁾ Mt 12, 48.

vedel, ako bolestne sa to dotklo príbuzných. Vedel totiž, že tak to bude na väčšiu slávu Otcovu.⁽⁵⁾

Odmietla protekciu so strany matky svojich dvoch apoštolov, lebo je vecou Otca nebeského, kto aké miesto zaujme v kráľovstve.⁽⁶⁾

I my máme tak konať. Sväzky pokrvné a sväzky priateľstva a vďačnosti máme mať, pravda, v úcte, máme ich ale ponímať akosi nadprirodzene, ako to i sv. Ignác v svojich pravidlách predpisuje: »... každý nech sa snaží vymaniť z pozemskej lásky príbuzných a premeniť ju na lásku nadprirodzenú. To znamená, že svojich príbuzných má milovať ako taký, čo zomrel svetu a samoláske a žije jedine Kristu Ježišovi, ktorý mu nahradzuje rodičov, bratov i celý svet.«

2. Pohnútky.

a) Máme tak urobiť predovšetkým pre Boha, ktorý jediný má na nás, na celé naše srdce, výhradné právo. Keď strpíme

⁽⁵⁾ Srovn. Jn 11.

⁽⁶⁾ Srovn. Mt 20, 20.

v duši aj inú, menej usporiadanú náklonnosť, bližime sa nebezpečenstvu, že nehľadáme už výlučne len slávu Božiu, ale i seba. A tak sa dáme ľahko na činy, ktoré za námahu ani nestoja a zanedbáme prácu, požadovanú od nás povolaním.

b) Takáto náklonnosť k osobám prieči sa i záujmom bližného, predovšetkým preto, že sa môže, keď vidí našu nie celkom korektnú náklonnosť, pohoršiť. A ďalej preto, že náklonnosť k jednému odvracia od iných, chudobných alebo detí, ktorí by našej pozornosti skôr potrebovali. Keď sa napríklad zaoberám nad mieru osobou iného pohlavia, môžem jej skôr uškodiť ako pomôcť. Môžem byť na škodu žiakovi alebo chorému, s ktorým sa mnoho zaoberám, lebo ho, keď zbadá moju nadmiernu starostlivosť, nezískam Bohu, ale sebe. A na tom nikdy niet požehnania.

c) Mám sa odpútať od nezriadených náklonností i vo vlastnom záujme. Lebo taká náklonnosť nás iba vyvádza z rovnováhy a olúpi nás o odmenu pred ľuďmi i pred Bohom; strácame tak silu a chuť k práci: stále by sme sa iba mazlili s osobou, ktorú milujeme.

A to už je sebecko, hraničiace so smyselnosťou a nie láska k dušiam a tým menej horlivosť. Takto ukrytá smyselnosť stále sa zjavnou vtedy, keď nám bola modela odňatá: Duša sa scvrkne a padne ako prasknutý balón k zemi. Až vtedy budáme, že sme ako plačúce dieťa, že je z nás duševný mrzák. Budme preto opatrní hlavne v zaobchádzaní s osobami iného pohlavia, lebo práve na tomto poli porobia ľudia — zdanlivo dosť odolní — najviac hlúposti.

Proti takým náklonnostiam treba stále bojovať a dobre ich v svedomí odsúdiť. Kto sa raz dal na duchovný život, nech je hotový i na to, čo nazývajú »exilium cordis« — t. j. vyhnanstvom srdca. Je možné, že takéto odpútanie sa nebude tak ľahké, ale vedzme, že náhrada nás neminie. Útechou nám bude, že sme zadobre s Ježišom a že on je s nami spokojný. Zdanlivá neplodnosť urobí z nás patriarchov veľkej duchovnej rodiny.

V rozhovore s Pánom prosím od neho duchovnú neodvislosť, oslobodenie od každého pozemského púta a náklonnosti. Nehľadám iného, len teba, Pane. — Vez-

mem si príklad od Panny Márie: Ona mi poradí, ako na svadbe v Káne: »Čokoľvek vám povie, urobte!« A Ježiš povie: »Teraz načri!« Pôjdem teda a načriem z Eucharistie, zo svätej omše, z častého sv. prijímania. To bude mojím predsavzatím na dnes.

PIATOK

XXXIV.

Ježiš vyháňa z chrámu kupcov.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia:
»A keďže sa blížila židovská Veľká noc, odišiel Ježiš do Jeruzalema. V chráme našiel sedieť kupcov s volmi, ovcami, holubami a peňazomen-cov. Spravil si z povrázkov bič a vyhnal z chrámu všetkých, aj ich ovce a voly, peňazomencom rozhádzal peniaze a poprevracal stoly, tým však, čo predávaly holuby, povedal: Odneste si to odtiaľto a nerobte z domu môjho Otca tržnicu. Tu sa rozpamätali jeho učeníci, že je napísané: Horlivosť za tvoj dom ma strávi.«⁽¹⁾

⁽¹⁾ Jn 2, 13—17.

Druhé prípravné cvičenie. K starozákonným obradom bolo treba baránkov, holubov, múky a iných potravín na súkromné obete i na hostiny po nich. Okolnosti si vyžiadaly i peňazomen-cov, lebo Židia, ktorí sem prichádzali z celého sveta, museli si premeniť cudzozemské platidlá, aby predpísané dávky mohli vyplatiť v domácej mene. Tieto finančné transakcie uskutočňovali sa v odľahlej miestnosti chrámu alebo v nádvorí pohanov. Kupci sa však tiskali stále ďalej, vošli i do chrámu, narušovali chrámové ticho a vyrušovali veriacich. Preto sa Ježiš rozhneval: »Nerobte z domu môjho Otca tržnicu!«⁽²⁾

Mrzelo ho, že i keď to cirkevní predstavení vedeli, putujúc nájomné, nezakročovali. Toto nehodné kňazstvo si naozaj zaslúžilo výtku proroka, že »beda pastierom izraelským, ktorí pásli seba samých... mlieko požívali, vlnou sa odievajú, ale stádo nepásli.«⁽³⁾

I Malachiáš im bol vytkol, že nieto medzi nimi, »ktorý by zapálil oheň na mojom oltári.«⁽⁴⁾

Preto Boh s odporom odmietol úctu, akej sa mu od takého kňazstva dostávalo a predpovedal, že príde jeho anjel, Mesiáš, ktorý tu urobí poriadok: »Hľa, ja posielam posla môjho a hneď

⁽²⁾ Jn 2, 16.

⁽⁴⁾ Mal 1, 10.

⁽³⁾ Ez 34, 2—3.

príde anjel... smluvy, ale kto môže pochopiť deň príchodu jeho a kto obstojí, keď sa ukáže? Lebo on je ako oheň rozpúšťajúci.«⁽⁵⁾ Toto pro-roctvo splňuje teraz Ježiš so všetkou vážnosťou, rozvahou a taktom. Napomínal kupcov a peňa-zomencov, aby sa stiahli na svoje miesta, ale keď to nepomohlo, spravil si bič a spolu so svojimi apoštolmi, predstavujúcimi víťaznú Cirkev, vy-čistil chrám Boží. Kupci sa nastrašili. Ľud je na jeho strane. »Už dávno sa to malo urobiť«, ho-vorili. Len kňazi šomrali a pýtali sa, akým prá-vom ich vyháňa. Ježiš predvídal následky takého vystúpenia, vedel, že mu to kňazi nikdy neza-budnú a neuspokoja sa, kým sa toho nepoho-dlného človeka nezbavia. Ale Ježiš predpovedá: »Zborte tento chrám a do tretieho dňa ho znova postavím.«⁽⁶⁾ Apoštoli videli v tom splnenie pro-roctva: »Horlivosť za tvoj dom ma strávi.«⁽⁷⁾

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Je-žiša, aby zapálil vo mne plameň horlivosti v prá-ci, utrpení a v prípadnom strávení sa za jeho dielo.

⁽⁵⁾ Mal 3, 2.

⁽⁷⁾ Jn 2, 17.

⁽⁶⁾ Jn 2, 19.

Čo je horlivosť? Skladá sa z troch prvkov: zo spravodlivosti, lásky a žiarlivosti. Horlivého trápi neuhasínajúca túžba, aby Boh dostal, čo mu patrí, t. j. slávu. Lebo tak je to spravodlivé. Horlivý sa rozhnevá, keď vidí, že Boha nepoznajú, že ho urážajú, že mu zle slúžia, lebo sa to prieči spravodlivosti.

Horlivý — lebo miluje — urobí všetko, len aby Boh dostal duše. Vytrhol by duše z priepasti, z pazúrov diabolských i za cenu vlastnej krvi a dal by ich Bohu. Horlivý je nakoniec i žiarlivý, žiarlivý, ale nie na Boha ani na druhov a ich úspechy, ale na záujmy Boha. »Quis sicut Deus — kto je ako Boh?« Horlivý žiarli, ako sám Pán Boh, keď rozkázal: »Neklaňaj sa bohom cudzím, lebo horlivec (žiarlivec) je meno Pánovo, je Boh horlivý (žiarlivý)«. ⁽⁸⁾

Taký žiarlivý bol i sám Spasiteľ. Vo všetkom hľadal iba slávu Otcovu a nikdy nie svoju.

Sám sa nazval poslom Otcovým, hlásajúcim jeho učenie. On je iba cestou k Otco-

⁽⁸⁾ Exod 34, 14.

vi; vôľa Otcova a jeho sláva je mu životnou úlohou, pri ktorej sa celý strávi.

Vo všetkom hľadá iba väčšiu slávu Otcovu, hľadá ju v sebaobetovaní. Akým nádherným vzorom je Srdce Ježišovo pre kňaza a rehoľníka, pre každé apoštolské srdce!

2. Vlastnosti Ježišovej horlivosti

Ježišova horlivosť je však rozvážna a múdra. Vie dobre, od koho a koľko má požadovať. Nejde reformovať všetko naraz: »Veď nikto neprišívá na staré rúcho záplatu z nového súkna, lebo záplata vytrhne kus z rúcha a trhlina bude ešte väčšia. Ani nové víno nelejú do starých nádob, lebo nádoby sa roztrhnú, víno vytečie a nádoby sa zničia.«⁽⁹⁾ »Nalomenú trstinu nedolomí a hasnúci knôť nedohasí«,⁽¹⁰⁾ nevyberá hneď kúkoľ, aby pri sbieraní kúkoľa nevytrhal pšenicu; nechá rásť oboje do žatvy.⁽¹¹⁾

⁽⁹⁾ Mt 9, 16—17.

⁽¹¹⁾ Mt 13, 30.

⁽¹⁰⁾ Iz 12, 20.

I naša horlivosť má byť taká. Hľadáme stále slávu Božiu, čím väčšiu slávu Božiu, keď treba i za cenu obetí. Lebo tak je to spravodlivé. Sláva patrí jedine Bohu, lebo on je jediným prameňom všetkého dobra. Ak si jeho slávu prisvojíme, sme ako zloději, ale keď slávu prenechávame Bohu, splňujeme úlohu, pre ktorú sme stvorení, pre ktorú je všetko stvorené.

To si žiada i naše dobro, lebo ak nehľadáme slávu Božiu, čo vlastne hľadáme? Keď sa nad tým zamyslíme, musíme sa červeňať a priznať, ako sa mýlime.

Keď nehľadáme slávu svoju, nájde ju pre nás iný. »Nehľadám svoju slávu, ale je, kto ju hľadá a kto súdi«,⁽¹²⁾ a to bude tá ozajstná sláva.

Rozhovor s Pánom. Poprosím ho, aby vytrel z môjho srdca všetko, všetku náklonnosť a všetku snahu, čo by nebola na jeho slávu. Áno, nech to vytrhá, hoci násilím, i keby ma to stálo život.

⁽¹²⁾ Jn 8, 50.

Urobím predsavzatie, že dám si dobrý pozor a lásku, čistotu a dobré úmysly, ktoré som urobil ráno pri svätom prijímaní, častou obnovou udržím a uplatním.

SOBOTA.

XXXV.

Zázračný rybolov.

Tento zázračný rybolov odohral sa na Genezaretskom jazere, neďaleko Betsaidy.

Jazero je asi 20 km dlhé a 9—10 km široké. S každej strany ho obklopujú hory, iba na severe a juhu, kde sa vlieva a odteká Jordán, je reťaz hôr prerušená.

Je to jedno z najkrajších miest na svete. Preto asi sa tu Ježiš tak rád zdržiaval, hľadiac na zelenú hladinu vody, počúvajúc hukot vĺn a žehnajúc Otcovi, že stvoril tak nádherné dielo.

Že to nebolo ďaleko od Betsaidy, súdime z toho, že Ján i Jakub, pochádzajúci z toho mesta, tu si vždy opravovali siete a Peter býval tiež s nimi.

Spasiteľ došiel k moru v ranných hodinách. Doprevádzal ho zástup veriacich. Ježiš sa poobzeral a hneď si aj našiel miesto, odkiaľ prehovorí. Poslucháčov nechá na svahu nad jazerom a sám si sadne na loďku Petrovu a odtiaľ bude hovoriť. Aký to nádherný predobraz! Teraz učí Ježiš z loďky Petrovej a po rokoch prehovorí Peter z lode Kristovej, z Cirkvi.

Tak kázal Ježiš v chráme prírody. Ako by sme i teraz počuli jeho nádherné podobienstvá, pre ktoré vyberá látku z toho, čo vidí okolo seba: hovorí o rozsievачovi, o viníci, o robotníkoch vo viníci a tak nám objasňuje tie najvznešenejšie pravdy.

Ježiš bol naozaj neprekonateľným židovským rečníkom; nehovoril ponad hlavy, ale do duší. Aj ho radi počúvali. Peter sedí pri kormidle. Hlavu má opretú o ruku a ruku na kormidle. Je ospalý a zlej vôle. Celú noc lovili a nič nechytali. A Ježiš mu v svojej kázni pripomína, načo bol vybraný.

I on bude učiť; bude chodiť z mesta do mesta, tak ako Učiteľ. Keď ho Ježiš zavolá definitívne, príde mu zanechať remeslo, dom, ženu i rodinu. Ako to vlastne bude? Ktože ho zastúpi doma? A kto ho naučí kázať? Že by sa mal ešte v takom veku

učiť? Či z toho vyžije? Kto sa oň postará v starobe, čo bude s jeho rodinou?

Čím dlhšie a čím krajšie hovorí Ježiš, tým je Peter smutnejší a jeho odvaha tým menšia. Lebo tak hovorí, ako Ježiš hovorí, nikdy sa nenaučí: Iba ho vysmejú.

I Peter mal v súvislosti so svojím povolaním ťažkosti, pochybnosti a pokušenia.

Ježiš medzitým dokončil kázeň, poďakoval sa Petrovi a ešte ho poprosil, aby zamieril s loďkou na šire more, lebo poslucháči sa inakšie nerozídu. Ostali by s ním, hoci naveky. A to Ježiš nemohol pripustiť. Skutočne, keď videli, že Ježiš odchádza, všetci sa rozišli.

Keď už boli s loďkou niekoľko sto krokov od brehu, Ježiš sa náhle ozval: »Spustite siete na lov!«⁽¹⁾ Ale Peter mu odpovedal: »Celú noc sme sa namáhali a nič sme nechytli. No na tvoje slovo spustíme siete.«⁽²⁾

Zavolali, pravda, i druhú loďku, napnuli siete a zaveslovali k brehu. Pán sedí v loďke tichý a zamyslený, Peter so svojimi pomocníkmi vesluje a pridržiava siete.

⁽¹⁾ Lk 5, 4.

⁽²⁾ Lk 5, 5.

Vo vode nastal odrazu akýsi rozruch, ako keď tiahnu ryby vo veľkých húfoch. A na-
ozaj, vidno ich niekoľko pri samej hladine.
Ryby sa ženú, akoby na tajný rozkaz pria-
mo do siete. Sieť je stále ťažšia a keď do-
šli k brehu, začala sa aj trhať. Zavolali
preto Zebedeovcov, ktorí im pomohli a po-
vyťahovali sieť s toľkými rybami.

Všetci sa nastrašili cítiac v blízkosti nie-
čo nadprirodzeného, niečo božského.

Peter sa ani neodvážil pozrieť na Ježiša.
Hanbil sa za svoje myšlienky, ktoré ho ne-
dávno zaujaly. Cítil, že Ježiša, svojho uči-
teľa, dobre nepochopil. Ale uznal, že jeho
obavy boli neopodstatnené. Veď zatiaľ čo
vlastnými silami a vedomosťami celú noc
nič nechytli, keď poslúchli Ježiša, úspech
sa dostavil za niekoľko minút.

Keď už boli siete na brehu a Peter videl
ryby, ktoré za taký krátky čas nachytali,
zmocnil sa ho znovu strach, ale i viera,
takže padol na kolená a iba toľko vedel
povedať: »Pane, odíď odo mňa, lebo som
hriešny človek.«⁽³⁾ A Ježiš odpovedal:
»Neboj sa! Odteraz už ľudí budeš loviť.«⁽⁴⁾

⁽³⁾ Lk 5, 8.

⁽⁴⁾ Lk 5, 10.

Tu Petra akoby vymenili. Až horí nadšením a túžbou po práci, aby — idúc za Ježišom — mohol žiť len jemu, za neho pracovať. Znovu sa ho zmocnila rybárska vášeň: chce byť rybárom, nie však na mori, ale v nadprirodzenom svete, na mori života chce sa stať rybárom duší.

Tieto predstavy dávajú nám podnet k nasledujúcim úvahám:

a) Videli sme Ježiša učiť na hore, v údolí, na ceste, pri ceste, v chráme, v synagoge, na návšteve. Ježiš hlása slovo Božie stále, do ostatného dňa. »Deň po deň vyučoval v chráme.«⁽⁶⁾ Všetko je mu kazateľnicou: stôl, studňa i loďka. A aké sú to kázne! Aká to obrazotvornosť, aké srdce, aká horlivosť! I tie najabstraktnejšie pravdy líči jasne a srozumiteľne. Je pri tom praktický. Všetko, v prvom rade pokánie, vzťahuje na život. Lebo nie nadarmo hovoria, že čo z takej kázne, kde sa o pokání nehovorí? Môžu sa od Ježiša učiť všetci, ktorých úlohou je kázať a môžeme sa učiť všetci, lebo i rozjímanie alebo duchovné čítanie je vlastne kázaním pre seba. Nehľadáme preto

(6) Lk 19, 47.

stále nové a nezvyklé myšlienky, nehoňme sa za zaujímavosťou, lebo nie krása a hojnosť myšlienok, ale iba vnútorné vychutnanie jedinej pravdy nás uspokojí. Jediná pravda, dobre prežitá, zanechá v duši viac ako celé sväzky . . .

b) Na otázku, prečo vybral Ježiš práve rybárov, odpovedá Giovanni Papini takto: »Lebo ten, kto väčšiu časť života trávi pri vode v samote, je človek, ktorý vie čakať. Rybár je trpezlivý, nespechá. Spustí sieť na lov a ostatné prenechá Bohu. Každá voda má svoje vrtochy, má svoje pravidlá. Ani dni nie sú rovnaké. A keď rybár vypláva, nikdy nevie, či sa vráti s korisťou, či bez jedinej ryby; rybár sa odovzdá do vôle Boha, lebo on dáva hojnosť i nedostatok. V zlé dni myslí na dobré, čo boly alebo prídu. Netúži po náhlom bohatstve: je šťastný, keď si zarobí na kúsok chleba. Je čistý duchom a telom. Ruky umýva vodou a dušu samotou.« I my máme byť rybármi, rybármi na mori vlastnej duše. Máme sa naučiť čakať a po neúspechu znovu sa pokúšať. Okolnosť, že niekto, i keď vidí neúspech, pokúša sa stále znova a znova, je už dôkazom jeho dokonalosti.

c) Vidíme ďalej, že v ťažkostiach nášho povolania máme sa spoliehať na Boha, ktorý vedel o našich ťažkostiach prv ako sme my začali, a s nimi počítal.

Rozhovor s Pánom. Porozprávam mu svoje neúspechy a poprosím ho o pomoc. Sľubujem však, že budem vytrvalý a celkom sa odovzdám do jeho vôle. Svätý Jakub získal v Španielsku iba niekoľko ľudí, nie je však nijako menší než ostatní apoštolovia. Naša má byť iba práca a úspech je od Boha, podľa jeho múdrych plánov. Ani odmena sa nedáva za úspech, iba za prácu. Urobím nakoniec predsavzatie, že budem trpezlivý, a to nielen voči druhým, ale i voči sebe.

PRVÁ NEDELA PO DEVIATNIKU.

XXXVI.

Búrka na mori.

Ježiš učil pravdepodobne niekde v Kafarnaume. Prišli práve jeho príbuzní, aby ho odviedli domov, ale pre veľké množstvo ľudí sa k nemu nedostali.

Ježiš nerád nechával svojich učeníkov medzi toľkým národom. Keď je totiž toľko ľudí spolu, vždy sa môže niečo prihodiť a na zodpovednosť brali by potom jeho a jeho učeníkov. Preto dal Ježiš príkaz, aby prešli na druhý breh jazera. Učeníci, i keď sú, ako i Ježiš, ustatí a vyčerpaní, neodporujú. Dívajú sa iba na nebo, na zapadajúce slnko, ktorého červená farba neveští nič dobré. Upozornili aj Ježiša, boli však spokojní. Nech príde, čo príde, Ježiš je každopádne s nimi.

Keď Ježiš prepustil zástupy, nasadol na loďku. Plavba bola zpočiatku celkom spokojná. Spasiteľ sa pokochal krásou zapadajúceho slnka, ale bol ustatý, utiahol sa preto do komôrky a zaspal.

Zatiaľ sa ale počasie — ako to apoštoli správne predvídali — zhoršilo. Hladina Genezaretského jazera je totiž 208 metrov pod hladinou mora a jeho voda sa za tropických horúčav silne ohreje, takže keď príde studený vietor, nastáva často silné vlnobitie. Že búrka bola v tomto prípade naozaj poriadna, vidíme aj z toho, že apoštoli, ktorí ako rybári zažili už nejednú búrku, sa tiež naľakali. Nechceli však buď odpočívajúceho Ježiša a zápasili s vlna-

mi zpočiatku sami. Nakoniec ho však predsa zavolali: »Učiteľ, či nedbáš o to, že hy- nieme?«⁽¹⁾ Ježiš sa prebudil, vstal a od- povedal: »Čo sa strachujete, maloverní?«⁽²⁾ Ježiš tým nevytýka, že sa apoštoli boja, lebo za takých okolností je to samozrejme, ale vytýka im, že sú maloverní. Apoštoli nepochybovali, že Ježiš vie pomôcť, ale ne- verili, že by to mohol urobiť i vtedy, keď spí... Ježiš potom vyšiel na palubu, po- zrel sa na búrku a povedal: »Mlč, zatích- ni!«⁽³⁾ A búrka porozumela »i prestal vie- tor a nastalo veľké ticho«.⁽⁴⁾ Apoštoli ako aj lodníci so strachom sa pýtali: »Kto je tento, že ho vietor i more poslúchajú?«⁽⁵⁾ Tento výrok bol vlastne priznaním Ježišo- vej božskej prirodzenosti.

Tieto predstavy sú nám príležitosťou, aby sme uvážili:

I.

a) Že v konaní apoštolov je mnoho po- učného. Sú pozorní. Neodsudzujú Ježiša,

⁽¹⁾ Mk 4, 38.

⁽⁴⁾ Mk 4, 39.

⁽²⁾ Mt 8, 26.

⁽⁵⁾ Mk 4, 41.

⁽³⁾ Mk 4, 39.

že odpočíva zatiaľ čo oni sú nútení pracovať s krajným vypätím síl. Nevychítajú mu, že: Povedali sme ti, že to nebude dobré; teraz uvidíme, ako nám pomôžeš; ako to my robíme, keď nám predstavený prikázal niečo, čo sa nám nepáči a keď to zle dopadlo, hovoríme: Či som ho neupozorňoval? Prečo ma nevypočul? A stupňujeme tak iba žiaľ predstaveného, ktorý by sme múdрым mlčaním azda zmiernili.

b) Apoštolovia sú nám ďalej príkladom, že i keď vzdýchajú v duchu k Pánovi, aby im pomohol, nespoliehajú sa výlučne na jeho zázraky, ale i zo svojej strany urobia všetko, čo je v ich silách. Riadme sa ich príkladom a konajme tak, ako to neskoršie sv. Ignác predpísal: »Robme všetko tak, ako keby úspech závisel len od nás, od našej vytrvalosti a usilovnosti, ale dúfajme tak, ako keby všetko záviselo len od dobroty Božej.«

c) Volanie apoštolov, keď boli v nebezpečenstve, bolo prirodzeným prejavom pudu sebazáchovy. Bár by sme i my mali taký inštinkt a v nebezpečenstve hriechu

vždy by sme volali: Zachráň nás, Pane, hynieme!«⁽⁶⁾

II.

Ale i Ježišovo správanie sa je nie menej poučné.

a) Dokazuje, že nie je to chyba alebo nedokonalosť, keď si v prípade potreby doprajeme pokoja, keď si dovoľíme dlhší spánok. »Tak ako nie je namieste prílišná starosť o telo, práve tak chvályhodná je umiernená starosť o zdravie a zachovanie telesných síl.«⁽⁷⁾

b) Vidíme ďalej, ako sa stará o nás Boh vtedy, keď sme v boji, keď nám hrozí nebezpečenstvo. I my konáme mnohoráz na zrejmý rozkaz Boží, na jeho volanie a predsa, akoby nám niekedy sám Pán Boh robil v tom prekážky. Kde je tu Božia prozreteľnosť? pýta sa ne jeden. Veríme, ale iba tak teoreticky. Vieme napríklad, že ten, ktorý sa skrýva v bohostánku, vedel by pomôcť, mohol by otvoriť bohostánok a dať sa s nami do reči, vedel by zahnať búrky, ale ne-

⁽⁶⁾ Mt 8, 26.

⁽⁷⁾ prav. 46 sv. Ign.

robí to. Ale tak ďaleko už naša viera nesiaha, aby sme dúfali i bez tak rukolapného zákroku. Stávame sa zúfalými a nadržávame sa, že sme vydaní na pospas osudu. Ale okolnosť, že Ježiš zakročil v pravý čas a utíšil búrku, dokazuje, že Boh nás stále pozoruje a je vždy hotový, keď treba, zakročiť. Zatiaľ sa však kochá v našej viere, odvahe a vytrvalosti v boji. »Stali sme sa divadlom svetu, anjelom a ľudom.«⁽⁸⁾ Prečo by si Boh nedovolil toto nádherné divadlo, za ktoré môže účinkujúcich odmeniť večnou slávou?

Rozhovor s Pánom. Prosím si od neho nebojácneho ducha. Čo by sme sa báli, keď je Boh s nami? »Čo sa bojíš, keď vieš cézara!«, povedal kedysi hrdý Riman námorníkovi počas búrky. A či ja nejdem s Ježišom?

Poprosím ďalej Pána, aby ma nehýčkal. »Môžeš ma tu biť, môžeš ma páliť, iba vo večnosti ma zachovaj!« (Sv. Augustín.)

Chcem byť medzi tými, o ktorých bolo povedané: »Blahoslavený, kto sa na mne nepohorší«,⁽⁹⁾ blahoslavený, kto v biede,

(8) 1 Kor 4, 9.

(9) Mt 11, 16.

prenasledovaní a utrpení ostane verný. Blahoslavený, ale i múdry, lebo »terajšie dočasné a ľahké bremeno súženia získa nám nadovšetko nesmiernu a veľkú večnú slávu«.(¹⁰)

A preto, Pane môj, vytrvám s tebou rozumne a z lásky nielen za dobrej pohody, ale i v biede a nebezpečenstve. Poprosím tiež Morskú hviezdu, Pannu Máriu, aby mi pomohla a urobím predsavzatie, že nebudem maloverným zbabelcom a nebudem zúfať. »Preto sa nebojíme, nech hučia a nech sa penia vody . . .« lebo je »Pán zástupov s nami.« (¹¹)

PONDELOK.

Zázračné rozmnoženie chleba.

Apoštolovia po namáhavej misijnej ceste vrátili sa k Ježišovi. Zišlo by sa im trocha odpočinku, ale nebolo to možné, lebo mnoho bolo »tých, čo stále prichádzali a odchádzali, takže sa ani nemali kedy

(¹⁰) 2 Kor 4, 17.

(¹¹) Ž 45, 3., 4., 8.

najest«. ⁽¹⁾ Nálada ľudu je veľmi napätá, lebo práve v tom čase dal Herodes stať Jána Krstiteľa. Okrem toho i zázraky Pána Ježiša príťahovali. Vidiac to všetko, Ježiš sa rozhodol odísť a uchýliť sa... Vstúpili preto na loď, prešli na východný breh mora, kde pod vládou Herodesa Filipa bolo viac istoty a pokoja.

Ježiš vybral si miesto neďaleko Betsaidy Julie. Bola tu neveľká rovina, prechádzajúca na jednej strane v horu a s druhej strany zakončená morom. Zavlažovalo ju niekoľko potôčkov; olivové háje boli práve v rozkvet.

Tu teda vystúpili a učenici sa tešili, že aspoň na krátky čas ostanú sami s Ježišom.

Márna však bola ich nádej. Ľud ich vynašiel a behom niekoľko hodín rovina bola plná ľudí.

Svätá dotieravosť ľudu je charakteristická. Pred ľudom, túžiacim po duševnom osviežení v kostole a spovedelnici niet úniku.

A Ježiša to nemrzelo. Nesťažoval si, že mu nedajú odpočinku. Nevysliela apošto-

⁽¹⁾ Mk 6, 31.

lov s odkazom, aby ho nechali, že teraz nemá času, aby počkali, ako to často robíme, keď nás vyrušujú. Nie! »Uľútilo sa mu ich, lebo boli ako ovce bez pastiera a začal ich učiť mnohým veciam.«⁽²⁾ Je jasné, že duševne dobre krmený národ vyhladoval telesne. Muži by azda vydržali, ale čo ženy a deti, ktoré si s plačom pýtaly kúsok chleba? Kde ho však vziať pre toľký národ? Učeníci prosili Ježiša, aby prepustil zástupy, ale Ježišovi sa ich uľútilo a povedal: »Vy im dajte jesť!«⁽³⁾ Áno, ale odkiaľ? Filip aj poznamenal: »Nestačí chleba za dvesto desiatnikov, aby sa ušlo každému čo len trocha.«⁽⁴⁾ Andrej, brat Petrov, len aby niečo povedal, ozval sa: »Tu je akýsi chlapec, ktorý má päť jačmenných chlebov a dve ryby. Ale čo je to pre toľkých?«⁽⁵⁾

To však stačilo Ježišovi, aby vyplnil svoje plány a vykonal svoj najpopulárnejší a najsociálnejší zázrak.

Núdzu je teda veľká a všetci sú beznádejní; Ježiš to svojimi otázkami aj zdôrazňuje: Vidíte, že sami si nedáte rady.

(2) Mk 6, 34 .

(4) Jn 6, 7.

(3) Mk 6, 37.

(5) Jn 6, 9.

Prečo nemyslíte na mňa? Prečo nerátate s mojou mocou a srdcom?

Zaujímavé! Na to nik nemyslel a preto sú bezradní. Akí slepí sú ľudia! Stále iba opakujú, že zle je, že niet pomoci, ale na Boha, ktorý bdie nad nami, nik si nevspomenie.

Ježiš si dal predložiť päť chlebov a dve ryby. Bolo to na mieste, kde už rovina prechádza v úboč a Ježiš stál trochu vyššie, takže ho všetci videli. Priniesli mu chleby a ryby a položili ich na prestieradlo, vystreté na zemi. Apoštolovia zatiaľ zorganizovali zástup, rozdelili všetkých na skupiny po 50 alebo po 100, zistili tak, koľko je ľudí a zaistili si ku každému voľný prístup.

Len mužov tam bolo okolo 5000; a koľko bolo žien a detí! Nádherný obraz! Lúče zapadajúceho slnka pozlacujú rovinu, háje, potôčky, more i ľudí.

Pán berie do ruky chlieb, položí naň rybu a modlí sa. Potom chlieb požehná a rozkáže, aby ho lámali a v košoch aby ho roznášali.

A, hľa, apoštolovia stále rozdávali a koše sa neprázdňali. Ľudia i apoštolovia s údi-

vom pozerajú do košov, v ktorých pracuje ruka Všemohúceho.

Aký to bol sladký pokrm!

A Ježiš tu stojí a usmieva sa. Teší sa a rozmýšľa. Prišla mu na um akiste manna, padajúca s neba, ale i budúce zázračné lámanie chleba na oltároch. V apoštoloch vidí už budúce kňazstvo, ktorému v tom božskom rozmnožovaní chleba pripadne úloha tak významná a vzácna.

Večera je skončená. Učeníci sbierajú »zvyšné odrobinky, aby nič nevyšlo nazmar«.⁽⁶⁾ Ľudia sú nadšení. Stále hlasnejšie sa ozýva volanie: Je to prorok! Nie menší ako Mojžiš! Je to Kráľ-Mesiáš! Ježiš však poslal apoštolov do Kafarnaumu loďou a sám sa utiahol samotný na vrch, aby sa pomodlil.

Zázračné rozmnoženie chleba je nám príležitosťou pre tieto úvahy:

a) Tajomstvo zázračného rozmnoženia chleba je odzrkadlením Ježišovej dobroty, ktorá sa zračí konečne v každom jeho diele.

Ježiš robí zázraky vždy, aby pomáhal v núdzi a utrpení, nie iba duševnom, ale

(⁶) Jn 6, 12.

i telesnom. Lebo Ježiš miluje celého človeka: telo i dušu.

Niekedy ani nečaká, aby ho prosili: Pomáha z vlastnej vôle, ako napríklad vtedy, keď vzkriesil mládenca naimského. Od Ježiša nik neodchádzal bez útechy.

b) Ako činil Ježiš dobro? So vznešenou dôstojnosťou na vonok, ale s ozajstným porozumením a súcitom.

Činil nám dobro, lebo videl v nás obraz Otca nebeského, lebo naša bieda bolestne sa ho dotýkala.

c) Čiňme teda i my čo najviac dobrého. Ak na to nemáme finančných možností, pomáhajme úprimným slovom, pohľadom. Lebo nehľadiac na to, že najväčším blahom je blažiť iného, za dobročinnosť máme prisľúbenú útechu v hodine smrti a večnú odmenu v nebi. »Lám lačnému svoj chlieb a núdznych i pcestných prived' do domu svojho, vtedy sa vyrazí svetlo tvoje ako ráno. Keď nasýtiš dušu ztrápenú... pokoj dá ti Pán vždycky a budeš, ako zvlážená záhrada a ako prameň vody, ktorého voda nevysychá.«(')

(') Iz 58, 7—11.

Apoštolská práca nie je možná bez dobročinnosti, lebo k mnohým sa dostaneme iba žalúdkom. Zázraky robiť síce nevieme, ale dobré robiť môžeme, a to je ako zázrak. Cirkev to dobre vie a nedá si to odobrať, lebo tým by stratila jednu zo svojich najúčinnjších zbraní.

Nebojme sa, že nás almužna urobí chudobnejšími; keď už nebudem mať, dá mi zas Pán Boh.

Boha nemožno prekonať ani v dobročinnosti. Boh dáva vždy viac ako od nás, v osobe chudobného, prijal. Ale budme múdri i v dávaní almužny, aby sme tým obdarovanému neboli na škodu.

Dávajme podľa možnosti jedlo a šatstvo a nie peniaze; dávajme príležitosť k práci, aby sa obdarovaný nemusel červenať.

Rozhovor s Pánom. Poprosme Pána Ježiša, aby zušľachtil naše srdcia, aby sme boli i my milosrdní.

Urobme predsavzatie, že budeme mať s chudobnými súcit a keď je nám nemožné dať im almužnu hmotnú, pomodlíme sa za nich, za ich duše a odpustenie hriechov. Budeme vždy úslužní a zarmúteného vždy potešíme.

XXXVIII.

Ježiš chodí po mori.

Keď Ježiš po zázračnom rozmnožení chleba poslal preč učeníkov, za plavby po mori prišlo im zápasíť s protivným vetrom. Veslujú síce zo všetkých svojich síl, ale mnoho to nepomáha. Minula už polnoc a oni sú sotva v dvoch tretinách cesty. Sú však trpezliví a veslujú usilovne ďalej. Ježiš zatiaľ na hore myslí na svojich učeníkov, modlí sa za nich a ide, aby im pomohol.

Chce ich súčasne vyskúšať a upevniť ich vieru. Sostúpil preto na more, a voda akoby mu stuhla pod nohami a on kráča po vode akoby po suchu. Kde len stupí, tam sa voda utíši. Je to zázrak, dokazujúci jeho nadvládu nad zákonmi hmotného sveta. Apoštolovia, zápasiaci po celý čas s vetrom, zbadali, že sa čosi približuje. Najprv sa len čudovali, neskôr sa však naľakali, lebo mysleli, že je to mátoha,⁽¹⁾ ktorá ich obchádza.⁽²⁾

⁽¹⁾ Srovn. Mk 6, 50.

⁽²⁾ Srovn. Mk 6, 48.

Strach apoštolov je stále väčší; začali kričať. Azda i zatrúbili na poplach.

V tom zaznel hlas Spasiteľa: »Vzmužte sa! Ja som to, nebojte sa!«⁽³⁾ Apoštolovia ihneď poznali Ježiša a hneď sa im uľavilo. Ale Petrovi to nestačilo. Aby dokázal svoju horlivosť a vieru, zavolať: »Pane, ak si to ty, rozkáž mi prísť k tebe po vode!«⁽⁴⁾ Ježiša potešila viera a láska Petrova, chcel ho ale, ako budúcu hlavu Cirkvi, uchrániť od namyslenosti, vyzval ho preto: »Podí!«⁽⁵⁾ A Peter vystúpil z loďky a smelo kráčal po vode, ktorá ho držala. Sotva urobil niekoľko krokov, keď prišla s vetrom silnejšia vlna, Peter sa naľakal a jeho dôvera zakolísala. I »začal sa topiť, a preto zakričal: Pane, zachráň ma! Tu Ježiš vystrel ruku, uchopil ho a povedal mu: Ty maloverný, prečo si pochyboval?«⁽⁶⁾ »Keď potom vstúpili do loďky, prestal vietor a loď hneď pristála pri brehu, ku ktorému sa plavili.«⁽⁷⁾ »Vtedy všetci na loďke prítomní padli pred ním a vyznávali: Opravdu, Syn Boží si!«⁽⁸⁾

⁽³⁾ Jn 6, 51.

⁽⁶⁾ Mt 14, 31.

⁽⁴⁾ Mt 14, 28.

⁽⁷⁾ Jn 6, 21.

⁽⁵⁾ Mt 14, 29.

⁽⁸⁾ Mt 14, 33.

Vyberieme si z tejto udalosti niekoľko bodov pre naše dnešné rozjímanie.

a) Táto udalosť usnadňuje nám vieru v najväčšie tajomstvo nášho náboženstva, usnadňuje vieru v Eucharistiu. To asi chcel Ježiš v predvečer toho dňa, keď prvý raz hovoril verejne o Eucharistii.^(*)

Ježiš dokázal, že je neobmedzeným Pánom prírody. Keď na jeho rozkaz jeho telo stratilo váhu, prečo by nemohol uložiť to telo do Eucharistie? Že ako to Ježiš urobil, nevieme, je to tajomstvo, tajomstvo, v ktorom však niet protirečenia a v ktorom ľudské srdce vždy nájde pokoj. Nám stačí, že to Ježiš povedal a tak tomu rozumel. Ďalej vec neskúmame a tešíme sa, že máme príležitosť priniesť mu za obeť svoj rozum. Miesto skúmania radšej sa pomodlíme a poďakujeme sa Ježišovi za jeho lásku, ktorá urobila nemožné možným len preto, aby sa jeho všemohúcnosť postavila do služieb lásky, aby Ježiš ostal s nami, aby nás nakrmil.

b) Nádherne sa tu rysuje tiež pomer viditeľnej a neviditeľnej hlavy Cirkvi. Oba ja kráčajú ruka v ruke po mori. Ruka jed-

(*) Srovn. Jn 6, 22—40.

noho je moc, ruka druhého dôvera. Spoločne vstupujú na loď, spoločne panujú nad búrkou a zabezpečujú nám spokojnú cestu až do prístavu večnosti. Krásny to obraz pápežovho primátu.

c) Toto tajomstvo je ďalej výzvou k dôvere. Kým Peter dôveruje, drží sa, len čo zakolísal, ihneď klesá. Keby Peter nebol odvrátil svoj zrak od Pána, nebolo by sa mu to stalo. Ale keď sa od Pána odvrátil a videl iba nebezpečenstvo, prestala na neho pôsobiť vyššia moc. Neprestala však s konečnou platnosťou. Ledva sa Peter obrátil zasa k Pánovi a požiadal o pomoc, Pán mu hneď pomohol.

V rozhovore s Pánom prosím, aby ma utvrdil svojou milosťou vo viere a dôvere. Áno, vo viere, predovšetkým vo viere v Eucharistiu, lebo ona je tajomstvom viery »mysterium fidei« i v tom smysle, že vzbudzuje a udržiava v nás vieru v Boha. I učeníkom na ceste do Emaus otvorily sa oči a poznali Spasiteľa »pri lámaní chleba«.(¹⁰) Eucharistia dala prvým

(¹⁰) Lk 24, 35.

kresťanom vieru a silu, keď ich prenasledovali.

Vzbudím v sebe vieru. Vidím pred sebou Pána, ako sa vznáša v Eucharistii nad morom sveta. Modlím sa a prosím, aby mi jeho telo pomohlo, aby som neklesol, aby som v pozemských starostiach neutonul. Áno, Pane, urob ma duchovnejším, aby som sa dotýkal zeme iba natoľko, nakoľko to vyžaduje moje povolanie.

Podakujem sa tiež Bohu, že máme pápežstvo. Viem, Pane, že kým sa budem držať tvojho zemskeho zástupcu, pôjdem pevne cez vlny a nezhyniem, lebo druhú ruku svojho zástupcu ty držíš.

Urobím predsavzatie, že častejšie pohliadnem dnes s vierou a dôverou na Krista a keď príde pokušenie, s dôverou sa ho chytím za ruku: »Keď Boh za nás, kto proti nám?«⁽¹¹⁾

⁽¹¹⁾ Rím 8, 31.

XXXIX.

Zázraky na mori.

(Rozjímanie o dôvere.)

Prvé prípravné cvičenie. Zázračný rybolov, utíšenie búrky a chodenie po mori, to boli zázraky, ktoré sa všetky odohraly na Genezaretskom mori. Predstavme si tieto zázraky znovu tak živo, ako ich evanjelisti, živí svedkovia týchto udalostí opisujú.

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej podľa predchádzajúcich troch rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša, aby mi dal stále väčšiu dôveru v neho.

1. Čo je dôvera?

Dôvera je vlastne najvyšším stupňom, výkvetom nádeje kresťanskej duše. Kresťanskou nádejou čakáme od Boha všetko to, čo je nám k spaseniu potrebné: milosť, odpustenie hriechov a večný život.

Naproti tomu dôverou čakáme od Boha všetko, čo je nám potrebné na dosiahnutie nášho bezprostredného cieľa. Tak

napríklad dúfame s istotou, že dosiahneme kresťanskej dokonalosti v takej miere, aká nám bola Bohom určená; očakávame, že splnia sa — pokiaľ sa shodujú s Božími plánmi a naším večným dobrom — i naše pozemské ciele. Pán Boh totiž tak spriada osudy všetkých, ktorých miluje, že nakoniec sa všetko síde a všetko je mu na väčšiu slávu. Život je ako vzácny perský koberec: na rube sú nitky naoko celkom neusporiadané, líce však dáva nádherný obraz, úchvatný súlad farieb.

Druhým rozdielom medzi nádejou a dôverou je to, že nádej sa obracia skôr na prisľúbené a potrebné dobro, zatiaľ čo dôvera zdôrazňuje viac dobrotu toho, od koho sľúbené dary čakáme. Pravá ruža dôvery kvitne vždy na zelenej ratolesti kresťanskej nádeje. A kresťanská nádej je vtedy pevná, keď korení vo viere v dobrotu Boha, o ktorom vie, že svoje sľuby vždy verne splňuje. Nie je teda pravá nádej, ktorá sa opiera na vlastné sily a schopnosti. Ale ostane pravdou i to, že »Boh nás stvoril bez nás, ale bez nás nás nespasí«, to znamená, že Boh pomôže svojmu rozumnému stvoreniu len vtedy, keď si i samo pomôže.

Príkladom takej hlbokej dôvery sú tieto tri zázraky na mori. Spája ich nie iba spoločné javisko, ale i rovnaký účel: vzbudiť v nás dôveru.

Zázračný ryboľov uistil Petra, ostatných apoštolov, ich následníkov a všetkých nás o tom, že keď sa v našom povolaní vyskytnú ťažkosti, na Boha vždy sa môžeme spoľahnúť s dôverou.

Utišenie búrky na mori presvedčuje nás o tom, že máme dúfať i vtedy, keď sa na mori nášho života zjavila búrka.

A tretí zázrak, chodenie Ježiša po mori je nám prípravou na časy, keď bude náš boj na pohľad beznádejný, keď sa nám pozdá, že nás Boh opustil a keď sa k nám budú blížiť »mátohy«. Dúfajme i v takom prípade, lebo práve za takých okolností bolo povedané: »Majte odvahu, ja som to!«⁽¹⁾

2. Dôvera je potrebná.

Dôvera pre človeka je ako slnko v prírode, čo svieti, hreje, živí a oživuje. Bez slnka niet jari, niet dobrej nálady, je len zima, záhuba a zánik.

⁽¹⁾ Mt 14, 27.

Tak je to i v duchovnom živote. Keď porovnáme svoje slabosti a chyby s ideálom kresťanskej dokonalosti, len vtedy vidíme, ako málo sme vykonali. A čo je to, čo nás po toľkých neúspechoch stavia zasa na nohy? Čo je to, čo vzpruží vždy ducha, aby sa po páde opäť narovnal? Dôvera! Čo nám pomôže v utrpení, čo nás posilní v hodine smrti, ak nie dôvera?

I v našich pozemských záležitostiach koľko je nejasností a ťažkostí! Aká beznádejná sa nám ukazuje niekedy budúcnosť. Čo by z nás bolo, ak by nám dôvera neprišla na pomoc?

Dôvera je teda nevyhnutná.

3. Dôvera je odôvodnená.

Ako je dôvera potrebná, práve tak je aj odôvodnená.

a) Dôvera je odôvodnená, lebo je nám vždy len na česť a slávu. Dôvera je znakom veľkého ducha, kdežto zúfalstvo je znakom duševnej úbohosti a nemohúcnosti. Nemohúcnosť je ale podstatným znakom hmoty a jej podradnosti.

Zatiaľ čo duch dôvery vznáša sa stále vysoko, duch zúfalstva plazí sa po zemi, je

stále nehybný. Kto je raz zúfalý, ten sa už v svojej ľahostajnosti nepohne.

Dôvera je znakom veľkého ducha a jeho heslom je heslo Prohászskovo: »Dum spiro, spero — Kým žijem dúfam!«

b) Dôvera je i na slávu Boha. Nemôžeme mať správnu predstavu o Bohu a nechápeme ho katolíckym spôsobom, ak nie sme naplnení dôverou v neho. Nedôvera v duchovnom živote je ako kacírstvo, ako popieranie samého Boha. Lebo kto nedôveruje, ten vlastne popiera. Kto nemá dôveru, popiera, že je Boh dobrý alebo dosť silný na to, aby splnil, čo sľúbil.

A keď dôverujeme, chválime tým Boha, klaniame sa jeho láske, uznávame jeho moc a zmierňujeme tak hnev Boží.

Lebo naozaj, nebolo by hodné Boha, aby nám, nedokonalým a nemohúcim nedal pocítiť svoju moc vtedy, keď sme sa k nemu, ako k jedinému útočišťu s dôverou obrátili. Ani my by sme nezašliapli mravca, nezabili vtáčika, keby sa k nám s dôverou obrátil, aby sme ho zachránili pred jeho prenasledovateľom.

Nekonečne dobrý a všemohúci Boh nemôže zneužiť svoju moc. Nebolo by to pek-

né a nie je možné, aby sa Boh dopustil niečoho nepekného.

c) Tretím dôvodom dôvery je okolnosť, že ona je kľúčom k Božiemu pokladu, ona je poukazom, ktorý si sami vyplňujeme, keď niečo od Boha prosíme. A Boh kladie jedinú podmienku: Aby to, čo žiadame, bolo nám na spásu. Lebo nemôže nám uškodiť ten, ktorý nás miluje, ktorý nám prisľúbil: »Všetko, čo budete prosiť v modlitbe s vierou, obsiahnete.«⁽²⁾ »Čokoľvek budete prosiť v mojom mene, urobím, aby bol Otec oslávený v Synovi.«⁽³⁾

Dostali sme dokonca aj príkaz, aby sme len žiadali, čo najviac žiadali: »Proste a dajú vám. Hľadajte a nájdete. Klopte a otvoria vám.«⁽⁴⁾

Nebojme sa teda, že nebudeme vítaní. Čakajú nás a radi nám urobia radosť. Dôvera je taká čnosť, ktorá sa sama stáva skutkom. Dostaneme, lebo dôverujeme a keď nedôverujeme, nič nedostaneme.

Boli by sme naozaj nerozumní, keby sme nevyužili ten najľahší spôsob, ako dosiahnuť splnenia svojich túžob.

⁽²⁾ Mt 21, 22.

⁽⁴⁾ Mt 6, 7.

⁽³⁾ Jn 14, 13.

Rozhovor s Pánom vykonáme týmto bezprostredným spôsobom: Vmyslime sa do položenia žobráka, nemocného, alebo človeka, ktorý sa topí v mori. Táto predstava bude nám dispozíciou, na ktorú jedinou odpoveďou môže byť vyslyšanie. I mojím dnešným predsavzatím bude dôvera. Obrátim sa vo všetkom s dôverou k Bohu: »Oči všetkých (s dôverou) čakajú na teba, Pane.«⁽⁵⁾

ŠTVRTOK

XL.

Kajúca Magdaléna.*)

I.

O Márii z Magdaly, svätý Lukáš píše ako o žene, ktorá bola známa ako hriešnica. A iste nie bez príčiny. Jej spôsob oblieka-

⁽⁵⁾ Ž 144, 15.

*) Či je táto žena totožná s Máriou, sestrou Lazarovou z evanjelia, nie je možné zistiť s celou určitosťou. Mnohí novodobí bádatelia sú však toho náhľadu a latinská liturgia akoby to aj dokazovala.

nia, pohľady, vyzývavé chovanie, podozrelé priateľstvá, ako aj krása a zbehlosť v umení svádzať, boly na pohoršenie celému mestu.

Jedného dňa — Písmo sväté nespomína že kde a kedy — naskytla sa jej príležitosť vidieť Ježiša a ona sa pridala k ostatným poslucháčom. Len čo sa pozrela na Pána, zatriasla sa, ani sama nevediac, prečo.

Ježišov pohľad, spôsob reči, vznešené, pritom však skromné spôsoby, prísnosť spojená s jemnosťou, zapôsobily na Magdalénu, takže sa celá otriasla.

Len sa díva na Ježiša a počúva.

A Ježiš rozpráva, jednoducho a vznešene, o pomíňajúcnosti života, o márnosti sveta, o smrti. Hovorí o добрote Boha, o jeho múdrosti, ako aj o tom, aké je potrebné a múdre slúžiť jedine Bohu. Hovorí o duši, o jej nesmrteľnosti a večnom osude.

Hovorí dlho, ale všetci ho radostne počúvajú.

Keď je reč skončená, Ježiš začína liečiť a odpúšťať hriešnikom. A zástup, uchvátený nadšením volá mu v ústrety: Hossanna prorokovi, sláva Synu Dávidovmu!

A Magdaléna len sa trasie pohnutím.

Vracia sa domov a zatvára sa do izby. Je celkom sama, nechce sa jej hovoriť. Rozmýšľa iba o tom, čo od Ježiša počula a čo tam videla.

Náhle sa jej zmocnila hrôza. Potom sa jej spustily slzy a to ju trocha uspokojilo. O aký bol krásny — hovorí — aký bol milý a svätý! A aký milosrdný. Kiež by sa zmiloval i nado mnou.

Ale ako sa priblížim, ja hriešna žena, k čistému Ježišovi? Keď zbadá, kto som, iste ma odmietne...

Zosmutnela a utíchla.

Náhle sa však otriasla znova. Na čiernom nebi jej smútku náhle sa zablysklo. Nie! Nie! Prečo by sa nezmiloval? To milosrdné srdce ma predsa neodmietne. Či som nevidela, s akou láskou uzdravoval chorých, s akou nehou prijímal trpiacich.

Vzbudila sa v nej nádej a na duši sa jej uľavilo. Teraz ju trápi iba akýsi sladký smäd po odpustení, po láske, po Bohu...

A nezadlho naskytla sa jej nová príležitosť stretnúť sa so Spasiteľom.

Ježiš prišiel opäť do mesta. Po práci ho obyčajne pohostili. Teraz mu bol hostiteľom akýsi farizej, menom Šimon. Pohostil Ježiša nie z lásky, ale len preto, že sa tak

patrilo, že si to okolnosti a verejná mienka žiadaly.

Hostina bola v ktoromsi verejnom sále. Okolo stolu pokládli vankúše, lebo podľa východných zvyklostí jedávali v polohe napolo ležiacej. Všade bolo plno ľudí, zvedavo sledujúcich hostinu. Prišiel konečne aj Ježiš so svojími apoštolmi. Prijali ho dosť chladno. Domáci pán zabudol asi na vonkajšie prejavy úcty, na východe tak starostlivo dodržiavané. Neobjal Ježiša, ani ho nepobozkal, nezapálil na jeho počesť voňavé drevo. Farizej zaviedol Ježiša do sálu a hostina sa začala. V pozadí, medzi divákmi za ohradou, stojí akási lepšie oblečená žena. Zo začiatku sa len díva a čaká. Náhle sa však rozhodne a vstupuje do sálu. Všetci sú prekvapení jej odvahou.

Tvár ženy je vpadnutá, oči vyplakané a smutné. Ale ľútosťou za hriechy obnovená krása dáva jej akýsi nový pôvab.

Pristúpila k Ježišovi, obrátenému k stolu a »stala si vzadu pri jeho nohách, slzami mu začala máčať nohy a utierala ich vlasmi svojej hlavy«.(²)

Bola to Mária Magdaléna.

(²) Lk 7, 38.

Celá rozlútostená utiera slzy, čo padly Ježišovi na nohy, akoby neboly hodné, aby sa tam zaskvely. To jej však nestačí. Pristisne náhle pery k nohám Ježišovým a bozkáva ich, čo má byť zadostučinením za všetky hriešne bozky, z ktorých ju viní svedomie. Potom vzala alabastrovú nádobu masti a natrela ňou Ježišove nohy, aby tak dala na javo ochotu obetovať svojmu Spasiteľovi všetko.

Zatiaľ čo sa Ježiš s hlbokým pohnutím díva na kajúcnicu, farizej sa pohoršuje a snaží sa ju vykázať z miestnosti.

Ježiš to však zbadal a v nádhernom podobení porovnal netaktnosť domáceho pána s pozornosťou kajúcnice.

Farizej je nútený priznať, že právom sa odpúšťa viac tomu, kto viac miluje. Ježiš sa potom obrátil k Magdaléne hovoriac: »Odpúšťajú sa ti hriechy . . . tvoja viera ťa zachránila; choď v pokoji!«⁽³⁾

*

Táto udalosť nech je nám príležitosťou rozjímať o Božom milosrdenstve, ktoré v prípade Márie Magdalény v pravom slova smysle triumfovalo.

⁽³⁾ Lk 7, 48—50.

Milosrdenstvo Božie je vlastne ochota Boha pomáhať. Pretože našim najväčším nešťastím je hriech, je samozrejmé, že milosrdenstvo Božie prejavuje sa hlavne v odpúšťaní hriechov. A to tým viac, že iné dary Boha nič nestoja. Ale nie tak odpustenie hriechov. Keď nám Boh odpúšťa, zrieka sa požiadavku svojej spravodlivosti, zrieka sa života svojho jednorodeného Syna, ktorý musí za hriechy umierať.

Božie milosrdenstvo má dve charakteristické vlastnosti: je nekonečné a na zemi je vždy v popredí. To znamená, že všetko, čo v tomto živote od Boha dostávame, menovite rany a utrpenie, smeruje k tomu, aby sme sa kajali, aby sme boli spasení.

Dejiny Božieho milosrdenstva sú úplne totožné s dejinami ľudstva. Už to, že si Boh zvolil taký poriadok sveta, aký si práve zvolil, hoci vedel, že ľudstvo v ňom padne a predvídal všetky urážky so strany človeka, je veľkým milosrdenstvom so strany Boha. Keď totiž človek naozaj zhrešil, Pán Boh sa rozhodol, že preslávi sa svojím milosrdenstvom. Posiela k nám svojho jednorodeného Syna, ktorý je stelesneným Milosrdenstvom. Nebolo takého, čo by sa bol k nemu blížil s dôverou a ne-

bol by obsiahol milosrdenstvo. Dokazuje to i udalosť, o ktorej sme práve rozjímali.

Keby sa teda ozval i vo mne pocit hanby a úzkosti pre moju minulosť a pýtal by som sa spolu s Magdalénou, že ako sa priblížím k samej Čistote, nech ma poteší príklad tejto hriešnej ženy.

Je pravda samozrejmé, že na tento nebeský sobáš musím prísť v svadobnom rúchu posväcujúcej milosti. A najkrajšou ozdobou toho rúcha je diamant pokory a pravé perly pokánia. S tými sa viac páčim Ženíchovi duší, než keď sa zjavím s pýchou na svoju, vraj, čistú minulosť.

Dnes teda s hlbokým precítením poviem pred sv. prijímaním: »Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu...« a vynasnažím sa zachovať tento pocit po celý deň.

XLI.

Kajúca Magdaléna.

II.

Prvé prípravné cvičenie. Text sv. evanjelia:

•Ktorýsi farizej ho pozval, aby jedol s ním. Vošiel do farizejovho domu a zaujal miesto. A tu žena (známa) v meste ako hriešnica, keď sa dozvedela, že stoluje v dome farizejovom, priniesla alabastrovú nádobu mastí, stala si vzadu pri jeho nohách, slzami mu začala máčať nohy a utierala ich vlasmi svojej hlavy, bozkávala mu nohy a natierala ich masťou. Keď to videl farizej, ktorý ho bol pozval, povedal si: Keby tento bol prorok, istotne by vedel, kto a aká je to žena, čo sa ho dotýka. Lebo je hriešnica. Ježiš mu odpovedal: Šimon, mám ti niečo povedať. On povedal: Učiteľ, hovor! — Ktorýsi veriteľ mal dvoch dlžníkov: jeden mu dlhoval päťsto denárov, druhý päťdesiat. Keďže nemali z čoho zaplatiť dlžobu, odpustil ju obom. Ktorý z nich ho teda bude viac milovať? Šimon odpovedal: Myslím, že ten, ktorému viac odpustil. Ale on mu povedal: Správne súdiš. Tu sa obrátil k že-

ne a vravel Šimonovi: Vidiš túto ženu? Vošiel som do tvojho domu, ale nedal si mi vody na nohy; no táto tu mŕ svojimi slzami zmáčala nohy a svojimi vlasmi poutierala. Nepobozkal si ma; no táto, odkedy som vošiel, neprestala mŕ bozkávať nohy. Hlavu si mi olejom nenatrel; no táto drahou masťou nohy mi natrela. Preto ti vravím: Odpúšťajú sa jej mnohé hriechy, lebo mŕ veľkú lásku prejavila. Komu sa však menej odpúšťa, menšiu lásku prejavuje. Jej však povedal: Odpúšťajú sa ti hriechy! Vtedy tí, čo spolu stolovali, začali si hovoriť: Ktože je tento, že aj hriechy odpúšťa? Ale on povedal žene: Tvoja viera ťa zachránila; choď v pokoji!«⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej ako v predošlom rozjímaní.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím od Boha kajúceho ducha ako aj dôveru v jeho nekonečné milosrdenstvo.

1. Magdaléna.

Na pomníkoch svetských veľduchov bývajú vedľajšie postavy, vyzdvihujúce charakter osláveného a znázorňujúce jeho dielo.

⁽¹⁾ Lk 7, 36—50.

Keby raz stavali sochu Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu, právom by patrila na ten pomník i Mária Magdaléna, tak ako nechýbuje na pomníku, ktorý si Ježiš sám postavil, z evanjelií.

Ježišov pomer k tejto žene je pre jeho Srdce tak charakteristický a tak poučný, že škoda by bolo prejsť okolo neho bez povšimnutia.

Magdaléna sa nemohla pochváliť nevinnosťou, ako Eva, keď vyšla z rúk Stvoriteľových, ani slávnym materstvom ako Sára, ani harfou Debory, či vavrínom Judity, a predsa je ďaleko slávnejšia. Jej prípad je úchvatný a každému známy.

Kto je vlastne tá Magdaléna? Je to žena, ktorej plač vyvolal neskoršie slzy i v očiach Pána Ježiša. »Tu Ježiš, keď videl, ako plače . . . zaplakal.«^(*)

Magdaléna je každopádne šľachetná, rozhodná a energická duša v každom ohľade, v dobrom i zlom. Pravda, zhrešila, ale i dnes sú Magdalény v každom veku a hodnosti. Tá však oľutovala svoje hriechy.

Zablúdila duša, perla, čo padla do blata. V jej pokáni skvejú sa hlavne tri čnosti:

(*) Jn 11, 33.

a) **Nezlomná viera.** Zdôraznil to i Ježiš, keď jej povedal: »Tvoja viera ťa zachránila!« Toto je začiatkom a predpokladom každého pokánia.

Poznala v Pánovi, pod dojmom jeho osobnosti a skutkov, nie iba proroka, ale Boha a Spasiteľa. Dokazujú to všetky podrobnosti jej pokánia.

Chráňme si preto svoj najdrahší poklad, vieru, lebo viera je tým mostom, ktorým prejdeme raz k Bohu. Ak by sme stratili vieru, čo sa bez našej vôle stať nemôže, stratili by sme všetok kontakt s nadprirodzeným svetom a nebolo by viac nádeje na naše spasenie. »Kto neuverí, bude odsúdený.«⁽³⁾

b) Druhou čnosťou Magdalény je **pokora**. Uvedomila si, čím je, čo je podľzná a pochopila, že z vlastných prostriedkov to nezaplatí. Bolo k tomu treba nemalej pokory, aby dáma, azda jedna z najvznešenejších žien mesta, vošla nepovolaná do miestnosti, rezervovanej pre cudziu spoločnosť, aby sa tam skoro verejne vyspovedala, keď mnohí sa tak ťažko spovedajú

⁽³⁾ Mk 16, 16.

v tajnosti, i keď milosrdenstvo Pána Ježiša spovedť tak uľahčilo.

c) Najkrajšou a najvznešenejšou jej čnosťou je však láska. Nie je to malá vec, keď jej i sám Ježiš uznal, že »veľkú lásku prejavila«.(⁴)

Jej láska nebola chvíľkovým vzplanutím, bola to ozajstná láska, na celý život, láska čínorodá, holová všetko obetovať. Kiež by sme sa aj my vedeli poďakovať za odpustenie hriechov takou láskou.

Lásku Márie Magdalény obdivuje a slávi celý kresťanský svet. Preto tiež nosia tak mnohé jej meno, preto sa stala apoštolom. Koľko Magdalén povstalo už podľa jej príkladu z blata a našlo cestu k Ježišovi!

2. Ježiš.

Podívajme sa teraz na Ježiša.

Prípád Márie Magdalény je živým dôkazom jeho dobroty. Ku všetkým je dobrý, ale hlavne k hriešnikom, lebo hriešnik je tým najúbohejším stvorením. Je to naozaj mrzák, ktorý z vlastnej sily ani krok nespraví a nevymotá sa zo zatratenia. I keď

(⁴) Lk 7, 47.

Boh nenávidí jeho hriechy, má súcit s dušou, ktorá je predsa jeho stvorením.

Ježiš miluje hriešnika svojím nesmiernym milosrdenstvom a hľadá vždy príležitosť, aby sa s ním stretol. Ba viac ešte: verejne vyhlasuje, že prišiel z neba pre hriešnika, »spasiť, čo bolo zahynulo«.⁽⁵⁾ Lebo »nie zdraví potrebujú lekára, ale chorí«.⁽⁶⁾ Keď stretol verejného hriešnika, nikdy mu nehrozil, vždy ho povzbudzoval.

Nehovoril o pekle, o malom počte vybraných, ale o márnotratom synovi, o stratenej drachme, o stratenom baránkovi.⁽⁷⁾

Tými podobenstvami vzbudzuje Ježiš sústrasť s hriešnikom. A keď sa k nemu hriešny obrátil s dôverou, prijíma ho s nežnou dobrotou a ošetrí mu rany. Jemne a ohľaduplne vyšetruje svedomie hriešneho, ani doktor nemocného, ako sme videli v prípade Samaritánky.

Hovorí s hriešnikom málo a jemne, nedáva mu ťažkú pokutu za hriech, ako vidíme u Petra, od ktorého za trojnásobné za-

⁽⁵⁾ Mt 18, 11.

⁽⁷⁾ Lk 15.

⁽⁶⁾ Mt 9, 13.

prenie žiadal iba trojnásobné vyznanie lásky.⁽⁸⁾ Aký to ideál dobrého spovedníka.

A keď sa hriešny človek pokajal, Ježiš mu všetko zabúda. Ešte ho aj bráni, ako to urobil neskoršie i v prípade Magdalény.⁽⁹⁾

Ježiš je naozaj dobrý Pastier a želá si, aby sme ho v tom, podľa svojich možností, nasledovali.

3. Dôsledky.

a) Prípád Márie Magdalény dokazuje, kde sa až duša s Božou milosťou dostane. Ukazuje nám tiež priebeh kresťanského pokánia. Viera vzbudzuje lásku a ľútosť, ktorá donúti hriešnika, aby vyznal svoje hriechy. Potom nasleduje milosrdné prijatie Bohom a odpustenie. Prekrásnym zjavom je i vzájomný účinok lásky a odpustenia. S jednej strany láska vymáha odpustenie a naopak, odpustenie zväčšuje lásku.

b) Keď Magdalénu porovnáme s farizejom, vidíme, že milosť Božia prichádza

⁽⁸⁾ Jn 21, 15—17.

⁽⁹⁾ Mk 14, 6.

skôr po ťažkom páde, z ktorého sme povstali, ako po menej pobožnom živote.

c) Nasledujme Spasiteľa v jeho krotkosti a добрote k hriešnemu. Koľko duší vyjde na vnivoč len preto, že sa o ne nik nestará.

A koľko by získala vec Pánova takým pokánim! Koľko je perál, čo spadly do blata a niet človeka, čo by ich pozdvihol. Tie perly netreba pošliapať, ale zachrániť. Koľko je ľudí ochotných sohnúť sa pre každú maličkosť, ale okolo duše v blate prejdú bez povšimnutia. Také jednanie nepoukazuje na lásku, ba ani na samolásku. Lebo kto zachráni dušu bližného, zachráni i svoju. Často zabúdame, že sme sprostredkovatelia, lekári a nie kati. Dobrý Pastier, keď našiel stratenú ovцу, nebil ju, ale vzal ju pekne na plece a odniesol ju k ostatným. To je duch Kristov. Nežijeme už v Starom zákone. Keď sa Starý zákon vyznačoval strachom, charakteristikum Nového zákona je krotkosť, láska a milosrdenstvo.

Rozhovor s Pánom. Prosím, aby mi dal milosrdné srdce. Čo všetko neurobili svätí pre dobro hriešnikov! Koľko sa

namodlili a napokutovali. Daj, Pane, aby som šiel za nimi a predovšetkým za Tebou, ktorý si bol tak nesmierne dobrý k hriešnikom, k Magdaléne i ku mne. Prichodí mi rozmeniť milosrdenstvo, ktorého sa mi dostalo a rozdeliť ho medzi inými

Urobím predsavzatie, že k hriešnikom budem ohľadupľnejší. Nebudem príliš citlivý a keď ma azda niekto urazí, hneď sa za neho pomodlím.

»Odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame našim vinníkom.⁽¹⁰⁾

SOBOTA

XLII.

Premenenie Pána.

Ježiš je už v treťom roku svojho verejného účinkovania a pripravuje už apoštolov na to, že bude trpieť a zomrie. Kdesi okolo Cézarey Filipovej zjavne poukázal na to, že »mu treba ísť do Jeruzalema a mnoho trpieť od starších z ľudu, veľkňa-

⁽¹⁰⁾ Mt 6, 12.

zov a zákonníkov a že ho zabijú, ale tretieho dňa vstane z mŕtvych.«⁽¹⁾

Zdôraznil pri tom, že je nutné, aby každý vzal svoj kríž a nasledoval ho.⁽²⁾ Aby sa však jeho učeníci nepohoršili, keď bude prenasledovaný a pokorený, chce sa im predstaviť v svojej božskej sláve a chce im dať ochutnať nebeskej blaženosti.

Vybral si teda troch a vzal ich na horu, podľa podania na horu Tábor.

Bolo už k večeru. Ostatných apoštolov nechali v malej dedinke a keď vyšli na horu, odpočinuli si, pokochali sa krásnym výhľadom a pomodlili sa.

Apoštoli však boli ustatí a čoskoro zaspali.

Tu Ježiš pokľakol a vrúcne sa modlil.

Náhle sa povzniesol od zeme, rúcho sa mu zaskvelo, objala ho akási nebeská vôňa, stáva sa stále duchovejším a žiarivejším a nanlňuje apoštolov, ktorí sa medzitým prebudili, hojnosťou útechy, takže i apoštoli akoby zabudli, že sú na zemi.

Potom sa objavil Mojžiš a Eliáš. Pozdravili Pána modlitbou a začal sa rozhovor.

⁽¹⁾ Mt 16, 21.

⁽²⁾ Lk 9, 23.

Spasiteľ vyličil svoje nastávajúce utrpenie, lebo »čím je srdce naplnené, to hovorí aj ústa.«⁽³⁾

... Áno — hovorí — vypijem kalich horkostí až do dna, do poslednej kvapky. Budem trpieť telesne i na duchu, až do zničenia. Pochodím Golgotu, povznesiem sa na kríži a všetko pritiahnem k sebe.

A vtedy »šaty sa mu zaskvely a veľmi zbelely, ako by ich nemohol vybieliť nijaký bielič na svete.«⁽⁴⁾ Celé nebo akoby bolo sostúpilo k Ježišovi, ktorý pritiahol Mojžiša, Eliáša a apoštolov...

Keď Mojžiš a Eliáš odišli, apoštoli cítili, že sú celkom omámení. »Tu sa ozval Peter a povedal Ježišovi: Učiteľ, dobre je nám tu! Spravme si tu tri stánky, tebe jeden, Mojžišovi jeden a Eliášovi jeden. Nevedel totiž, čo hovorí.«⁽⁵⁾ Nič im nechybovalo, mali tu všetko, čo si len srdce žiadalo: pokoj, blaženosť, slávu i prítomnosť Boha. »Keď toto dopovedal, utvoril sa oblak a zahalil ich... Tu z oblaku zaznel hlas: »Toto je môj Syn, ktorého som si vyvolil. Jeho počúvajte.«⁽⁶⁾

(3) Mt 12, 34.

(3) Mk 9, 4—5.

(4) Mk 9, 2.

(5) Lk 9, 34—35.

Keď to učeníci počuli, veľmi sa naľakali. Duch Boží sa k nim celkom priblížil a oni to pocítili a popadali na tvár. »Potom pristúpil k nim Ježiš, dotkol sa ich a povedal im: Vstaňte a nebojte sa! Keď pozdvihli svoje oči, nikoho iného nevideli, iba samého Ježiša.«⁽⁷⁾

A zmizol všetok lesk. Pán stál pred nimi zas taký, ako ho poznali v podobe pozemského pútnika.

Apoštoli zväžneli. Až teraz si uvedomili, akí sú úbohí a krehkí. Báli sa pozrieť na Spasiteľa. S hanbou mysleli na minulosť, keď pochybovali o božskej prirodzenosti a božskom poslaní Spasiteľa a znepokojovalo ich preto aj ich vlastné poslanie. Ale táto neobyčajná udalosť ich naozaj posilnila.

Ježiš sa potom rozhovoril, lebo chcel, aby toto videnie bolo apoštolom na prospech, aby si ho pripomenuli vtedy, keď ho uvidia trpieť, aby i svojich druhov vedeli upevniť vo viere.

Už sa brieždilo, keď sa — s modlitbou na perách — vracali do mesta k ostatným apoštolom. Ale o tom, čo videli, nerozprá-

(7) Mt 16, 7—8.

vajú, lebo im Ježiš povedal: »Nikomu nehovorte o videní, kým Syn človeka nevstane z mŕtvych.«⁽⁸⁾

Táto udalosť dáva nám príležitosť rozjímať o týchto bodoch:

I.

a) Koho vzal Ježiš na horu Tábor? Tých, ktorých zvlášť miloval. Menovite Petra, muža viery, Jakuba, muža modlitby, budúceho prvého biskupa jeruzalemského a svätého Jána, muža čistoty.

Vzal ich za svedkov svojho premenenia a vezme ich neskoršie i za svedkov svojho smrteľného zápasu na Olivovej hore. Mimoriadna útecha i mimoriadne utrpenia sú znakmi zvláštnej milosti.

b) Stojí za uváženie, že Ježiš sa premenil počas modlitby. Vtedy sa mu zaskvelo líce, vtedy sa povzniesol od zeme. Oslávenie a modlitba sú teda v úzkom vzťahu. Keď sa modlíme, duch sa nám premení práve tak, ako sa zmenilo na hore Tábor

⁽⁸⁾ Mt 17, 9.

Pánovo telo: duša sa zaskveje čistotou a pozdvihne sa do výšky.

c) I my máme byť stále viac duchovejší, máme si obliecť »nového človeka, stvoreného podľa Boha v spravodlivosti.«⁽⁹⁾

II.

Kto sa zjavil pri premenení Pána? Veľkí duchovia: Mojžiš a Eliáš. Mojžiš túžil po celý svoj život po Bohu a modlil sa: »Ak som našiel milosť pred tvojim obličajom, ukáž mi svoju tvár!«⁽¹⁰⁾ Ale vtedy mu bolo povedané: »Nebudeš môcť vidieť moju tvár, lebo neuvidí ma človek, a bude žiť.«⁽¹¹⁾ Ani Eliáš nemal inej túžby okrem Boha. Ale keď Boh v podobe vetríka prešiel oko jaskyne, Eliáš sa necítil dosť hodným a svätým pozrieť na Boha a »zakryl svoju tvár plášťom«.⁽¹²⁾ Obidvaja sostúpili potom do predpeklia bez toho, aby sa ich túžba splnila. Dlhé stáročia čakali a modlili sa, než prišlo pozvanie na horu Tábor. Lebo Boh je verný! Splní nám kaž-

⁽⁹⁾ Ef 4, 24.

⁽¹¹⁾ Exod 33, 20.

⁽¹⁰⁾ Exod 33, 13.

⁽¹²⁾ 3 Kr 19, 13.

ďú šľachetnú a svätú túžbu, keď sme len trpezliví a hľadáme ho celým svojím srdcom.

Ich túžba sa vyplnila na hore Tábor. Aká to náhrada za dlhé čakanie! A o čom asi hovoril Ježiš s vyvolenými? O kríži a utrpení, lebo toto je najmilšou témou Ježiša i svätých. Tí, pravda, nevideli holý kríž, videli i ruže, čo na ňom vyrástly.

Rozhovor s Pánom. Porozpráame mu, ako túžime mu slúžiť s celou odanosťou. A to nie azda pre útechu, ale na jeho väčšiu slávu. V čase útechy porozprávam sa s Pánom o tom, o čom hovoril s Mojžišom a Eliášom: rozpoviem mu, čo mienim za neho urobiť, čo mienim vytrpieť, a to i vtedy, keby útecha pominula.

Urobím predsavzatie, že budem sa tak modliť, akoby bol Pán Boh celkom pri mne a modlitbou, rozjímaním a poďakovaním pripravím sa na svoje každodenné utrpenie.

XLIII.**Vzkriesenie Lazára.**

Prvé prípravné cvičenie. Dej: Lazár, brat Marty a Márie ťažko ochorel. Sestry daly o tom vedieť Ježišovi, ktorý sa vtedy zdržiaval v neďalekej Perey. Ježiš vtedy odkázal iba toľko, že táto choroba nie je mu na smrť a ostal ešte dva dni v Perey. Keď potom Ježiš prišiel do Betánie, dozvedel sa, že Lazár je už štyri dni v hrobe. Mária sa rozplakala, keď mu to oznamovala. Ježiš na to pristúpil k hrobu, zavolať Lazára a Lazár vstal z mŕtvych.

Tento zázrak, posledný zázrak Ježišov, bol tiež bezprostrednou príčinou jeho umučenia, lebo Židia, keď sa o tom zázraku dozvedeli, rozhodli, že Ježiša zabijú.⁽¹⁾

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. (Podľa Papiniho.) Ježiš miloval Lazára a bol častým hosťom v jeho dome.

Keď Lazár ochorel, zavolali Ježiša, ale Ježiš odkázal, že táto choroba nebude mu na smrť. Až tretí deň povedal učeníkom: »Lazár, náš priateľ usnul, ale idem ho zobudiť.«⁽²⁾

⁽¹⁾ Srovn. Jn 11.

⁽²⁾ Jn 11, 11.

Bol už skoro v Betánii, keď mu prišla v ústrety Mária a sťažovala sa mu skoro vyčítavo: »Pane, keby si bol tuná býval, nebol by mi brat zomrel.«⁽³⁾ Prišla i Mária a tiež mu povedala: »Pane, keby si bol tuná býval, nebol by mi brat zomrel.«⁽⁴⁾ Iste si to dve sestry mnohorož opakovali, keď to teraz tak rovnako povedaly.

Ich jemná a skromná výčitka dotkla sa asi Spasiteľa. Nie že by ho bolo mrzelo, že prišiel neskoro, ale zarmútila ho — ako vždy — bolesť jeho najmilších a hlavne ich malovernosť.

Ježiš sa potom opýtal: »Kam ste ho položili? a zaplakal.«⁽⁵⁾

Je to prvý prípad, že Ježiš zaplakal a so slzou v oku pristúpil k hrobu hovoriac: »Odvalte kameň!«

Marta, dobrá gazdíná a praktická žena sa ovzala: »Pane, už páchne, lebo je štyri dni mŕtvy.«⁽⁶⁾ Ale Ježiš nedbal. »Odvalte kameň!« opakoval. Keď bol kameň odvalený, Ježiš pozdvihol oči k nebu, krátko sa pomodlil a zavolať: »Lazár, poď von!«⁽⁷⁾ A Lazár vyšiel, ovinutý plachtami, s obviazanou hlavou.

⁽³⁾ Jn 11, 21.

⁽⁶⁾ Jn 11, 39.

⁽⁴⁾ Jn 11, 32.

⁽⁷⁾ Jn 11, 43.

⁽⁵⁾ Jn 11, 34.

Tu akoby hrom udel z neba: jední sa zatac-
kali ako pri zemetrasení, iní kričali alebo po-
kľakli k modlitbe. Keď Lazára porozviazovali
a keď mu zrak privykol na svetlo, ohmatal si
stárpnuté údy a vykročil. Zatiaľ Marta, dobrá
gazdiná, vedela i v takom zmätku pripraviť obed
a vzkriesený jedol spolu s ostatnými. Len Mária
nejedla, stále sa len dívala na vífaza, ktorý je-
dol a pil, akoby sa nič nebolo stalo.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím Pána Ježiša,
Vífaza nad smrťou, aby posilnil moju vieru
v jeho moc a dôveru v jeho lásku.

1. »Ja som vzkriesenie a život.«⁽⁹⁾

Pokiaľ vieme, Ježiš počas svojho účin-
kovania na zemi vzkriesil celkom troch ľu-
dí. Neurobil to azda preto, aby sa chva-
stal svojou mocou, aby na seba upozorňo-
val; urobil to iba z milosrdenstva, z milo-
srdenstva k pozostalým.

Lúto mu bolo smútiaceho otca, matky
alebo plačúcich sestier. A to je veľmi dô-
ležité.

Ježiš ďalej vo všetkých troch prípadoch
hovoril o mŕtvych, že iba zaspali.

⁽⁹⁾ Jn 11, 25.

O naimskom mládenčovi nebolo času ani hovoriť. Ježiš povedal iba: »Mládenec, hovorím ti, vstaň!«⁽⁹⁾ akoby budil spiaceho.

Keď mu oznámili, že zomrela Jairova dcéra, odpovedal: »Nezomrela, ale spí.«⁽¹⁰⁾

Keď mu konečne oznámili, že Lazár zomrel, poznamenal: »Lazár, náš priateľ, usnul.«⁽¹¹⁾

V očiach Pána Ježiša smrť je teda iba spánkom, pravda, hlbším, ako spánok obyčajný. Je spánkom tak hlbokým, že ho premôže iba nadľudská láska súcitu ani nie tak k mŕtvemu, ako súcit k pozostalým. Lebo kto zomrel v Pánovi, ten nepotrebuje súcit, potrebujú ho tí, čo ostali, lebo »blahoslavení, ktorí zomierajú v Pánovi«.⁽¹²⁾ A preto každý, kto žije životom Bohu naozaj oddaným, volá so sv. Pavlom: »Túžim už zomrieť a byť s Kristom a to by bolo omnoho lepšie.«⁽¹³⁾ Kto sa teda veľmi bojí smrti, nech dobre spytuje svedomie, prečo sa tak bojí predstúpiť pred Božského Sudcu.

(9) Lk 7, 14.

(11) Jn 11, 11.

(10) Lk 8, 52.

(13) Fil 1, 23.

Pravým cieľom Ježišových zázrakov bolo predovšetkým dokázať jeho božské poslanie. Najlepšie to vidíme pri vzkriesení Lazára. Spasiteľ tu priamo vyzýva Otca, aby sa o ňom osvedčil, keď hovorí: »Aby uverili, že si ma ty poslal.«⁽¹⁵⁾

A, hľa, na jeho slovo štvordenná, už zapáchajúca mŕtvola vracia sa medzi živých.

To je teda dôkazom, že Ježiš je naozaj tým, za koho sa sám vyhlasuje: Synom Božím a Vykupiteľom. Keď teda pôjdeme s jeho Cirkvou za ním, spokojne môžeme prekročiť prah večnosti, lebo vieme, kto nás tam očakáva.

3. Zázraky lásky.

a) Všetky Ježišove zázraky sú zázrakmi lásky, všetky sú v službách jeho dobroty. Vidíme to predovšetkým na vzkriesení Lazára. Keď sa Ježiš dozvedel, že Lazár ochorel, s láskou sledoval jeho osud a sa ponáhľal, aby zmiernil žiaľ jeho príbuzných. Tak isto sleduje i náš osud. Sú foto-

⁽¹⁴⁾ Jn 11, 25.

⁽¹⁵⁾ Jn 11, 42.

grafie, na ktorých fotografovaný pozerá stále na nás, nech sa na obraz dívame z ktorejkoľvek strany. Taký je i Ježiš: díva sa na nás neustále, pravda, bez toho, aby sme ho my videli.

b) Ježišova láska je rozumná a preto aj usporiadaná. Nezavahuje nás každej starosti a strasti, lebo to by nebolo na slávu Božiu a tak ani na naše dobro. I Lazára necháva Ježiš zomrieť, aby po jeho vzkriesení radosť a s ňou aj viera a láska bola tým väčšia. Lazárovo vzkriesenie nebolo však dobrodením iba pre jeho sestru, ale i pre celé ľudstvo, lebo upevnilo vieru v Božstvo Pána Ježiša.

c) Týmto zázrakom Ježiš poukázal na dobrotu svojho Srdca. Zaplakal nad hrobom a plakal s plačúcimi.«⁽¹⁶⁾

Slza je krvou lásky. Niekedy je presvedčivejším dôkazom lásky ako ozajstná krv. Človek mnohokrát prelieva svoju krv z povinnosti, plače však vždy z lásky. A láska Ježišova sa nezmenila ani v Eucharistii ani v nebi...

⁽¹⁶⁾ Srovn. Rim 12, 15.

Rozhovor s Pánom. Predmetom rozhovoru nech je dnes živá viera, nádej a láska. Zavolajme dnes s Martou: »Hej, Pane, ja som uveril, že si ty Kristus, Syn Boží, ktorý prišiel na tento svet.«⁽¹⁷⁾ A za túto vieru ochotný som aj život položiť. Bol by som najšťastnejší, keby som svoju vernosť k tebe mohol i krvou dokázať.

Daj, Pane, aby to nebola iba fráza, ale solídna pravda. Aby som to dokázal, pôjdem s tebou i vtedy, keď vidím, že nastupuješ cestu na Kalváriu a svoju vernosť osvedčím primeraným sebazaprením.

PONDELOK.

XLIV.

Večera v Betánii.

Prvé prípravné cvičenie. Vzkriesením Lazára vzbudil Ježiš nemalú pozornosť. Mnohí uverili. Ale jeho nepriatelia sa práve preto rozhodli, že ho zabijú a vyhlásili, že každý, kto by vedel, kde sa Ježiš zdržiava, má to ohlásiť rade. Ježiš

⁽¹⁷⁾ Jn 11, 27.

sa zatiaľ utiahol k Jerichu, do Perey, ale neskôr-
šie sa vrátil do Betánie. Cesty už boli plné púť-
nikov a zvesť o Lazárovom vzkriesení rozšírila
sa i medzi nimi. Vec vzbudila nemalý rozruch
a očakávanie. Tým si môžeme vysvetliť to ohrom-
né nadšenie na Kvetnú nedeľu.

V sobotu pred Kvetnou nedeľou Ježiš spolu
s rodinou Lazarovou, u ktorých sa v Betánii naj-
viac zdržiaval, bol hosťom Šimona Malomocného.

Druhé prípravné cvičenie. Miesto a dej. Sláv-
nostná hostina. Ježiš je na čelnom mieste pri
stole, okolo stola ostatní, medzi nimi i vzkriese-
ný Lazár, Marta a Mária obsluhujú.

Tretie prípravné cvičenie. Prosím o veľko-
dušnosť v službe Pánovi.

1. Ježiš v dome Šimona Malomocného.

Osoby:

a) **J e ž i š.**

Ježiš — »vzkriesenie a život«. ⁽¹⁾

Je vznešený a milý ku každému. Pozo-
rujme ho, aký je striedmy, ako sa vie ovlá-
dať. Aký krotký je jeho pohľad, aká milá
jeho reč. Hovorí málo, ale každé jeho slo-
vo je božské.

⁽¹⁾ Jn 11, 25.

b) Šimon.

Nazývajú ho Malomocným. Je možné, že ho tak nazvali preto, lebo ho Boh vyľiečil z malomocenstva. Je síce farizejom, je ale dobrosrdečný a priateľský. Teší sa sláve Boha pri vzkriesení Lazára, teší sa jeho šťastiu a túto radostnú udalosť chce práve osláviť hostinou.

A je to dosť nebezpečné. Vedelo sa už, že Ježiša hľadajú na smrť a že i Lazára by chceli odpratať. Ale Šimon nehľadí na nebezpečenstvo. Nerobí z toho tajnosti, že usporiada hostinu na počesť Pána Ježiša a Lazára. Svedčí to o jeho nezlomnej viere a veľkodušnosti.

c) L a z á r.

Kde si ctia Ježiša, tam je i Lazár. Nehľadí na svoj život. Jeho viera, hlavne však láska, vzkriesením sa ešte viac upevnila. Neskrýva sa a ochotne rozpráva o svojom vzkriesení. Tak si to žiadala láska a poďačnosť, lebo Ježišovi záležalo na tom, aby sa o Lazárovom vzkriesení mnohí dozvedeli a mnohí uverili. Lazár sa teda nebojí, rozpráva a dokazuje tak, že i on je veľký duchom.

d) M a r t a.

Vznešená a bohatá deva. A nehanbí sa obsluhovať pri stole, a to ešte nie doma, ale v cudzom dome. Ježiš si to však za-slúžil. I jej viera a láska upevnily sa La-zárovým vzkriesením, a ona je pre Krista na všetko hotová. Tiež veľká duchom.

2. Mária pomazala Ježiša

e) M á r i a.

Keď ide o veľkodušnosť, Márii patrí zvláštne miesto v tomto rozjímaní.

U Židov bolo zvykom, že hosťa, ktorého si vážili, pomazali olejom. Tuto česť chcela Ježišovi preukázať Mária sama. A nechcela byť v tomto prípade každodennou. Ďaleko prekročila zvyčajné medze. Kúpila najdrahšiu masť, neľutovala peňazí, veď išlo o Ježiša. Zaplatila za masť v alabastrovej nádobe so 300 denárov (asi 5000 korún). čo v tom čase znamenalo celé imanie. (Však to Judáš, ktorý bol tiež prítomný, isto spočítal.)

Mária rozbila nádobu a vyliala olej na hlavu Ježišovu. Bolo to dôkazom, že na-

ozaj »veľkú lásku prejavila«. ⁽²⁾ Bolo to aj prejavom vďaky, lebo mnoho jej bolo odpustené. ⁽³⁾ Táto vďačná jej láska stále rástla a stávala sa stále čistejšou a duchovejšou. Prezradzujú to i čnosti, ktoré jej čin sprevádzajú:

1. Pokora. Ona, vznešená dáma, obsluhuje so svojou sestrou v cudzom dome pri stole. Ešte aj pokľakla a poutierala Ježišovi nohy svojimi vlasmi. ⁽⁴⁾

2. Viera. Viera je koreňom všetkých jej čností. I táto úcta, ktorú teraz preukazuje, je viac, ako sa človeku dáva. Áno, ona veri a vyznáva, že »ty si Kristus, Syn Boží«. ⁽⁵⁾ »A dom sa naplnil vôňou masti.« ⁽⁶⁾ Naplnil sa nie iba vôňou nardového oleja, ale i vôňou Máriiných čností. A táto vôňa naplnila nebo; predovšetkým však dobrotivé Srdce Spasiteľovo, čo opäť stupňovalo lásku toho Srdca k žene, predtým tak hriešnej, ktorá však svojim pokánim všetko napravila.

⁽²⁾ Lk 7, 47.

⁽⁵⁾ Jn 11, 27.

⁽³⁾ Srovn. Lk 7, 47.

⁽⁶⁾ Jn 12, 3.

⁽⁴⁾ Jn 12, 3.

Dôkazom Ježišovej vďaky a uznania je aj to, že dal túto udalosť zaznamenať na večné veky v evanjeliu. To znamená, že i u Magdalény splnila sa pravda, formulovaná neskoršie sv. Ignácom v jeho 19. pravidle: »Čím oddanejšie slúži človek Bohu a čím je štedrejší, tým viac pocíti na sebe štedrosť Božiu a so dňa na deň bude schopnejší prijímať milosti a duševné dary.«

3. Judáš sa pohoršuje.

a) Judáš sa pohoršuje.

Zatiaľ čo sa Ježiš nesmierne tešil veľkodušnosti všetkých, čo ho milovali, tým viac ho zarmútilo Judášovo nízke smýšľanie. Ostatných prítomných — zväčša svetských ľudí — obetavosť Márie Magdalény nepohoršila, ba naopak; len jeden z apoštolov sa pohoršil a jeho príklad pomýlil i ostatných apoštolov, ktorí sa tiež ozvali: »Načo takéto márnenie? Veď mohlo sa to predať a dať chudobným.«⁽⁷⁾

Apoštolovia totiž nezbadali, že túto výhovorku vynašiel Judáš iba na zakrývanie svojej chamtivosti. Veď čo sa on staral

⁽⁷⁾ Mt 26, 8.

o chudobných? Išlo mu o vlastné vrecko. A koľko milostí dostal od Pána, koľko príležitostí mu bolo dané presvedčiť sa o všemohúcnosti a vševedúcnosti Kristovej! U neho však chybovala láska, vzplanula preto vášeň, ktorá udusila vieru. Tak stratil veľkodušnosť a preto maskuje svoju malichernosť falošnými dôvodmi.

Keď niekto pre svoju lenivosť alebo smyselnosť a chamtivosť nechce dať Bohu, čo mu patrí, maskuje to obyčajne zámienkou »vyššieho cieľa«. Tak možno oklamať ľudí, ale nie Boha.

b) Ježiš sa zastáva Márie.

Zastáva sa jej, lebo Ježiš sa vždy sto-
tožňuje s veľkodušným. Tak bude i v deň Súdu.

»Čo robíte ťažkosti tejto žene? Staráte sa o chudobných? A či ja nie som chudobný«⁽⁸⁾ A dodáva: »Keď túto masť vyliala na moje telo, už vopred mi to spravila na pohreb.«⁽⁹⁾

c) Judáš.

Judáš nezniesol ani tak jemnú výčitku, ako bola výčitka Ježišova. S ním už ne-

⁽⁸⁾ Mt 26, 10.

⁽⁹⁾ Mt 26, 12.

možno hovoriť. Stratil už milosť Božiu a pracuje v ňom iba vášeň. Odchádza urazený, ide si hľadať zadosťučinenie a cíti, že svojím nízkym chovaním vyradil sa už z tejto spoločnosti . . .

V rozhovore s Pánom sľubujem, že v jeho službách nebudem nikdy maličerný. Budem vždy veľkodušný, a to predovšetkým pri stanovení svojho životného cieľa. Mojm heslom bude: »Čo by som neurobil pre Boha?« A mojm dnešným predsavzatím nech je, že nebudem sa vyhýbať ťažkostiam, nebudem hľadiť a to, čo je ľahšie, ale čo sa viac páči Bohu.

UTOROK.

XLV.

Triumfálny vchod do Jeruzalema.

(Podľa Meschlera.)

Po hostine u Šimona Malomocného, v nedeľu ráno Ježiš oznámil svojím učeníkom, že vojde dnes slávnostne do Jeruzalema a do chrámu.

Tak je to napísané a predpovedané. I jeho nepriatelia dokazovali, že Mesiáš príde s mocou a slávou. Ukáže im teda slávu, akú ešte nevideli, aby sa vzpomätali. Dvomi učeníkom rozkázal, aby mu z blízkej Betfagy priviedli osliatko. Ak by sa ich niekto vypytoval, čo robia, nech mu povedia, že Pán potrebuje osliatko a majiteľ ho prepustí.

Keď bolo všetko pripravené, začal sa sprievod s palmami v rukách. Po ceste ľudí stále pribúdalo a mnohí pútnici vyšli im z Jeruzalema v ústrety a pripojili sa.

Nadšenie stále rástlo a pútnici zo všetkých strán volali: »Hosana Synovi Dávidovmu! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!«⁽¹⁾

Každý cíti, že prišiel dávno očakávaný slávny deň. Nadšenie je neopísateľné. Ľudia mu prestierajú na cestu svoje rúcho a haluze so stromov.

V celom sprievode je smutný iba sám Spasiteľ. Plače a smutná je jeho duša. Zatiaľ čo iní sú nadšení, ževidia sväté mesto i s chrámom, jeho to iba zarmucuje.

⁽¹⁾ Mt 21, 9.

Ježiš myslel na všetko, čo toto mesto dostalo, na nevdačnosť, akou sa za to odplatí a konečne na skazu, ktorá ho za to stihne. »Kiež by si aj ty poznalo, a to v tento tvoj deň, čo ti pokoj prináša. Teraz je to však skryté pred tvojimi očami. Lebo prídu na teba dni, keď ťa tvoji nepriatelia oboženú valom, obkľúčia ťa a sovrú odovšadiaľ, i teba i deti tvoje, čo sú v tebe, povalia na zem a nenechajú v tebe kameň na kameni, keďže si nepoznalo čas svojho navštívenia.«⁽²⁾

Ježiš vidí tieto udalosti celkom jasne pred sebou; vidí rumoviská; a deti, čo idú popri ňom, vidí ako zohavené a ukrižované mŕtvoly. Odtiaľ, s Olivového vrchu vidí toho druhého »mesiáša« Títa, ktorý vedie útok na mesto. Vidí biedu, ktorá to všetko sprevádza. Ale ľud o tom nič nevie a s nadšením spieva svoje »Hosana!«

Do sprievodu sa zamiešali i nepriatelia. Pristupujú k Pánovi a k apoštolom a vyzývajú ich, aby rozpustili sprievod. Ježiš im odpovedá za všetkých: »Hovorím vám, ak títo budú mlčať, kamene budú kričať.«⁽³⁾

⁽²⁾ Lk 19, 41—44.

⁽³⁾ Lk 19, 40.

Keď došli do mesta, sprievod ešte viac zmohutnel, nadšenie bolo ešte väčšie. Ježiš kráča už stále po mäkkom koberci a všetko sa ozýva volaním Hosana!

A Ježiš rozmýšľa ďalej. Jeho to neuchvátilo, lebo dobre vie, že o päť dní pôjde tými istými ulicami na Golgotu. Taká, hľa, je svetská sláva, márna, pomíňajúca a falošná.

Keď došli ku chrámu, Ježiš sosadol s osliatka a vošiel slávnostne do domu svojho Otca. Priniesli mu sem mnoho chorých, slepých a mrzákov, aby ich vyliečil. Tu už nadšenie nemalo konca. Prišli i deti z kostola a zaspievali mu pieseň o Mesiášovi. Kňazi to už nevydržali a povedali: »Čuješ, čo títo tu kričia? Ale Ježiš im odpovedal: Áno. Nikdy ste nečítali: Z úst nemluvnia-tok a dojčiat pripravil si si pochvalu?«⁽⁴⁾ A odvrátil sa od nich. Ježiš potom učil v chráme a k večeru odišiel do Betánie, lebo vedel, že tam je istejší, a neprišla ešte »jeho hodina«.⁽⁵⁾

Látkou pre dnešné rozjímanie bude nám Ježišovo utrpenie počas jeho verejného

⁽⁴⁾ Mt 21, 16.

⁽⁵⁾ Jn 7, 30.

účinkovania, blížiaceho sa už ku konečnej stanici.

I.

a) Najväčším utrpením bolo pre Ježiša to, že jeho verejná činnosť vykazovala pomerne malý úspech. Koľko sa napracoval! . . . A pracoval vždy s najlepším úmyslom. Bol dobrým rečníkom a svoje reči sprevádzal zázrakmi. A výsledok?

b) Nedôvera, nedostatok dobrej vôle. Všetko vykrúcali, všetko mu vytýkali. Keď pekne hovoril, vytýkali mu, že nie je vzdelaný. Konaním dobra svádza, vraj, národ. Keď prijal pozvanie na hostinu, vyhlásili ho za ožrana.

Keď robil zázraky, paktoval, vraj, s diablom, keď tvrdil, že je Synom Božím, to bolo rúhaním.

Všade sú mu v pätách, stále ho špehujú a udávajú.

Nakoniec podarilo sa im očerniť ho pred úradmi i ľuďmi. Ľud sa ho začal obávať a nenávisť ho konečne priviedla na kríž.

Ako to znáša Ježiš?

a) Trpezlivo. Neprivoláva oheň na nepriateľa, ako kedysi Eliáš, nemieni zanechať svoje povolanie, ako Mojžiš alebo Jonáš.

b) Veľkodušne. Nedbá a pokračuje v práci, hoci vie, že zaplatí za to životom.

c) I k nepriateľovi je korektný. I vtedy, keď sa ho na niečo pýtajú len preto, aby ho chytili za slovo, odpovedá a poučuje.

I v tom ho máme nasledovať. Prečo? Lebo tak bolo a tak bude na svete.

Duše sa zachraňujú nielen učením ale predovšetkým obetovaním. A tak je to správne. Tak dokážeme, že nehľadáme seba, ale Boha a jeho záujmy.

Keby sa nám všetko darilo, ľahko by sme spyšneli a zabudli na Boha. Je nám tiež útechou, že za Božie kráľovstvo môžeme nielen konať ale aj obetovať.

Pred Bohom hlavná je naša osobná dokonalosť a v záujme našej dokonalosti tak je to aj najlepšie. Nám nech postačí vedo-

mie, že tieto utrpenia Ježiš pojal do svojho programu dobrovoľne a kedy nám bolo lepšie, bolo by to len na hanbu.

Rozhovor s Pánom. Prosme ho, aby nás naučil nehľadať svetskú slávu a keď ju už máme, aby sme ju vedeli využiť na jeho slávu. Nech nám dá ďalej sily, aby sme uniesli ťažký kríž neúspechu.

Sľubujeme, že v nastávajúcom pôstnom období budeme usilovnými žiakmi školy kríža.

Urobíme nakoniec predsavzatie, že dnes, keď sa svet najviac zabáva, budeme vážnejší a utiahneme sa ako Ježiš pred jasným ľudom a pousilujeme sa oplakávať dnešnú skazu duší. Často sa dnes utiahneme do samoty, pokľakneme pred eucharistickým trónom a vynasnažíme sa odprosiť bolestné a dobrotivé Srdce Ježišovo.

O B S A H.

1. týždeň po Zjavení.

Nedeľa. Obetovanie Pána v Chráme I. . .	5
Pondelok Obetovanie Pána v Chráme II. .	12
Utorok. Obetovanie Pána v Chráme III. . .	19
Streda. Obetovanie Pána v Chráme IV. . .	26
Štvrtok. Obetovanie Pána v Chráme V. . .	33
Piatok. Obetovanie Pána v Chráme VI. . .	40
Sobota. Obetovanie Pána v Chráme VII. . .	47

2. týždeň po Zjavení.

Nedeľa. Útek do Egypta a návrat z Egypta I.	53
Pond. Útek do Egypta a návrat z Egypta II.	58
Utorok. Útek do Egypta a návrat z Egypta III.	63
Streda. Mlád'atká	70
Štvrtok. Ježišov život v Nazarete I. . . .	76
Piatok. Ježišov život v Nazarete II. . . .	81
Sobota. Ježišov život v Nazarete III. . . .	89

3. týždeň po Zjavení.

Nedeľa. Ježišov život v Nazarete IV.	95
Pondelok. Ježišov život v Nazarete V.	103
Utorok. Ježišov život v Nazarete VI.	109
Streda. Ježišov život v Nazarete VII.	116
Štvrtok. Ježišov život v Nazarete VIII.	122
Piatok. Ježišov život v Nazarete IX.	128
Sobota. Dvanásťročný Ježiš v chráme I.	135

4. týždeň po Zjavení.

Nedeľa. Dvanásťročný Ježiš v chráme II.	141
Pondelok. Dvanásťročný Ježiš v chráme III.	148
Utorok. Dvanásťročný Ježiš v chráme IV.	154
Streda. Ježiš sa lúči s Matkou	159
Štvrtok. Ježiš prišiel k Jánovi	165
Piatok. Po pokrstení Ježiša	172
Sobota. Pôst a pokúšanie Pána	178

Týždeň nedele Deviatnika.

Nedeľa. Pôst a pokúšania Pána	184
Pondelok. Povolanie apoštolov I.	190
Utorok. Povolanie apoštolov II.	196

Streda. Povolanie apoštolov III.	202
Štvrtok. Svadba v Káne	208
Piatok. Ježiš vyháňa z chrámu kupcov	214
Sobota. Zázračný rybolov	220

Týždeň prvej nedele po Deviatniku.

Nedeľa. Eúrka na mori	226
Pondelok. Zázračné rozmnoženie chleba	232
Utorok. Ježiš chodí po mori	239
Streda. Zázraky na mori	244
Štvrtok. Kajúca Magdaléna I.	250
Piatok. Kajúca Magdaléna II.	257
Sobota. Premenenie Pána	265

Týždeň druhej nedele po Deviatniku.

Nedeľa. Vzkriesenie Lazára.	272
Pondelok. Večera v Batánii	278
Utorok. Triumfálny vchod do Jeruzalema	285

L. Müller S. J.

DAL NÁM PŘÍKLAD

Obsahuje rozjímania
doby fašiangovej, od ok-
távy Zjavenia do Po-
polca.

Dosiaľ vyšly nasledov-
né sväzky:

I. ROSTE NEBESÁ

(Advent.)

Brož. 75, viaz. 90 Kčs.

II. DAL NÁM PŘÍKLAD

(Okt. Adventa—Popollec.)

Brož. 75, viaz. 95 Kčs.

III. ŠKOLA KRÍŽA

(Veľký pôst.)

Brož. 63, viaz 80 Kčs.

VII. HOVORIL

V PODOBENSTVÁCH

(XV.—XXII. ned. po Sv.
Duchu.)

Brož. 86, viaz. 110 Kčs.

Ostatné sväzky budú:

IV. VÍŤAZSTVO KRÍŽA

(Veľká noc—Turíce.)

V. MILOVAL NÁS

(I.—VII. ned. po Svätom
Duchu.)

VI. NAUČIL NÁS

(VII.—XV. ned. po Sv.
Duchu.)

VIII. PRAVDA A ŽIVOT

(Dokončenie a register
celého diela.)